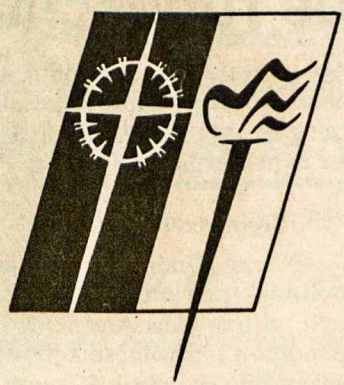

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 25 (2468) 1997 BIRŽELIS-JUNE 17

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA — \$1

Remti nelengva

Jei reikėtų sudaryti gerųjų darbų sąrašą, pagalba artimui ir šalpa turbūt būtų sąrašo priekyje. Padėti į vargą patekusiems — tai gilaus žmoniškumo bei artimo meilės poreikis.

LAIMINGI tie, kurie gali šioje srityje reikštis. Jautrumas kam nors pagelbėti, ką sušelpiti yra brangi Dievo dovana, viršijanti ir gėrybes, kuriomis padama artimui. Laimė dar pastiprinama džiaugsmu ir specialia prasme, kai atsiranda galimybės ir būtinybės padėti savo tautiečiams. Tų galimybių laukai itin plačiai išsitiesė prieš išeivių akis atgavus Lietuvai nepriklausomybę. Galima sakyti, nė valandos nebuvo laukta, kai tik dingo okupanto kontrolė, varžanti pagalbą. Pavieniai asmenys bei daugelis visuomeninių organizacijų jautė malonią pareigą tiesti pagalbos rankas okupacijos nuskurdintiems tautiečiams. Buvo organizuojami ir platesnio masto vajai telkti lėšų atstatančiai tėvynei. Galimybė padėti saviesiems stiprino entuziazmą prisidėti viskuo, kad tik nepriklausomybę atstačiusiam kraštui būtų daugiau naudos, ir Lietuva pajustų išeivijos įnašą tvirtinant pirmuosius laisvo gyvenimo žingsnius. Parama siūsta atsisteigiančioms bei naujoms organizacijoms, įvairiems projektams, valdžios žinyboms, spaudai bei pavieniais asmenims — giminiams, pažįstamiems ir nepažįstamiems. Niekas neregistravo visų tų gėrybių vertės, bet galima numanyti, kad susidarė milžiniškos sumos. Aukotojai ir rėmėjai neskaičiavo, o tik džiaugėsi galėdami pagelbėti. Tačiau netrukus pakilęs entuziazmas pradėjo atslūgti.

ŽINIA, kad dingsta laišakai, kad Lietuvos pašto tarnautojai juos tikrina ir išima siunčiamus pinigus, kad siuntos nepasiekia adresatų arba adresatai tik dalį jų gauna ir kad dėl to reikia ieškoti patikimų kelių kaip gėrybes siųsti, pakeitę daugelio geradarių nuomonę — remti nėra taip paprasta. Prisdėjo dar ir verkšlenimai sukčių, kurie ėmė siųsti išeivijon laiškus, kokį tik adresą sugriebe, prašyti pagalbos, nuduoti badu mirstančius, labai sergančius, visų apleistus nuskriaustuosius. Tokio pobūdžio išaiškintos apgaulės dar daugiau pakirto pasitikėjimą tautiečiais, atšaldė norą jiems padėti. Dėl to, žinoma, pirmiausia nukentėjo kaip tik tie žmonės, kuriems pagalba tikrai reikalinga. Atsargumas ir nepasitikėjimas palietė visus. O kai jau geriau įsižiūrėta ir įsiklausyta, kad kai kurie tenykščiai brolius išeivius vertina tik pagal jų kišenes, ne vienam geradariui apkarto širdis. O tartum tų visų blogybių ir niekšybių pristatymas valstybiniu mastu — tai bankų bankrotai, valstybės pinigų švaistymai, mafijos siautėjimai, ministerio pirmininko ir kitų aukštųjų pareigūnų vieši skandalai. Tad kas belieka? Geranoriški darbai ir aukos, pastangos kaip nors padėti savo gimtajam kraštui, atrodo, vėl atsiliepę senuoju pašiepimu — naivūs amerikoniškai. Ir negi tai viskas? Galbūt nemažai yra skelbiančių ar tyliai pagalvojančių apie tą geradarių naivumą. Gal daugiau susiduriama su žmonėmis, kurie sugeba regėti pinks, išnaudoti žmonių gerumą, vaidinti, veidmainiauti. Tokie visada landesni, kylantys į paviršių. Džiugu tik, kad gėrybių siuntėjai ir gavėjai, pamokyti blogų pavyzdžių, jau randa būdų kaip santykiuoti. O tų, kurie ką svetimimo savinasi, belieka gailėtis. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Mažai pasikeitė vyriausybė

Naujasis liberalų kabinetas daug nepasikeitė nuo praėjusios kadencijos. Ministerio pirmininko Jean Chretien naujame kabinete yra 27 ministrai — pirmoje kadencijoje jų buvo 23.

Senose pareigose liko finansų ministeris Paul Martin ir užsienio reikalų ministeris Lloyd Axworthy. Alan Rock, buvęs teisingumo ministeris, paskirtas sveikatos apsaugos ministru. Anne McLellan, nebe energetikos ministerė, bet gavo daug svarbesnės teisingumo ministerės pareigas, pralenkdama buvusią ministerio pirmininko pavaduotoją Sheila Copps, kuriai liko tik "Heritage" ministerijai vadovauti. Dideliu žingsniu laikomas Sergio Marchi perkėlimas iš aplinkosaugos ir tarptautinės prekybos ministerio pareigybė.

Buvęs pastarose pareigose Art Eggleton dabar tapo gynybos ministru — nepavydėtinas paskyrimas dėl Somalijos skandalo ir kitų problemų, iškilusių Kanados karių pajėgų santvarkoje. Naujas ministerio pirmininko pavaduotojas Herb Gray turės spręsti "tarpministrinius" konfliktus.

Ramiojo vandenyno pakraščio valstybių ir teritorijų aplinkosaugos ministerių susitiki-

mas vyko Toronte birželio antroje savaitė. APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation) yra prekybos plėtojimo organizacija, kurios narių viršūnių susitikimas vyks Vankuveryje šį rudenį. Pagrindinės susitikimo temos buvo miesto aplinka (urban environment), povandeninės ekosistemos (marine ecosystems) ir švaresni pramonės procesai.

Vis dėlto aplinkos švarinimo klausimais sunkiai derinasi su ekonominės plėtros tikslais, net aplinkosaugos technologija ir su ja susieti darbai yra svarbesni delegacijoms. Atstovai iš JAV ir Naujosios Zelandijos ragino savo kolegas įtraukti konkretesnius aplinkosaugos klausimus į darbotvarkę.

Ontario visuomeninių paslaugų (Community and Social Services) ministerė Janet Ecker paskelbė naują tvarką, pagal kurią neįgaliesiems bus lengviau įsidarbinti. Jiems bus suteiktas geresnės galimybės pasinaudoti priemonėmis, pvz. "sign language" vertėjais arba protezėmis, be kurių jiems nebūtų įmanoma darba įsigyti.

Bus pakeistos įvertinimo taisyklės pašalpos gavimui. Nepavykus išlaikyti darbo, nereikės išlaikyti visos įvertinimo eilės (Nukelta į 8-tą psl.)

Montrealio Šv. Kazimiero parapija (seniausia Kanadoje) 1997 m. kovo 9 d. šventė 90 metų sukaktį. Viršuje — per pamaldas gieda Montrealio vyrų dainos vienetas, vadovaujamas muz. Aleksandro Stankevičiaus; žemiau — per iškilmingus pietus jis atlieka klebonas kun. dr. FELIKSAS JUCEVIČIUS

Nuotr. A. Mickaus

Politiniai Estijos rūpesčiai

Vokietijos žiniasklaida dažnai rašo bei kalba apie Estiją ir kitas Baltijos valstybes, siekiančias Šiaurės Atlanto sąjungos ir Europos sąjungos narystės, kuriai priešinosi Rusija. Vokiečių žurnalistikų nuomone tai esąs ateities klausimas. Apklauskos duomenys, rodantys vokiečių nepalankumą Balkanų valstybių narystei ŠAS

KAZYS BARONAS, Vokietija

Stengiuosi "TŽ" skaitytojus supažindinti su vokiškais, lenkiškais bei angliškais spaudos atsiliepimais apie mūsų valstybę, ypač aktualiais Europos Sąjungos ar ŠAS klausimais. Tačiau negalima pamiršti ir mūsų bendro likimo kaimynių — Estijos ir Latvijos, nes ir jos minimos vokiškoje žiniasklaidoje, ypač pailietus Baltijos jūros erdvę. Tad šį kartą, kiek apie Estiją.

"Baltijos tigras"

Miuncheno dienaščiui "Sued-deutsche Zeitung" bendradarbis užsuko į Talino senamiesčio užieigą-barą. Jame pilna rūkančio jaunimo. Jie geria Airijos alų, Naujosios Zelandijos degtinę, tik ne vietinę "sakų". Taip atrodo po šešių nepriklausomybės metų jaunimas Estijoje. Praeitais liko toli, viskas eina pirmyn, tik ne atgal. Tikras investicijų rojus. Estai savo kraštą vadina "Baltijos tigras", laikydami pagrindiniu tikslu įsijungimą į Europos sąjungą bei ŠAS.

Deja, priešingai kitoms ŠAS kandidatėms, Estijoje, Lietuvoje ir Latvijoje didelį vaidmenį turi ne politika ar ekonomija, bet istorija ir geografija. B. Jelcino griežtas "niet" pasitarimuose Helsinkyje gerokai nuilūdino estus, lietuvius ir latvius, nesitikinčius greito priėmimo į ŠAS narių gretas. Tiesa, tiesioginės Rusijos grėsmės Estijai neįaučia, tačiau prez. Lenart Meri pasakęs: Madrido konferencijoje jis norėtų išgirsti tokius palankius žodžius: "Ir nepakviesiems į Madrido konferenciją dursys į visuomet atviros". Jis karčius žodžius pasakęs ir Vokietijos kancleriui H. Kohl, kuris visuomet daro didelį "lan-

ka", vengdamas aplankyti Baltijos valstybes, tuo pradžiugindamas savo draugą B. Jelciną.

Nepavykus iki šiol įsijungti į ŠAS, dabar Estija stengiasi patekti į Europos sąjungą, laikydama save ekonominiame gyvenime pirmąja tarp kitų Baltijos valstybių ir tikėdamasi kartu su Čekija, Lenkija ir Vengrija patekti į Europos sąjungą.

"Kur baltietiška vienybė?" — klausia vokiečiai. Jau septintas Estijos min. pirmininkas Mart Siimann atsako: "Mes sveikinsime kiekvieną, ES atskirai įsijungusią valstybę, — su pasididžiavimu pridėdamas, kad "Baltikum" yra tik graži legenda, nes estų tauta antropologine kilmė ir kalba priklauso ugro-finams".

Rusija irgi kaimynė

Europa, Vakarų gerovės sritis, yra labai arti — esant geram orui ji matoma iš televizijos bokšto. Tai Suomijos Helsinkis. Tačiau dar arčiau yra Rusija. Tai Narvos miestas, kurį į dvi dalis skiria tuo pačiu vardu upė. Jame dar ir dabar matomi praeities šėšėliai. Narva — tai praeitį laikų vaizdas su betoniniais Stalino laikų pastatais. Miesto taryba, miesto meras yra estai, tačiau jie sudaro tik 3,5% gyventojų, visi kiti yra rusai. Iš gyvenančių Estijoje 400.000 rusų, pilietybę gavo tik 90.000. Reikala-

vimai yra dideli: nauji piliečiai turi mokėti estų kalbą, gerai pažinti valstybės konstituciją. Vyresnės kartos rusai spiečiasi Narvos mieste, manydami, kad jų, t.y. Rusijos piliečių, teisės apgins Rusija. Kitaip nusiteikusi jaunoji karta: ji Estijoje jaučiasi jau Europoje; jų tarpe vy-

rauja angliška literatūra — "Laisvoji prekyba praktikoje ir teorijoje", "Prekybinės vadybos (management) pagrindai" ir kt. Taigi jie nori įsijungti į Europą.

Rusijos politikų pareiškimai

Gegužės 26 d. Frankfurto ir Stuttgarto radijai vakarinėse žinioms pranešė, kad B. Jelcinas, vykdamas į Paryžių, dar kartą pakartojo, esąs priešingas Baltijos valstybių įjungimui į ŠAS. Taip pat ir didžioji Vokietijos spauda didelėmis antraštėmis rašė: "Primakov perspėja ŠAS — neįjunkite Baltijos valstybių, nes pasekmės bus negatyvios". Vokiečių spaudos agentūra iš Maskvos pakartojo Primakovo pareiškimą, kad jo kraštas negeras Lietuvai, Latvijai ir Estijai: esame realistai ir nereaguosime, kaip Sov. Sąjunga 1968 m. į Čekoslovakijos įvykius". Jo nuomone, Baltijos valstybės veržiasi į Europos sąjungą tik dėl ekonominių sumetimų. Be to, panaudojus ŠAS valstybėms buvusius sovietinius karinius įrengimus, Baltijos valstybių įjungimu į ŠAS atveju būtų paliešti gyvybiniai Rusijos reikalai.

Apklauskos duomenys

Vokietijos gyventojų apklausa parodė, kad Vengrijos įjungimui į ŠAS pritaria 76%, Čekijos — 69%, Lenkijos — 65%, Slovakijos — 62%, Lietuvos, Latvijos, Estijos — 59%. Priešingai yra vokiečiai Bulgarijos narystei — 48%, o Rumunijos net 56%.

Kodėl tokia didelė antipati-ja Rumunijai? Mat dar ir dabar vyresnio amžiaus vokiečiai nepasitiki bankais, savo santaupas laiko namie, slėpdami pinigų induose, didesnė skardinėse (Nukelta į 2-ą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Lankėsi ES pareigūnas

Europos sąjungos pareigūnas Martin Bangenman lankėsi Lietuvoje birželio 9-10 d.d. Jis teigė, jog Lietuvos pasiekimai rengiantis narystei į ES-gą jam paliko teigiamą įspūdį, skelbia ELTA. Svečias pažadėjo, kad komisija vertins kandidates į ES "pagal objektyvius kriterijus", ir paragino vyriausybę panaikinti ryšių monopolį, toliau siekti Europos normų bei derinti savo įstatymus su ES įstatymais.

Lietuvos ministeris pirmininkas Gediminas Vagnorius pasakė seime, kad Lietuva yra pasirengusi pradėti derybas dėl narystės šioje sąjungoje kartu su pirmaisiais kandidatais. Jo teigimu, beveik visi Lietuvos makroekonominiai rodikliai yra geresni už daugelio Vidurio ir Rytų Europos valstybių, tad nėra priežasčių nekviesti Lietuvos deryboms kartu su pirmaisiais kandidatais.

Karinė sutartis su Vengrija

RFE/RL praneša, kad gegužės 2 d. Vengrijos gynybos ministeris Gyoergy Keleti ir Lietuvos gynybos ministeris Česlovas Stankevičius pasirašė karinę sutartį, kurioje numatyta šių kraštų bendradarbiavimas taikos ir saugumo palaikyme, karinio apmokymo ir aplinkosaugos srityse. Vengrijos kariai ketina dalyvauti ŠAS (NATO) "Bendradarbiavimo taikos labui" programos pratimuose, įvyksiančiuose Lietuvoje ateinančiais metais. Vengrijos gynybos ministerija prašo 65% daugiau paramos iš savo valstybės biudžeto.

Steigiama "Nemuno" sąjunga

Birželio 6 d. Lenkijoje pasirašyta Lietuvos, Gudijos, Lenkijos ir Rusijos Karaliaučiaus srities pasienio regionų sąjungos "Euroregionas Nemunas" steigimo sutartis, praneša BNS. Sutarties tikslas yra sukurti sąlygas visuomeniniam-ekonominiam plėtojimui ir moksliniam-kultūriniam bendradarbiavimui tarp kaimyninių valstybių pasienio regionų. Rusijos delegatai neturėjo savo vyriausybės įgaliojimų pasirašyti, dalyvavo sutarties pasirašyme stebėtojų teisėmis, nes "projektas nėra galutinai suderintas su Rusijos žinybomis, neįprastas valstybės institucijų sprendimas", bet Karaliaučiaus srities tarptautinių reikalų valdybos viršininkas teigė, jog Rusijos vėlavimas pasirašyti "neturės įtakos politinei padėčiai euroregione". Šalia Karaliaučiaus, jam priklausys Gardino sritis, Alytaus bei Marjampolės apskritys ir Suvalkų miestas.

Priimti nauji įstatymai

Kaip praneša ELTA, birželio 5 d. Lietuvos seimas priėmė Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamą turtą atkūrimo įstatymą. Jame numatytos sąlygos ir tvarka nuosavybės atkūrimo teisių į žemę, gyvenamuosius namus ir butus. Seimo nariai dar turės nagrinėti įstatymą lydinčius dokumentus.

LDDP, centro ir socialdemokratų frakcijos ketina kreiptis į Konstitucinį teismą dėl šio įstatymo, kuris jų manymu pažeidžia nuomininkų teises. LD-DP teigia, jog jis yra "vienas pavojingiausių ir žalingiausių", žada kreiptis į prezidentą A. Brazauską, kad jis jo nepasirašytų.

Santaujų atkūrimo įstatymas seime buvo priimtas birželio 5 d. Numatoma atkurti gyventojų santaupas, turėtas valstybiniuose bankuose iki 1991 m. vasario 21 d., taip pat kitas prarastas santaupas, pvz. draudimo sutarčių įmokas ir 1982 m. išleistas SSRS obligacijas (pasizadėjimas). Jos bus atkurtos vieno lito už vieną rublį (taloną) santykiu. Tikimasi santaujų atkūrimą įvykdyti iki metų pabaigos, lėšas gaunant didžiųjų valstybių objektų pardavimu. Vienam gyventojui bus atkurta ne daugiau kaip 6,000 litų. Valstybei leidžiama skolintis iki 300 milijonų litų pirmosioms atkurtoms santaupoms išmokėti, kol bus parduoti privatizuojami objektai.

Mažai prekybos su Šveicarija

Šveicarijos prekybos plėtros įstaigos atstovai lankėsi Lietuvoje gegužės pabaigoje. Jų tikslas buvo perduoti aplankytoms institucijoms žinias apie Šveicarijos rinką. Šiuo laiku Lietuva importuoja iš Šveicarijos septynis kartus daugiau negu eksportuoja, o 1996 m. Šveicarijos investicijos siekė tik (JAV) \$12 mln. Vilniuje dar nėra nei Šveicarijos atstovybės nei prekybos įstaigos. Derybos vyksta dėl dvishalo bevizio režimo — iki metų pabaigos tikimasi pasirašyti sutartį, praneša "The Baltic Times" (nr.62).

Švedijai rūpi Ignalina

"Lietuvos aidas" (nr. 100) žiniomis, gegužės 22 d. buvo pasirašyta Ignalinos atominės jėgainės, JAV ir Švedijos sutartis, pagal kurią elektrinėje bus įmontuotas \$2 (JAV) mln. vertės kompiuterių tinklas ir duomenų bazių sistema. Šis projektas leis įgyvendinti vieną iš šešių elektrinės saugos gerinimo priemonių, padidins elektrinės patikimumą, išplės remonto ir veiklos planavimo galimybes. JAV energetikos departamentas ir

(Nukelta į 2-ą psl.)

Šiame numeryje

Remti nelengva

Geradariai, pamokyti blogų pavyzdžių, jau žino kaip elgtis

Politiniai Estijos rūpesčiai

Vienybė dingsta stengtiamis patekti į Europos sąjungą

Pirmojo premjero politika

Aug. Voldemaras neigė Baltijos valstybių bendradarbiavimą

Kas į dėkingumą nesudėta

Tautos geradariai — jos ateities gelbėtojai

Sugrįžęs kentėjau, bet niekad nesigailėjau

Rašytojas J. Kraliauskas gyvena Vilniuje, kurio labai ilgėjosi

"Su lietuviais sėdėjau kalėjime"...

Kalnietis svečias iš Lietuvos duos visko, ko pats turi

Naikinami Mažosios Lietuvos pėdsakai

Anuometinė Ragainės parapija aprėpė didelius plotus

Lietuviškos vertybės — jo gyvenimo turinys

Velionis J. Kreivėnas — žymus muzikologinės literatūros telkėjas

Poeto laiškas iš Šiaurės Jeruzalės

Č. Milašiaus Vilniaus gatvės dunda sena romantika

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755.

Canada Post Registration nr. 509 Sales Product Agreement nr. 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaiztutienė. Metinė prenumerata – \$40, pusmetinė – \$20, mėnė – \$50, garbės – \$60. Oro paštu į užjūrius – \$115. Amerikoje – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalui kreiptis į "TZ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular \$40.00, supporter \$50.00, honorary \$60.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

PRANEŠIMAS IŠ ROMOS

Su Lietuva susiję reiginiai

Italų draugijos surengta tarptautinė konferencija, popiežiaus susitikimas su kardinolais, palaimintųjų Lenkijos karalienės JADVYGOS ir EDITOS STEIN paskelbimas šventosiomis

Italijos draugija tarptautinių santykių plėtojimui 1997 m. gegužės pradžioje surengė dvi konferencijas, kur tiesiogiai kalbėta ir apie Lietuvos reikalus: Lietuvos siekius, perspektyvas ir vietą tarptautinėje bendruomenėje.

Pirmoji konferencija, kurioje pranešimą tema "Lietuva: Europos vizija" skaitė Lietuvos užsienio reikalų ministris Algirdas Saudargas, įvyko gegužės 5 dieną. Gegužės 8-9 dienomis ta pati Italijos draugija tarptautinių santykių plėtojimui surengė studijų dienas "Europa ir Baltijos valstybės". Pirmojoje sesijoje "Baltijos kraštų ir Italijos prekybiniai santykiai" pranešimą skaitė Lietuvos ambasados patarėjas Rokas Bernotas, pateikęs išsamią statistiką apie Lietuvos ekonominį potencialą ir verslo plėtotės perspektyvas.

Antrojoje sesijoje, kur buvo kalbama apie Baltijos kraštų saugumą, pranešimą skaitė Lietuvos gynybos ministerijos atstovas Renatas Norkus. Trečiojoje ir baigiamosioje sesijoje, kur buvo aptarti Baltijos šalių ir Europos sąjungos santykiai, pranešimą skaitė Lietuvos užsienio reikalų ministerijos politikos planavimo skyriaus vedėjas Rimantas Morkevėnas.

Gegužės 22 d. Vatikane popiežius Jonas-Paulius II susaūkė eilinę viešąją konsistoriją, kurioje dalyvavę kardinolai pritarė Lenkijos karalienės palaimintosios Jadvygos ir kankinės vienuolės karmelitės Editos Stein – Kryžiaus Teresės Benediktos kanonizacijai.

Palaimintoji Jadvyga gyveno XIV amžiuje. Buvo ištėkėjusi už didžiojo Lietuvos kunigaikščio, tapusio Lenkijos karaliumi, Jogailos. Karalienei Jadvygai šventumo šlovę teikia asmeninis pamaldumas ir rūpestis ligoniais bei vargšais.

Edita Stein yra mūsų laikų šventoji, savo tikėjimo ir kankinystės auką sudėjusi Aušvico nacių konclageryje. Palaimintoji Jadvyga šventąją paskelbta birželio 8 dieną Krokuvoje, kai popiežius Jonas-Paulius II lankėsi Lenkijoje.

Neneigiant paties karalienės Jadvygos šventumo fakto, yra pasklidę netikslų žinių apie jos ryšius su Lietuva ar net dar daugiau – jai priskiriami nebūti nuopelnai dėl Lietuvos apkrėstijimo. Apie tai labai išsamiai rašė Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centro leidinio "Bažnyčios žinios" paskutiniame 1996 m. numeryje kunigas profesorius Paulius Rabiškuskas. Štai to straipsnio ištraukos.

"Kai kalbama apie kieno nors skelbimą šventuoju, šalia akivaizdaus to asmens dorybų gyvenimo, būtinas ir visą laiką tikinčiuosiuose jaučiamas jo šventumo garas (fama sanctitatis). Deja, kiek man žinoma, Lietuvoje karalienės Jadvygos šventumo garso nebuvo praeityje, nėra ir dabar. Pvz. jėzuitai, veikę nuo XVI a. mūsų krašte ne tik tai jaunimo auklėjime, bet ir apaštalavime, kuriems tuomet, kovojant su protestantiška įtaka, itin rūpėjo skleisti šventųjų garbinimą ir iškelti šventai gyvenančių žmonėms artimų

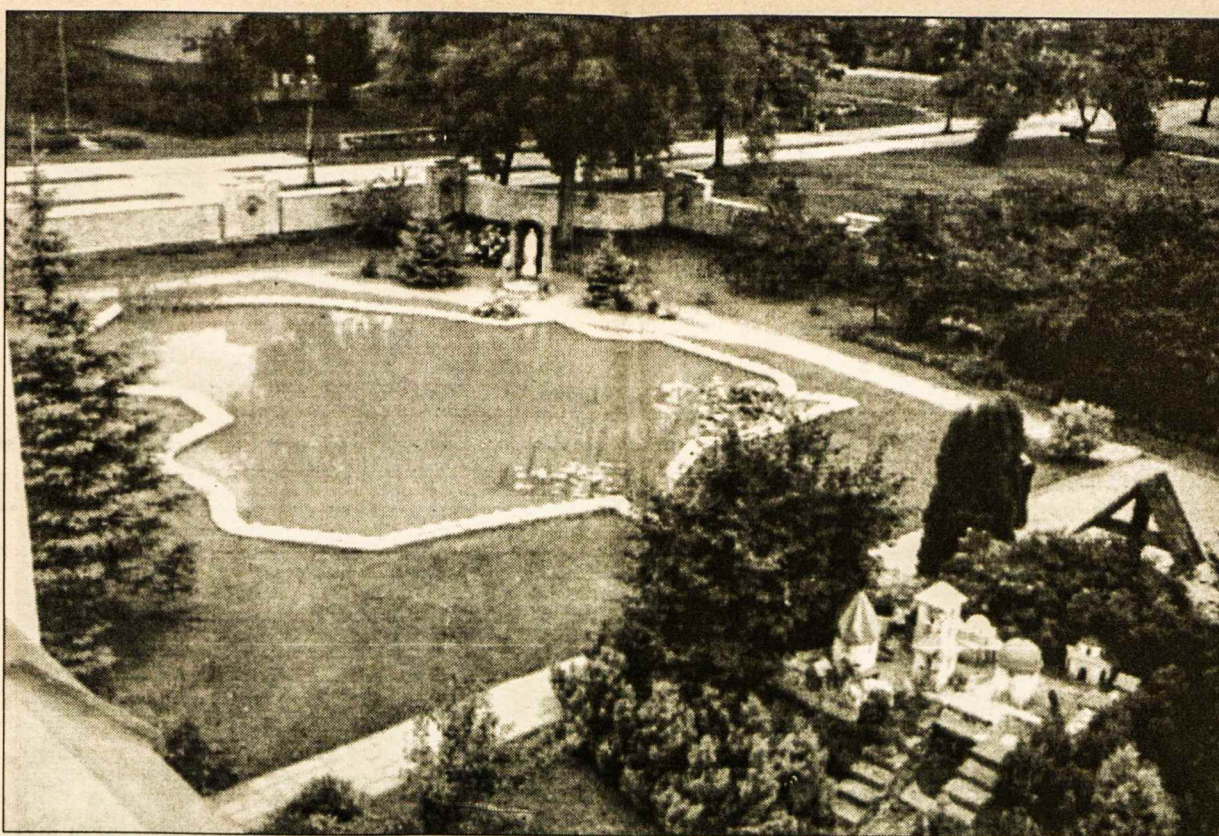
žmonių pavyzdžius, apie karalienę Jadvygą, mano žiniomis, ne neužsimena. Alb. Kojalavičius, XVII a. viduryje rašęs Lietuvos istoriją, keletą kartų paminė Jadvygą kaip karalienę, bet nepastebi jos kokio nors šventumo.

...Geriau susipažinusiems su įvykiais Lietuvos krikšto metu išryškėja, kad Lenkijoje įsigalėjusi tradicija, kuri jaunutei Jadvygai (jai tuomet buvo vos 13 metų) priskiria lietuvių tautos apkrėstijimo nuopelną yra nesuipratimas, atsiradęs dėl pusamžį vėliau rašiusio kronikininko Jono Dluogošo įvėltų neteisingų tvirtinimų. Jau Z. Ivinskis rašė: "Nėra pėdsakų, kad Jadvyga kada nors būtų buvusi Lietuvoje, ir apie pačius jos santykius su Lietuva mažai tegalima pasakyti". Apie ją žinoma tik tai (jei Dluogošas ir čia neklysta), kad "pirmosios Lietuvos bažnyčioms per krikštą ji atsiuntė liturginių indų ir bažnyntinių drabužių". Ji taip pat, "kol dar nebuvo sutvarkytas Krokuvos universitete teologijos mokslas, lietuviškai mokantiems kunigams ruošti numatė įsteigti Prahoje kolegiją, tam reikalui paskirdama 200.000 kapų skatų". O šiaip "tam kraštui, iš kurio Jadvyga buvo gavusi nemylimą vyrą, ji liko svetima" (Liet. encikl. IX (1956), p. 248).

Bet ir vienas iš geriausių dabartinių lenkų Bažnyčios istorikų prof. J. Kloczowski, visai neseniai aprašydamas Lietuvos krikštą, pabrėžia, jog Jogaila buvo lyginamas su Kristaus apaštalais arba Konstantinu Didžiuoju ir kad mūsų laikų kritika nustatė, jog tradicija apie Jadvygos ir Lenkijos Bažnyčios dignitierių dalyvavimą Lietuvos krikšte yra visiškai klaidinga. Jogaila, ne Jadvyga, įsteigęs Vilniaus vyskupiją, karaliai prašant, pop. Urbonas VI paskyrė Poznanės vyskupą Dobrogostą sutvarkyti vyskupijos įkūrimą ir įsteigti kapitulą (apie tai žr. Histoire du Christianisme, ed. J. – M. Nayer ir kt. T. 6, Paris 1990, p. 788-790).

Nepaisant tų ir kitų garsių istorikų pasisakymų, vis dar skelbiama, kad Jadvygos nuopelnu ne tik Lietuvos didysis kunigaikštis Jogaila, bet ir visa lietuvių tauta buvo atvesta į Kristaus tikėjimą (plg. Vatikano radijo 1996.XII.18 dienos laidą lenkų kalba, kai buvo pranešama, kad Jonas-Paulius II pripažintų pal. Jadvygos dorybių heroiskumą).

Lietuvos tikintieji ir jų vardu mūsų vyskupai neturi kitokių galimybių, kaip paliudyti, kas Lietuvoje iš tikrųjų jaučiama apie karalienės Jadvygos fama sanctitatis ir pažymėti, kad Lietuvos krikšto tyrinėjimai nieko neranda apie jos faktišką apaštalavimą mūsų šalyje, kai joje buvo pravedamas gyventojų krikštas arba steigama Vilniaus vyskupija. Tuo niekas nenori neigti, kad Jadvyga buvo "nuo mažens pamaldi ir gailėstinga", kad ji "darė gausių užrašų bažnyčioms ir vienuolynams" (Liet. encikl., min. vietoje). Jei popiežius ją paskelbė šventąja, nusielpinusi lenkų tautai, ją gerbs ir Lietuvos katalikai, kaip ir visi kiti Bažnyčios tikintieji". Inf.

Kernavės aikštė prie klebonijos su Lietuvos pavidalo tvenkinu. Dešinėje – "Jeruzalė" su trijų didžiųjų religijų miniatiūrinėmis šventyklomis

Pirmojo premjero politika

Iš tolimesnės perspektyvos žvelgiant | prof. AUGUSTINO VOLDEMARO, pirmojo nepriklausomos Lietuvos ministerio pirmininko ir užsienio reikalų ministerio politinę veiklą

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

"Lietuvos aidas" Vilniuje per keletą savo puslapių aprašė Voldemaro laikų Lietuvą. Ten doc. Juozas Skirius rašė, kad Augustinas Voldemaras galėjo tapti garsiu, gal net pasaulinio masto mokslininku. Buvo be galo darbštus ir energingas, aštraus proto, mokėjo daug kalbų, garsėjo kaip polemikos meistras. Net ir atstumiančios jo būdo savybės – hipertrofuotas garbės troškimas, arogancija, užsispyrimas, liguistas įtarumas – galėjo būti vertinamos vien kaip įžymaus mokslininko keistenybės. Tačiau brėkstant nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimui, A. Voldemaras, kaip tiksliai pastebėjo istorikas G. Rudis, stačia galva nėrė į politiką. Mokslinis pedagoginis darbas nuėjo į antrą vietą ir visai buvo užmestas.

1926 m. gruodžio 16-17 d.d. karinis perversmas Kaune vėl atvedė prie Lietuvos valstybės vairo buvusį pirmąjį premjerą profesorių Augustiną Voldemarą. Jis, kaip ir pirmaisiais nepriklausomos Lietuvos metais, ir savo rankas paėmė ir užsienio politiką.

Jo nors ir neilgai vadovaujama lietuvių diplomatija mūsų tautos istorijoje išliko kaip turtinga ir gana prieštaringa. A. Voldemaras, kaip politikas, pasižymėjo asmeniniu tvirtumu ir užsispyrimu ginant savo įsitikinimus, nuomonę, kurią dažnai siejo su valstybės interesais ne tik Lietuvos viduje, bet ir už jos ribų. Tai neišvengiamai atsiliepė ir į jo meto Lietuvos užsienio politikos kai kurių krypčių formavimą.

"Lietuvos aidas" straipsnyje doc. Juozas Skirius nepamiršo, kad 1929 m. gegužės 6 d. valstybės teatro sodelyje Kaune prieš A. Voldemarą buvo surengtas atentatas, kuris nepavyko, bet jo adjutantas kapitonas Pranas Gudynas žuvo.

A. Voldemaro santykiai su bendradarbiais buvo gana oficialūs. Jis buvo principingas, reiklus, dalykiškas, kartais kategoriškas, pasižymėjo ištverme ir darbštumu, daug skaitė ir ypač sekė užsienio spaudą. Nepakentė nė menkiausių kritikos

ar pastabų.

Įtemptus Lietuvos santykius su Lenkija dėl Vilniaus klausimo Voldemaras labai stengėsi išspręsti be karo. Tačiau Lietuvos priešrinkai taikos konferencijoje buvo lenkai ir rusai. Iš Amerikos sunku buvo tikėtis realios paramos.

A. Voldemaras tvarkė ir Lietuvos santykius su Vatikanu. Lietuva ratifikavo konkordatą 1927 m. spalio 20 d., tačiau dėl jo vykdymo iškilo ginčas su Vatikanu ypač dėl Telšių seminarijos įsteigimo.

1929 m. liepos 8 d. A. Voldemaras įteikė Vatikano atstovui notą, reikalaujamas, kad būtų uždaryta Telšių kunigų seminarija kaip neteisėtai įsteigta, prieštaraujanti slapta konkordato priedui. Net grasino, esą šios seminarijos auklėtiniai, kaip neteisėtos įstaigos studentai, bus imami į kariuomenę. A. Voldemaras gavo iš kardinolo Gaspario ilgą laišką. Jame diplomatiškai buvo pabrėžta kad Telšių vyskupas J. Staugaitis, steigdamas savo kunigų seminariją, įvykdė tik tai, ką jam liepia kanonai. Tuo būdu ginčą dėl Telšių kunigų seminarijos Vatikanas ir pabaigė.

A. Voldemaro santykiai su Baltijos kraštais nebuvo glaudūs – jis gana kategoriškai neigė Baltijos valstybių bendradarbiavimą.

Baigiant verta paminėti Amerikos lietuvių laikyseną besikuriant nepriklausomai Lietuvai.

Bolševikų grėsmė tuo metu buvo realiausia priemonė paveikti sąjungininkus, kad jie su-

teiktų paramą. Be to, artėti prie sąjungininkų vertė ir Amerikos lietuvių laikysena. Mat pastarieji nenorėjo glaudžiai bendradarbiauti su laikinąja vyriausybe, kol ji galutinai nepersiorientavo į sąjungininkų pusę.

Tokia išeivijos vadovų pozicija neigiamai atsiliepė į Lietuvos valdžios ir viso krašto lūkesčius. Pagaliau Amerikos lietuviai savo organizacijų bendrame posėdyje Niujorke specialia rezoliucija pripažino A. Voldemaro vyriausybę teisėta valdžia Lietuvoje ir kreipėsi į JAV valdžią, prašydami pripažinti Lietuvą.

A. Voldemarui daugelis prikišo vokišką orientaciją. Tačiau anuomet, jam vadovaujant, Lietuvos-Vokietijos santykiai buvo pagrįsti praktine politika. Visų pirma buvo užsitikrinta karinė Vokietijos parama galimos Rusijos invazijos į Lietuvą atveju. Antra, užmegzti prekybiniai santykiai, igalinantys Lietuvą per Vokietijos teritoriją gabenti į Angliją ir kitus Vakarų Europos kraštus Lietuvos ūkio gaminius.

Vėliau ta politika pasikeitė ryšium su Klaipėdos kraštu. Lietuva tada nukentėjo ūkiškai, nes vokiečiai uždarė kelius per savo teritoriją Lietuvos ūkio gaminiams.

Kad pradinė A. Voldemaro užsienio politika buvo tokia, kokios tada reikėjo, galima spręsti iš to, kad 1929 m. rugsėjo 19 d., atstatydamas jį iš premjero pareigų ir sudarant naują ministrų kabinetą, jam vėl buvo pasiūlytos užsienio reikalų ministerio pareigos, bet jis jų atsisakė.

Estijos sostinės Talino gatvės vaizdas, kuriame vyrauja jauni veidai. Iš vokiečių spaudos

Politiniai Estijos rūpesčiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

dėžutėse. Rumunijos čigonės iš anksto numato "auką", pasibeldžia į duris, prašydamos vandens, paburti iš kortų. Gailėstinga senutė įsileidžia čigones. Jos suriša vokių, suranda pinigų ir skubiai pasitraukia.

Dar toliau eina buvę Rumunijos gerai ginkluoti saugumiečiai (Ceausescu securidat). Jie iš pašto įstaigų išveža nedegamas pinigines spintas, rumunų gaujos vagia brangius automobilius, užpuola turtingų vokiečių namus. Beveik kiekvieną savaitę ir tik iš blogosios pusės minimi Rumunijos valstybė. Tai ir pakenkė Balkanų kraštui ŠAS apklausoje.

Politikai televizijoje

Gegužės 27 d. Vokietijos televizijos kanalai, ryšium su sutarties pasirašymu Paryžiuje, daug vietos skyrė ir Baltijos valstybėms. Korespondentai iš Prancūzijos sostinės plačiai komentavo Baltijos valstybių ir ŠAS klausimą, reikšdami vieną nuomonę – tai ateities klausimas. Šiuo metu esą dar nėra prasmės erzinti Rusiją.

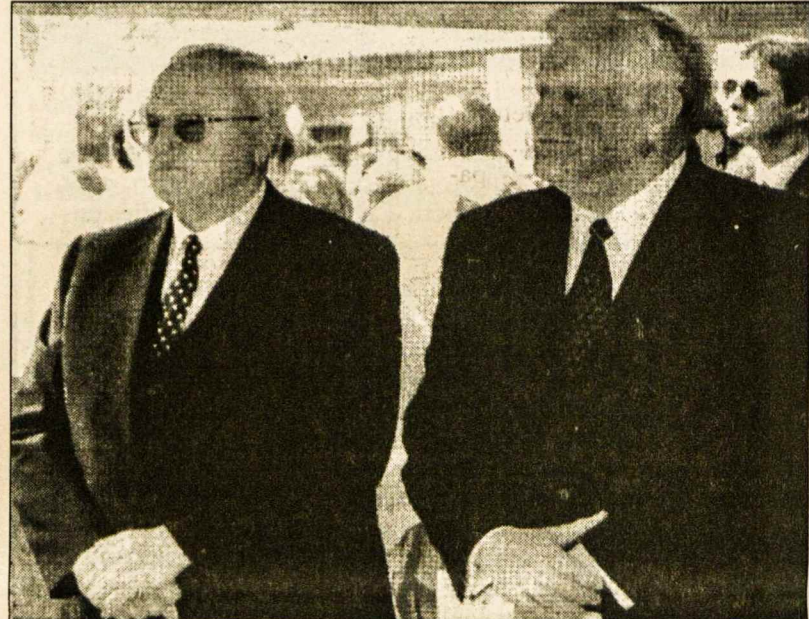
Televizijos reporteriai nufilmavo Baltijos valstybių, Lenkijos ir Ukrainos pasitarimą Taline, į viešąjį įeinantį prezidentą A. Brazauską, patį posėdį ir, atrod, spaudos konferenciją, nes už stalo sėdėjo visų penkių val-

tybių prezidentai. Septinto karnalo korespondentas pasakė, kad posėdyje vyravo anglų kalba, bet buvo girdima ir rusų.

Premjero testamentas

Miręs Graikijos socialistų politinis patriarchas ir buvęs min. pirmininkas Andriejus Papandreou tarnybinėse kelionėse susipažino su beveik 40 metų už save jaunesne lėktuvų palydove Dimitri ("Mimi") Liani, persiskyrė su amerikiete žmona ir vedė minėtą palydovę. Savo testamentu beveik visą turtą paliko "Mimi", beveik nieko nepaskyrė vaikams ir amerikietei žmonai.

Įtampa tarp vaikų ir antros žmonos pasiekė viršūnę dėl gražių namų, kurių vertė siekia beveik du milijonus dolerių. Dimitri nenori jų atiduoti. Papandreou vaikai savo namuose, senoje knygoje surado savo senelės lenkės (taip rašo spauda) Sofijos Mineiko testamentą, paliekanti "baltuosius rūmus" ištaikingame pasiuntinybių rajone vaikaičiams. Reikia spėti, kad A. Papandreou motina buvo lietuvių kilmės, nes juk ir garsiojo mokslininko Igno Domeikos (Čilėje vienas kalnas pavadintas jo vardu) pavardė buvo sulenkinta į "Domeyko". Tad ir buvusio Graikijos socialistų vadovo motinos pavardė skambėjo Mineika ar Mineikis.

Popiežius Jonas-Paulius II 1957 m. gegužės 31 – birželio 10 d. lankėsi Lenkijoje. Gniezne po pamaldų jis susitiko su Čekijos, Lenkijos, Lietuvos, Vengrijos, Vokietijos ir Ukrainos prezidentais. Nuotraukoje – Vokietijos prezidentas Roman Herzog ir Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas

Savaitė Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Švedijos tarptautinis projektas branduoliniui saugai gerinti skirs numatytiems darbams po \$1 (JAV) mln.

Švedija labiausiai rūpinasi Lietuvos atominės elektrinės saugumu, jau investavusi \$35 (JAV) mln. ir ketina per metus skirti dar \$8-10 mln. Ignalinos saugai. Tarptautinės saugos institucijų nuomone, Ignalinoje reikalinga apie 100 branduolinės saugos didinimo priemonių, kurios kainuotų 500 mln. litų ir užtruks trejus metus įgyvendinti.

Lietuvoje mažėja gimstamumas

Kaip rašo "Lietuvos aidas" (nr. 99), Lietuvoje per pirmuosius šių metų mėnesius sumažėjo gyventojų skaičius dėl mažesnio natūralaus prieaugio ir dėl migracijos. Gimė mažiau kūdikių (298) negu per tą patį praejusį metų laikotarpį. Sumažėjo ir mirusiųjų skaičius – šiemet mirė 1286 mažiau. Nukrito taip pat santuokų skaičius, tačiau išsiskiriančių šeimų daugėja. Atvyko 334 ir išvyko 867 žmonės mažiau negu pernai. RSJ

Ata

BRONIUI VYŠNIAUSKUI mirus,

reiškiame užuojautą žmonai ELENUTEI, tėvų mylintiems vaikams – IRUTEI RASTAPKEVIČIENEI, vyru ir vaikaičiams, dr. ANTANUI VYŠNIAUSKUI, žmonai JULIJAI ir vaikaičiams, giminėms ir pažįstamiems. O mes, draugai, pasigesime jo –

S. K. Karaškai

E. R. Kudirkų šeima

M. J. Rybiai ir šeima

R. Vass ir šeima

SMITH MONUMENT CO. LTD.

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Kas į dėkingumą nesudėta

Labdara, šalpa, dėkingumas, abejingumas, išnaudojimas Sibire ir dabartinėje Lietuvoje

ANTANINA GARMUTĖ

Genys margas, pasaulis – dar margsnis. Žmonių dėkingumas taip pat. Skirtingas.

Prisimenu Sibirą. Kas galėjo negalėjo, visvien likę Lietuvoje gebėjo savuosius. Patys slapstydami, dažnai neturėdami ko valgyti, rinko kaimuose maistą, siuntė siuntinius. Aukojosi. O ten, svetimos tolybės būdami, vieni tyliai kentėjo ir mirė badu, kiti rašė ir prašė. Labai prašė. Lietuva jiems atrodė kaip rojus žemė. Jau vien tai, kad liko Lietuvoje, laimingieji tarsi privalėjo išsipykti, nusiderdami paskutinį kailį...

Kai aš savo laiškuose dėkodavau Mamai už siuntinius, visuomet atsisirasdavo kas iš šono primena: "Tik prašyk! Daugiau prašyk!" O aš rašydavau: "Nesiskyt tiek daug, savęs žiūrėkit". (Mintyse dar pridėdavau, jog valgiau ne tiek daug, be to dirbu dviejose darbuose).

Gaunamus siuntinius tremtiniai taip pat priimdavo nevienodai: vieni su dėkingumo ašaromis akyse, o kiti – trūkčiodami pečiais: "Siunčia? Na ir kas? Visi siunčia..."

Gera bičiulė – dzukė Al-dona B., prisimindama anuos laikus, apsipila ašaromis. Jos sena močiutė gaudavo iš Lietuvos daugybę siuntinių, tačiau... mirė badu. Nes artimieji jai jų paprasčiausiai neatiduodavo. "O aš buvau vaikas ir nesugebėdavau apginti – sielvartauja Al-dona. – Nors žinau, – sako moteris, – kad ir tremtiniai, ir politikiniai yra tos pačios visuomenės nariai – žmonės su tomis pačiomis teigiamomis ir neigiamomis savybėmis. Ne šventieji".

Pavertę Lietuvą visada matė ir Vakarų tremtiniai. Jų pagalba ypač sustiprėjo Atgimimo laikais, kai mes patekome į gilią ekonominę duobę. Tūkstančių tūkstančiai siuntinių... Nelengvai sutaupti senatvei doleriai – pagalbai ištiestose rankose. Brolių ir sesių, dažnai pagal vienintelį požymį – tautybę. Bet juk tai ne mažiau unikalus reiškinys kaip knygnešystė. Partizanai. Atgimimo šaukliai. Kilnumo ir savęs paaukojimo estafetė.

O čia... iš tylių, ramių žmonių dažnokai girdime: "pirkau labdarą", "labdaros krautuvejį" ... (Kodėl "pirkau", o ne "gavau" – jeigu jau labdara?).

Ant šventovės laiptų elgetų būrys. Priekyje vyriškis, jo rankose lentelė su užrašu: "...Iš-kentėjau 25 m. Magadanė, netekau sveikatos. Pagelbėkit". Kai užkalbinu, pravirksta...

Plačiuoju į parką taku eina kelios moterys. Garsiai kalbasi. Viena nesivaržydama pasakoja: "...Aš negaliu naktimis užmigti. Daugiau neinu į tuos siuntinių draskymus. Sekmadieniais, būdavo, liepia ateit anksti, kai nieko nėra. Išardom dėžes. Išsiima viską, kas geriausio, ir į savo krautuves gabenasi. Pilaite stotisi. Ir mums liepia ką nors pasiimti. Man nereikia. Aš galvoju apie tuos žmones, kurie

• Jau taip gyvenime esti – jei žmogus negalvoja apie laimę ar nelaimę, o tik stengiasi stropiai atlikti savo pareigą, laimė ateina savaime, nors žmogui prisieina gyventi varge ir neturte. (Humboldt)

patalė guli... O kas mes? Ar iš tikro geriausi?"

Nulingavo moterys. Nudėjavo. Abejingų grobstymams, melui ir šmeižtams mūsųose nėra. Tik niekas nenori prasidėti su teismais ir laikraščiais: viskam reikia sveikatos ir pinigų, o kas jų turi, kad ir tų pačių – "labdarinų" – to ir tiesa; ar ne melu išgrįsta ir bolševikiniais metodais pasiekta? Neveltui sena kaip pasaulis išmintis sako: kas vagia, tas ir meluoja...

Kur tai matyta – geradarių, vietoj dėkingumo, apipilt purvu? Deja, tai jau rodo tautos išsigimimo laipsnį. Bičiulė Adelė K. susiima už galvos ir sako: "Jeigu aš taip padaryčiau, tai kaip Edipas sau akis išsudurčiau, kad nepajęčiau jų į žmones pakelti..." Lietuvoje dar yra žmonių, sąžinės į pinigą neiškeitusių. Jų nuostatą išreiškia Plungėje gyvenanti poetė-politikalė Rozalija Valiūnienė:

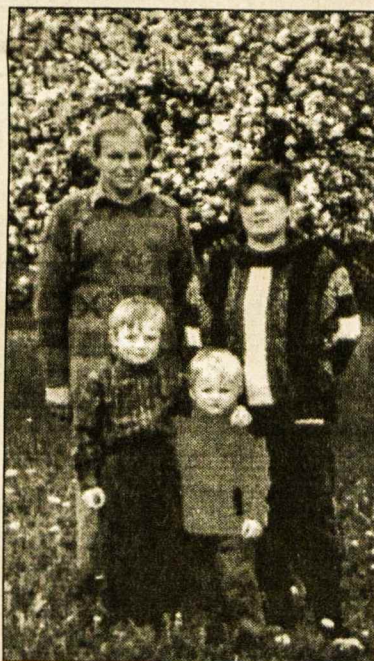
Mes ne visi padarėm baisių išdavystę –

Mes ne visi suklupom prieš materijos statulą.

Dorų žmonių – dauguma. Cinikai ateina ir nucina. Pasirodė, kas yra kas, išnyksta tarsi vėjo suoriai.

Geradarių garbė – amžina. Jos neištrinsi. Nesunaikinsi. Kaip ir žodžių į dainą – į dėkingumą nesudėsi. Kaip ir pagalbos – jos niekada nebus per mažai. (Paukštelio pilko – širdis maža, bet ar jo čiulbesio nepakanka?).

Lietuvių tautos geradariai yra jos ateities gelbėtojai. Jų vardus minės – karta po kartos. Yra pasaulyje vienintelis tikras lobsis: gera širdis. Telaimina ją Dievas!

Dėkinga savo rėmėjams Edmundo Pečiulio šeima, persikėlusi iš Karaliaučiaus krašto į Lietuvą, žydinčiame savo sode 1997 m. pavasarį Nuotr. A. Garmutės

Pastaba. Grįžusi į Tėvynę E. Pečiulio šeima taria lietuvišką ačiū gerb. rėmėjams: George Zlatkui, Janinai Matiekonienei, B. Galinienei, E. S. Kuzmickams, J. A. Pleniams, M. Railai, O. Giedriūnei, R. Tumpai (Kanada), J. Pečiulionytei (Šveicarija) ir Kanados liet. katalikių moterų draugijos skyriui Mississaugoje. Taip pat – L. Ulbinui bei A. Jusui dar ir už organizacinius rūpesčius. "Niekada nepamiršime, kad mūsų šeimos gyvybė buvo Jūsų rankose", – sako jie. A.G.

Rašytojas JUOZAS KRALIKAUSKAS

Tėviškėje po 50 metų

Vienuolis salezietis kunigas PRANAS GAVĖNAS, darbavęsios Brazilijos lietuvių sielovadoje, grįžo Lietuvon, kurioje dabar sėkmingai darbuojasi kaip kunigas, auklėtojas ir "Saleziečių žinių" redaktorius. Jis neužmiršta ir savo gimtojo kaimo, kuris jį kasmet prisimena specialia iškilmė

1997 m. gegužės 17 d. buvau pakviesta į saleziečių bendradarbio Alfonso Vitkausko surengtą šventę Zapalimų kaime (Marijampolės rajonas, Kalvarijos seniūnija).

Zapalimai – tai saleziečių kunigo Prano Gavėno gimtasis kaimas. Išnykusios sodybos vietoje, šalia akmens, pasodinti du ažuoliukai. Netoliese ant kalnelio, klevų ir alyvų paunksnė, 1995 m. pastatytas atminimo, pagarbos bei padėkos kryžius, prie kurio vyksta gegužinės pamaldos. Porą metų eidamas čionykštis mena brangų kraštelį, įprasminusį savo gyvenimą plačioje salezietiško veikimo dirvoje.

Virš sužaliavusių laukų tą dieną, regis, sklاندė Kūrėjo pasiųsta atsinaujinimo, atgimimo dvasia žadinanti, pakylėjanti į šviesą. Susirinkus šio ir gretimų kaimų žmonėms – vaikams, jaunimui, netgi lazdele besiramsčiojantiems seneliams, kun. Pr. Gavėnas, grįžęs iš Brazilijos, jau antrą kartą prie įvairiaspalvėmis pavasario gėlėmis išpuos-toto kryžiaus aukėjo šv. Mišias, meldamas Viešpatį dvasinės bei fizinės stiprybės gyviesiems ir amžinosios šviesos jau amžinybės išėjusiems kraštiečiams, palaimos jaunimui, vaikams, kad jie būtų verti Kristaus karriai ir pavargusių Tėvynę žadin-tų naujais žygiais.

Sekminių procesija, Mindaugų parapijos vargonininko Leono Kiseliausko vadovaujamo choro giesmės, šv. Komunija po dangaus stogu žadino dvasią, kėlė širdis, skatino naujiems darbams.

Po šv. Mišių ir pamokslo toje pačioje aikštelėje prie kryžiaus vyko nuotaikinga popietė. Gražiai giedojų, deklamavo eiles Brukų pradinės mokyklos mokinukai, vadovaujami mokytojų Irenos Stanulienės ir Vilijos Zaveckienės. Darniai skambėjo Nemunaičių pagrindinės mokyklos Don Bosko bičiulių sambūrio giesmės, moterų etnografinio ansamblio, vadovaujamo Brukų kultūros namų direktorės Romos Vasikonienės, dainos. O paskui eiseną kaimo keliuku giedant švč. Marijos litanią. Kaimo laukais sklindanti melodija kėlė širdis virš kasdienybės, leido visiems pasijusti vienos didelės šeimos – Dievo tautos – vaikais.

Pagaliau gerb. kunigas lauzė kraštiečių padovanotą, vaikučių pagarbai art lino rankšluosčio atneštą duonos kepalėlį ir su meile dalijo visiems susirinkusiems.

Šventė baigėsi nuotaikinga vakarone gražioje Vidutės ir Juozo Micutų sodyboje prie turtingo vaisių stalo. Skambant dainai, klausantis gražia suval-

kiečių tarme sakomų linkėjimų kunigui Pr. Gavėnui ir šventės koordinatoriui Alfonsui Vitkauskui.

Klausaisi skambių giesmių, dainų, žiūri į džiaugsmu švytinčius vaikučių, jaunuolių, jų tėvelių bei senelių akis ir jauti jų taip nuoširdžiai išgyventą religinį jausmą, virpančią tikėjimo šilumą. Jauti tą gerumo lauką, senolių dvasinės šviesos perduodamą estafetę jaunimui. Ir gimsta širdyje mūsų Tėvynės šviesesnės ateities viltis.

Bronislava Tamulynienė, Alytaus Panemunės vidurinės mokyklos mokytoja

Sugrįžęs kentėjau, bet niekad nesigailėjau

Į "Tėviškės žiburį" klausimus atsako rašytojas JUOZAS KRALIKAUSKAS, grįžęs Lietuvon po pusės šimtmečio Kanadoje

– Po ilgų metų darbo bei gyvenimo Kanadoje grįžote Lietuvon. Kokią Lietuvą radote po pusės šimtmečio?

– Parafrazuojant kadaise girdėtą: "Svetimaj šaly buvau, 'pyragą' su medum valgiau, alų vyną gėrau – subuvau sudžiūvau. O į gimtąją šalę sugrįžau, rugelių grikių mitau, vandenėlių gėriau – tvirtas drūtas tapau". Tai apie dvasią, mielieji, ne apie kūną. Sugrįžęs pavirpas kūnas pragulėjo Vilniaus ligoninėse išstisus tris mėnesius. Tačiau per tą metų ketvirtadalį nė vieną minutėlę nesigailėjau, kad pargrįžau. Per 129.600 minučių – nesigailėjau nė vieną minutę. Anaipit! Vis ir vis džiaugiausi, kad aš pagaliau tikrai jau ne sapne (kaip tat buvę gal tūkstantį ir vieną naktį), o iš tikrųjų Lietuvoje...

Tai gi po pusės šimtmečio tokią Lietuvą brangiąją aš radau. Ir jaugi iki savo kaulų smegenų įsijautęs: "Kas tėvynę praras, antros neišmels apgalėjęs".

– Jūsų išblokštumas pasibai-gė, bet ar atvykęs savojon Tėvynę pasijutoje visiškai savas naujoje visuomenėje?

– "Savas naujoje visuomenėje?" Ir dargi – "visiškai savas"? O kokia nūdien čia visuomenė? Partijos, partijėlės, frakcijos, bendrijos, grupuotės, sambūriai, neteisėtų interesų klanai, sektantai. Dar daug tokių, kuriems "kak mne dorogi Podmoskovnyje večera..." tykia slapta. Visuomenė susikaldžiusi, daug kosmopolitinės, pseudodemokratinės, savanaudiškos demagogijos. Vieni neva pasi-nešę į "Vakarų" (o juk patys esame Vakarų dalis!), kiti – į "Rytus" (jaunystės nostalgija, Kremliaus koridorių bei Raudonosios aikštės ilgesys), į budizmą, šamanizmą, įvairių Toli-mųjų Rytų-izmą. Geroka dalis pagal madą neriasi iš kailio, siekdami rodytis originalūs, moderniški ir net "postmoderniški"...

Tat argi lengva silpnasveikau, grįžusiam jaugi iš kitokios gyvensenos, įsijungti to-

kion visuomenė? Kodėl pagaliau iš paskutiniųjų ir stengtis prisigerinti, pataikauti? Jau tiesiog neįmanoma tapti savam su visa tokia visuomene. Arba net ir su kuria nors stambia jos dailimi ar jauna karta.

Dabartinė visuomenė – įvairiaaugialypė! Norint išsamiau į šį klausimą atsakyti, tektų kalbėti ne tik apie dabartinės visuomenės spektrą. Daug reikšmingiau – apie jos kultūrinius lygius bei sanklodą, o juolab – apie jos moralines pakopas. Deja, dabartinė visuomenė dar toli gražu iki 1930-1940. VI. 15 išsivystimo bei subrendimo, kurioje aktyviai dalyvavau. Tada buvo jau bemaž brandi lietuviškos kultūros sistema bei žmogishumo hierarchija.

– Parsivežėte gana didelį kūrybinį lobį. Kaip pažvelgė į Jūsų grįžimą Lietuvos spauda ir literatūriniai sluoksniai?

– 1996 m. pavasarį Lietuvos rašytojų sąjungos mėnraštis "Metai" išspausdino mano apsakymą "Akiduobės laukia pri-kėlimo". 1996 m. Vilniuje "Vaga" išleido mano knygą vardu "Urviniai". Tai apysaka ir trys novelės. 1997 m. Kaišiadorių vyskupijos kurijos leidykla (spausdino A. Jakšto spaustu-vė) išleido istorinio romano "Taut-vila" antrąją laidą. 1997 m. Lie-tuvos rašytojų sąjungos leidykla išleis mano istorinį romaną "Mažvydas".

Bene tuzinas reikšmingesnių laikraščių prisiminė mane sugrįžusį: maloniai, vis palan-kiai, nuoširdžiai. Tada ligotam ir išsekusiam buvo tatau miela atgaiva, parama, dvasinė šiluma. Mane aplankė ar laiškais bei telefonu sveikino eilė kole-gų rašytojų bei buvusių mano mokių, apdovanojami širdžių artimybė.

– Ką laikytumėte lemtingiausia ar, sakykim, reikšmingiausia Jūsų gyvenime?

– Mano motiną, jos žodžius. Jeigu paklaustumėte – kodėl, atsakyčiau tegu ir šiuo iš kelių

žūtbut pavyzdžių.

Buvo kadaise artojų kaime medinė pirkia, dengta rugių šiaudais. "Abrozde" ant sienos – Marija su septyniais durklais širdin. Po juo vakarais mano mama gailiu balsu kalbėdavo rožančių. Jos berniukas žiūri čia į vieną motiną, čia į antrą. Il-giau neištveręs metasi už sienelės į lovą ir pravirksta... Po dvidešimties metų Kaune išleidi-džiamas jo novelių rinkinys "Septyni kalavijai"... O dar po septynerių – iš Rytų atidunda frontas. Parskubu į medinę pirkia. Sėdim vėl po Marija su septyniais kalavijais širdin. Netrukus išgirstu susikaupusią mamą sakant: "Tai ir bėk kuo skubiau!" Tat buvo tikrai lemtingas man momentas, didysis lūžis mano likime...

Po septynių mėnesių – va-karas Berlyne. Tik ką atsiguliuoj pervargęs, o sirenos vėl pasiuto klaikiai staugti. Aliarmas – at-garna bombonešiai vėl banga paskum bangą. Pasiutimas! Šok į šaltį, dumk į "U-bahn" požeminę stotį! Tiek jau diena po dienos buvo bėgta ir bėgta! Tai gal bent šikart ne? Ne, šikart ne, išvargęs kaip šunelis, kas bus – tebūnie...

... Bet susyk – vėl tėviškės pirkioje po Marijos paveiklų... Susirūpinusi, susikaupusi mama vėl: "Tai ir bėk kuo skubiau!" Šokau iš patalo. Čiupau kelion-maišį ir bemat su kitais gatvėn ir į "U-bahn". Bombardavimo sprogimai, sunkūs dundesiai, čia pat aplinkiniai šnabžda mal-das. Slogi įtampa. Ši bjaurioji bene ilgiau užtruko negu pa-prastai. Kai pagaliau aliarmas buvo atšauktas, išskopiau su ki-tais gatvėn... Gi dega, degal... Rūksta, dega didelės griuvėsių krūvos! O juk čia prieš valandą kita būta rūmų!... Slenku savo viešbučio link... Gi tiktai juoda siena ir kaminas! Šiurpu! Maka-briška! Tikrai lemtingas vaka-ras. Žūtbutinis mano likime...

– Ar patenkintas dabartinės kasdienybės praktinėmis sąlygo-mis?

– Taip! Iš tikrųjų taip. Kas-dien, kiek tik beįveikdamas, ve-ju iš sąmonės atsiminimus apie išgyventas netektis, nuoskau-das, operacijas, ligonines, laido-tuves. Genu tolyn visokias anti-patijas, rūpesčius dėl kasdieniškų smulkmenų. Šluoju bet ko-kią savigailą, egoizmą, pabaigos baimę. Trinu iš sąmonės bei širdies kiekvieną žemą emociją. Ir būnu patenkintas, kad dar tebe-turiu valios gintis nuo praeities vaiduoklių ir pamėklių.

Stengiuosi būti kuo ramesnis ir laisvesnis. Laisvas nuo ko-kio netikusio įpročio, manijos bei -izmo. Laisvas nuo kokių pseudofilosofinių įsikalbėjimų, įkalbėjimų, užkalbėjimų, madų, postmodernizmo pozų bei "ori-ginalumų" vaikymosi. Esu pa-tenkintas, kad makulė dar ga-na aiškiai atskiria pelus nuo grūdų. Vengiu klausyti apkalbų, "teisimų" bei "smerkimų", in-trigėlių, anekdotų, ypač nuval-kiotų, bernišku bei seksoma-nišku.

Gyvenu Vilniuje ant vieno iš kalnelių, pačios sostinės miš-kelyje. Kasryt džiaugiuosi regė-damas – teka skaisti saulė iš anapus žaliųjų viršūnių pušų, eglų, baltųjų beržų. Matau kas-ryt sužerint pasaulio dvasią: kasdien nekasdienišką, šviesią, gražuolišką, džiaugsmingą. Žiū-riu, it būčiau pakilęs į aukšto kalno viršūnę – skaisčiai balta, balta, snieguota, ledynmetinę, žėrinčią ledlaikių saule. Galbūt ir todėl, kad juk tiek metų kone mirtinai ilgėjausi Vilniaus – Šventaragio, Mindaugo, Gedi-mino Vilniaus. Girdžiu gegutę ir lakštingalą ir jaučiu harmo-niją, kupiną jautrumo arti aša-rų, pamirštu visas kasdienines smulkmenas. Esi pakilęs į šitų viršūnių padangę, kalnų dvasios pasaulį, taurią muzikos dvasią, širdį virpanantį gaudulį. Galbūt ir todėl, kad vaikystės tėviškė-lės šitos gegutės, šitos laikstingė-lės prosenelių kalysdava! nega-lėdamas atsiklausyti, ne sykį net pravirkau, o čia pat išdygusi ma-ma glostydavo, nesuprasdama, kasgi atsitiko...

Don't you miss

From \$995

Lithuania?

Fly from Toronto via Helsinki to Vilnius, on the left bank of the Neris river in Lithuania.

See the breathtaking Gothic and Baroque architecture which abounds everywhere here, then enjoy the cafe society, the quaint little shops and lively nightlife. With a great rate like this, why miss it? Call now.

FINNAIR

GATEWAY TO THE WORLD

Norvista

NON-STOP TORONTO - HELSINKI FLIGHTS OPERATE ON WEDNESDAYS AND SATURDAYS BETWEEN THE PERIOD OF MAY 17 AND SEPTEMBER 6, 1997. Finnair flights from Toronto with Air Canada connections from Montreal and Ottawa. PLEASE CALL US FOR YOUR COPY OF THE NORVISTA SUMMER BROCHURE! Finnair is a partner in Aeroplan! Some restrictions do apply. Applicable airport taxes not included. Children's fares available.

Contact your travel agent or call Norvista Tours at 416•222•0203 or 1•800•461•8651

KUN. PRANAS GAVĖNAS, SDB, gimtajame kaime tarp jo ir apylinkės gyventojų

LAISVOJE TĖVYNĖJE

SIŪLOSI MOKYTI LIETUVIUS

Rygoje gyvenantis Izraelio ambasadorius O. Ben-Huras lankėsi Vilniuje ir susitiko su Lietuvos seimo pirm. Vytautu Landsbergiu. Tačiau apie šį susitikimą jis nekalbėjo vėliau susitiktiems žurnalistams. Jiems tik prasitarė, kad Lietuvoje jis vis dar pastebis antisemitizmo požymius. Todėl jam atrodo, kad Lietuvai reikia iš Izraelio atvykusių mokytojų, kurie "be išskiepimų" supažindintų Lietuvos moksleivius su lietuvių ir žydų santykių istorija. Žydų tragedija Lietuvoje prasidėjo tik su II D. karo Lietuvai atneštomis sovietinėmis bei nacinėmis okupacijomis, o lietuvių ir žydų ryšiai buvo pradėti gerokai anksčiau. Tai liudija ir Izraelio ambasadoriaus O. Ben-Huro apsilankymas pas Lietuvos seimo pirm. V. Landsbergį. Paaikšėjo, kad jiedu vis dėlto kalbėjo apie žydų kultūrinio palikimo Lietuvoje išsaugojimą. Tad yra ir kas saugoti.

VASAROTOJAI IŠ LENKIJOS

Druskininkų sanatorijose kurortinio sezono metu daugiau kaip pusė vasarotojų – svečiai iš Lenkijos. Mat Druskininkų miesto taryba yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartį su Lenkijos Elblongo miesto savivaldybe. Druskininkų atstovai ten jau susipažino su vasarotojų iš Lenkijos poreikiais bei jų aptarnavimu, net ir lenkiškos virtuvės patiekalais. Elblongo "Slovianskos" restorane lenkiškų paslaugų subtilybių mokėsi Druskininkų kavinių "Ratnyčelė", "Širdelė", "Pas Albertą" ir sanatorijos "Draugystė" puošniausio baro darbuotojai. Sekančios vasaros sezoną keturiose Druskininkų kavinėse vasarotojai galės būti vaišinami lenkiškos virtuvės patiekalais.

LAIŠKŲ VOGIMO EPIDEMIJA

Utenoje yra septyniolika pašto dėžučių, iš kurių laiškus išsiunčia gyventojai ir įstaigos. Tačiau dabar tokie laišukai iš dėžučių pradėjo nepasiekti adresatų. Pasak "Lietuvos aidą" atstovės Reginos Rutkauskienės, pašto darbuotojai vis dažniau randa užraktus, bet tuščias dėžutes. Centrinio pašto darbuotojai dalį tų dėžučių pakeitė sunkiau atrakinamomis. Tačiau laišku dingimas nebuvo sustabdytas. SPAB "Komunalininkas" skundžiasi, kad iš šios firmos išsiųstų šimto sąskaitų adresatus pasiekė tik penkis. Panašių skundų turi ir kitos įstaigos. Nuošalame Utenos pakraštyje buvo aptikta apie penkis šimtus kovo pabaigoje ir balandžio pradžioje atplėštų ar kitaip sugadintų laišku. Pašto darbuotojams pavyko nustatyti daugiau kaip šimto tų sugadintų laišku gavėjus. Jiems laišukai pavėluotai buvo pasiųsti su

pašto lydraščiu, o kai kurie juos atsiėmė patys. Tačiau daugelio dingusių laišku savininkų neįmanoma nustatyti, kai laišukai bei atvirukai, išimti iš voku, jau yra suplyšę ir purvini. Laiškų atplėšimas įtaigoja, kad vagys kažko ieško, o gal paaugliai miklina rankas stambesnio masto vagystėms?

NAIKINA ARCHYVO BYLAS?

Gegužės pradžioje plačiai nuskambėjo Arvydo Saulėno pranešimas "Lietuvos aide" apie sovietmečio laikų Lietuvos vidaus reikalų ministerijos operatyvinių bylų naikinimą. Tai pranešė Lietuvos ypatingojo archyvo direktoriaus pavaduotojas Antanas Šoliūnas, pastebėjęs vieną archyvui nepriklausančio sunkvežimio nukreipimą į Grigiškių popieriaus fabriką. Lydintis asmuo laukė, kol sunkvežimis nuvažiuo į Grigiškes, o tada A. Šoliūnas ten rado tik popieriaus makulatūros masę. Iš jos negalėjo įrodyti, koks sunkvežimis ir kokią medžiagą buvo atvežęs makulatūrai. Šį reikalą turė pati vidaus reikalų ministerija, sudariusi specialią komisiją, vadovaujamą viceministerio J. Adomaičio. Pasak BNS agentūros pranešimo "Lietuvos rytu", kaltais prisipažino du vidaus reikalų ministerijos pareigūnai – operatyvinės tarnybos viršininkas V. Teliečnas ir informacijos bei ryšių departamento direktorius I. Barauskas. Tyrimo komisijai vadovavęs viceministeris J. Adomaitis tuos du pareigūnus žadėjo perduoti Lietuvos generalinei prokuratūrai. Ji turės nustatyti, ar jų veiksmai, susiję su bylų sunaikinimu, yra nusikalstamo pobūdžio. Dabar šiuo klausimu tyliama.

ATEIVIŲ RIAUŠĖS PABRADĖJĖ

Užsieniečių registravimo centras (URC) Pabradėje turi tik apie 500 vietų apgyvendinti nelegaliems atbėgėliams, sulaukiantiems Lietuvos teritorijoje ar sugrąžintiems į ją. Šiltas oras padidino jų pastangas per Lietuvą ir Lenkiją nukeliauti Vokietijon. Didžioji dalis betgi buvo sulaukyta ir atsiųsta Pabradėje. URC ten geriausiu atveju gali priimti tik šimtą šimtų nelegalių atbėgėlių. Centro direktoriaus Evaldo Tuinlyos pranešimu spaudai, atbėgėliai, nepatenkinti blogomis gyvenimo sąlygomis, pradėjo maištą gegužės 21 d. Apsiginklavę lazdomis, metaliniais stripais, jie greit perėmė centro teritorijos kontrolę, izoliavę sargybinius ir administracijos pareigūnus. Centro vadovams teko šauktis specialiosios paskirties policijos, antrojo pulko karių ir "Aro" saugumo vyrų pagalbos. Tvarka buvo atstatyta su nežymiais susidūrimais ir pora ligoninėje paguldytų sužeistųjų. Užsieniečių registravimo centran skubiai buvo atvykęs vidaus reikalų viceministeris Julius Adomaitis deryboms su centro gyventojais. Tačiau pilnas susitarimas nebuvo pasiektas. Griebtis maišto atbėgėlius turėtų paskatinti didesni suvaržymai norintiems išeiti Pabradėn. Seniau jie, lydimi vieno kario, būdavo išleidžiami po 20 didelės grupės, o dabar išleidžiami tik po penkis mažose grupelėse su vieno kario palyda.

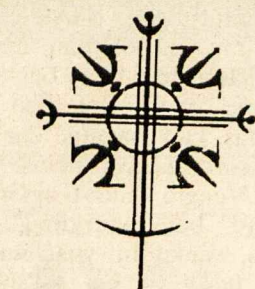
V. Kst.

Ivedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026

154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Louheed's Limited
šeima ir tarnautojai

"Žmonės, kurie atjaucia kitus"

Sudbury Ontario

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.C.H.

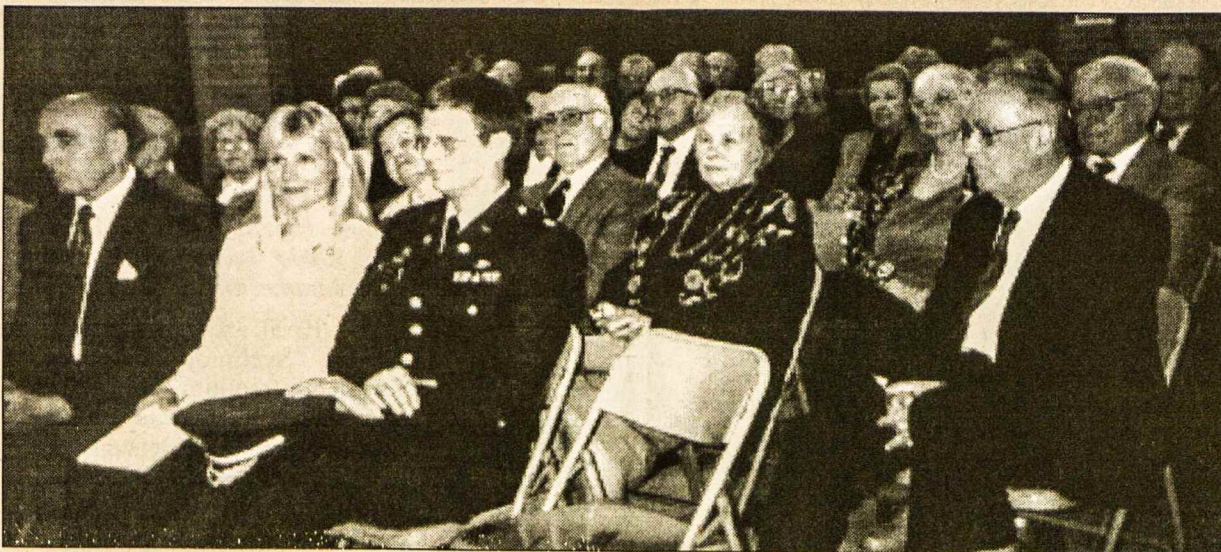
- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- LAUGE NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- ♦ VAIKŲ EISENOS NESKLAUDIMAI
- ♦ PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- ♦ PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDEKLAI
- ♦ PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- ♦ STERILŲ RANKIŲ

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:

ANCATER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

JAV pulkininko leitenanto EDMUNDO ČAPO parašytos knygos "Nami: Lietuvoje ir JAV" sutiktušė Klivlando mieste 1997.IV.27. Autorius dviračiu yra apvažiavęs 17 Europos valstybių. Nuotraukoje – autorius su žmona OLGA, BRONIUS ir IRENA ŠATKAI

Raseiniškių atgaiva - žymėnų paskaitos

Gegužės mėnesį mes, raseiniškiai, Raseinių viešosios bibliotekos salėje turėjome idomų susitikimą. Raseinių Šv. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų šventovės klebonas Gintautas Jankauskas pakvietė čia Šiaulių Šv. Ignaco Lojolos rektorių kunigą Jėzuitą, teologijos mokslų daktarą Anicetą Tamošaitį, kuris savo gyvenimo didžiąją dalį praleidė užsienyje (daugiausia Amerikoje). Gausiai susirinkusiems raseiniškiams jis apžvelgė šio laikotarpio amerikietišką ir lietuvišką religinį gyvenimą, atsakė į klausimus įvairiomis religinėmis temomis.

Jau ne pirmi metai, kai Raseinių parapijos klebonas G. Jankauskas šioje bibliotekos salėje raseiniškiams rengia mėne-

sinis dvasinius universitetus. Į juos susitikimui su raseiniškiais klebonas pakviečia įdomius ir dvasingus respublikos asmenis, o taip pat ir svečius iš užsienio. Turėjome susitikimų ne tik su teologais, įžymiais dvasiškiais, bet ir su rašytojais, žymiais respublikos solistais, aktorais, režisieriais, politikais.

Kiekvienas toks susitikimas į mūsų, raseiniškių, širdis įlieja dvasinės stiprybės, iš jų grįžtame dvasiškai praturtę, o nedidelė bibliotekos salė sutalpina kiekvieną kartą po 200-250 klausytojų. Dažnai būna ir taip, kad ne visi klausytojai salėje ir besutelpa – atvykusių svečių klausio net ir koridoriuje.

Steponas Miltenis,
Raseiniai

IZABELĖS JONAITIENĖS eilėraščių knygos "Šešupės vingiai" sutiktušė Klivlande 1997 m. gegužės 4 d. Vaikaitė Audra Belinienė įteikė močiutei IZABELEI rožių puokštę, šalia jos – duklė R. NASVYTINĖ

Nuotr. V. Bacevičius

Detroit, Mich.

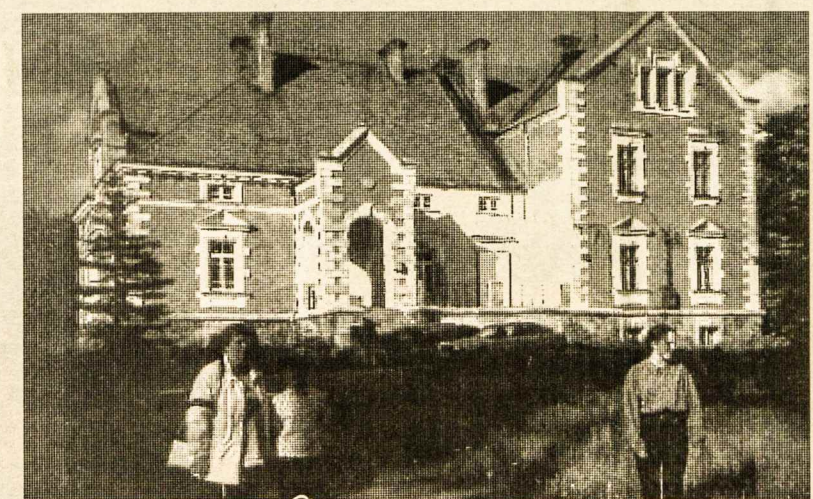
BIRUTĖ JANUŠKAITĖ, Oaklando ligoninės vėžio centro Dearborn, Michigan bibliotekininkė, suregavo naują Specialių bibliotekų draugijos vaistinėms ir sveikatos technologijos padalinio biuletenį, skirtą draugijos 88-tam suvažiavimui Seattle, Washington, birželio 7-12 d.d. Ji suregavo šį biuletenį, prižiūrėdama savo mirštančią motiną. Biuletenyje ji džiaugiasi, jog vienas iš pranešimų Len Jankauskas ir Astra Merck yra lietuvių kilmės, kaip ir ji. Ji gimė Windsor, baigė vaistinėje Toronto universitete, gavė ekonomijos magistrą iš Windsor universiteto ir bibliotekininkystės magistrą iš Wayne valstybinio universiteto Detroito.

Saulius Šimoliūnas

Calgary, Alberta

KLB KALGARIO APYLINKĖS ŽINIARAŠTYJE "Vėjas", vol. 20, nr.2, redaguojamame Kęstutis Dubausko, džiaugiamasi dvejoja sukaktimi – 40 metų nuo šios lietuvių apylinkės įsteigimo ir 20 metų nuo žiniaraščio leidimo. Nuotraukėleis viršelyje pristatomi redaktoriaus bendradarbiai: E. Krausienė, A. Vyšniauskas, N. Astraviene, J. Dubauskienė, A. Krausas, A. Stasiulis, A. Condon, P. Devenis, J. Vyšniauskienė. Dešimtyje leidinuko puslapių atsispindi apylinkės veikla. Dauguma informacijų anglų kalba. Inf.

• Ar jau parėmė Kanados lietuvių kultūros muziejų?

Šešuolėlių (Sirvintų rajono) dvaro rūmai, sovietmečiu nusavinti, dabar grąžinti savininkams – Variakojų šeimos vaikams Nuotr. V. Aušroto

KESTAS
Sukursiu gražų paminklą pagal jūsų pageidavimus

Dailininkas Kęstutis Keparutis
Tel. FAX 905 540-1705
238 Emerald Street North,
Hamilton, Ontario L8L 5K8

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Dr. Adolfas ir Jadvyga Damušiai ruošiasi apsigyventi Lietuvoje. Spaudoje buvo skelbta, kad jiems išleistuvės turėtų įvykti gegužės 25, sekmadienį, Lemonte, Ateitininkų namuose. Taipgi buvo rašyta, kad šiemetinė Lietuvos kataliko visuomenininko premiją dr. A. Damušiai paskyrė Pasaulio lietuvių katalikų bendrijai, vadovaujama valdybos pirm. prof. Juozo Meškausko. Šios premijos mecenatas – prel. dr. Juozas Prunskis, taip pat gyvenantis Lemonte. Dr. A. Damušis yra ir žymus ateitininkų veikėjas, jų federacijos vadas 1946-52 m. Profesinio požiūriu – jis inžinerijos daktaras, 1934 m. baigęs Vytauto Didžiojo universiteto technikos fakultetą, o VDU inžinieriaus daktaro laipsnį gavęs 1940 m. Dr. A. Damušis yra ir žymus politikas, kovotojas už Lietuvos laisvę. Jis – vienas iš 1941 m. birželio sukilimo organizatorių, laikinąjį vyriausybės įsigūges pramonės ministeriu. Taipgi dalyvavo antinacinėje bei antisovietinėje pogrindžio veikloje, beveik metus buvo kalintas vokiečių. Dr. A. Damušiai 1943-44 m. teko būti ir VLIKo vicepirmininku.

Čikagos bei šio didmiesčio lietuviškų organizacijų vadovai, gegužės 21 d. susirinkę Jaunimo centre esančioje M. K. Čiurlionio galerijoje, atsisveikino su Lietuvos nepaprastuoju įgaliotoju ambasadoriumi Vašingtone dr. Alfonsu Eidintu, baigiančiu diplomatinę karjerą. Atsisveikinimui kalbėjo ALTos pirm. prof. Jonas Račkauskas, Lietuvos šaulių sąjungos išeivijoje vadas Mykolas Abarius ir Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio pirm. Algis Regis. Jie buvo dėkingi ambasadoriui dr. A. Eidintui už jo nuširdumą ir diplomatinę paramą kovoje už Lietuvos saugumą. Prof. Jonas Račkauskas dėkojo ir Vašingtone veikiančio Jungtinio Amerikos baltiečių komiteto vad. Šaulių vadas M. Abarius ambasadoriui dr. A. Eidintui įteikė atminimo raštą, o Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio pirm. A. Regis atminimui parūpino M. Brako knygą "Mažosios Lietuvos politinė ir diplomatinė istorija". Ambasadorius dr. A. Eidintas, ELTOS pranešimu "Lietuvos rytu", užsienio lietuviams padėkojo už jų patriotinę veiklą. Lietuvos vardo garsinimą Amerikoje.

Australija

ALB Pertho apylinkės valdyba Motinos dienos minėjimą surengė gegužės 4 d. Jis buvo pradėtas kun. A. Savickio atnašautomis Mišiomis. Pirmąjį mėnesio sekmadienį jos yra bendros Pertho lietuviams ir vokiečiams katalikams. Tad buvo laikomos vokiečių kalba. Pamokslas taipgi buvo pasakytas vokiškai, pakartojant kai kurias vietas lietuviškai. Oficialioji Motinos dienos minėjimo dalis įvyko Lietuvių namuose, kai pietums susirinko pusšimtis šios mažos lietuvių kolonijos tautiečių. Minėjimą įvadiniu žodžiu po pietų pradėjo kun. A. Savickis, kuris taipgi yra ir ALB Pertho

apylinkės valdybos pirmininkas. Paskaitai buvo pakviesta Daiva Baužytė-Siebertienė. Savo rašiniu programon įsigūgė ir Salomėja Zablockienė. Minėjimas buvo baigtas giesme "Marija, Marija". Tą dieną, pagerbdami motinas, pietų indus plovė vyrai.

Istoriniame susitikime buvo padaryta bendra senųjų ir naujųjų Australijos lietuvių nuotrauka. Naujieji buvo pakviesti įsigūgti lietuviškon kultūrinėn veiklon, kur dabar ypač trūksta jaunų jėgų. Bendromis pastangomis galėtų būti pastatytas lietuviškas sceninis veikalas. Visi buvo dėkingi Arvydui Repšiui už iniciatyvą. Buvo pasiūlyta tokius susitikimus rengti kas mėnesį. Mat tarp naujųjų buvo ir tokių, kurie žadėjo, bet susitikimam neatvyko. Esą pradėta bandymą suartėti reikią testį.

Lenkija

Stepo Dariaus ir Stasio Gireno paminklą Pšcelniko miške, jų žūties vietoje, dabar prižiūres bei saugos lietuviai ir lenkai bendromis jėgomis. Sprendimas buvo padarytas po dvi dienas trukusio Mysłibožo ir Kauno savivaldybių, Lenkijos lietuvių organizacijų atstovų susitikimo Lietuvos ambasadoje Varšuvoje. Paminkle sunaikintas įrašo raidės atkūrs Kauno savivaldybė. Mysłibožo savivaldybė paminklo aikštelę iškos granito plokštėmis, sutvarkys aplinką. Lietuvos kultūros ministerija užbaigs įrengti žuvusių lakūnų muziejų mažoje klėtelėje. Šiuos darbus koordinuos Lietuvos ambasada Lenkijoje ir Lenkijos lietuvių organizacijos. Priežiūra rūpinsis Lenkijos lietuvių draugijos Ščecino skyriaus nariai.

Punsko miestelio 400 metų sukaktį birželio 26-27 d.d. sutiko globoti Lenkijos ministeris pirm. W. Cimoszewiczus. Punsko valdžia viršaitis Kazys Baranauskas džiaugiasi, kad dabar turbūt bus galima užbaigti ilgai užsitęsusią Punsko lietuvių kultūros namų statybą. Tokia viltimi gyvena ir jų direktorė Jūratė Kardauskienė. Punkske lietuvių sudaro apie 80% visų gyventojų. Birželio pabaigoje numatomi keli koncertai, kelios parodos, teatrų festivalis, ansamblių sąsąkydis. Naujieji kultūros namai turės 300 vietų salę žiūrovams. Tad ateityje gal jau nereikės ribotis vien tik klojimo teatrų pasirodymais.

V. Kst.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St.,
Collingwood, Ontario L9Y 2L6

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į **Angele Šalvaitę, B.A.,** pirmą ir parduotu atstovę. Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705 429-2121 ar 705 445-5640 namų tel. 705 429-6428

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos.

AKTYVAI PER 39 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki1.75%	Asmeninis nuo6.25%
santaukas2.25%	nekl. turto 1 m.5.20%
kasd. pal. taupymo sąsk.1.50%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius2.25%	Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaukų dydį iki \$2,000. Be to, narių santaukos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu
180 dienų indėlius2.50%	
1 m. term. indėlius3.00%	
2 m. term. indėlius3.75%	
3 m. term. indėlius4.25%	
4 m. term. indėlius4.75%	
5 m. term. indėlius5.25%	
RRSP ir RRIF (Variable)2.50%	
1 m. ind.3.00%	
2 m. ind.3.75%	
3 m. ind.4.25%	
4 m. ind.4.75%	
5 m. ind.5.25%	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ
INTERAC KORTELĖ

“Su lietuviais sėdėjau kalėjime...”

Tai pareiškė ukrainietis, sutiktas Karpatų kalnuose, ganantis avis. Į kalnus kopti vilioja kažkokia trauka. Į juos vyksta poilsio ir Šv. Tėvas Jonas-Paulius II, ir daugelis kitų žymūnų. O ir Šv. Rašte kalnams tenka iškilų vieta

KUN. K. J. AMBRASAS, SJ

Į aukštus kalnus tegalima įkopti vingiuotais takeliais.

J. W. Goethe

Pirmasis kalnas, į kurį įkopiau prieš trisdešimt penkerius metus – Goverla (Hoverla). Tai buvusios Ukrainos TSR teritorijoje aukščiausias Karpatuose Cernogoros kupolo formos 2.061 m kalnagūbris, kurio šlaituose auga bukų (fagus) ir spygliuočių miškai. Ši viršum visų Karpatų Rumunijos-Guculijos pasienyje iškilusi viršukalnė apaugusi subalpinėmis pievomis. Į jas, palikęs draugus važiuoti į Čemigovą apžiūrėti miesto, likausi vienas, kad išmėginčiau ne tik savo drąsą, bet ir savo kojas polianose. Mat taip vietiniai aviganiai vadina kalnų pievas. Kitąsyk jau su grupe kopėmė į Dvynius (Bliznecy), nuo kurių viršaus žiema nusileidau slidėmis.

Goverla įstrigo atmintin ir liks visiems laikams. Mat mano atvažiuoimo dieną pasitaikė nepaprastai graži ir tyli pavakarė. Nepaisydamas, kad saulė jau gerokai kryo vakarop, vienas sau, nieko nepasiklausęs, kiek čia gali būti kelio, neturėdamas nei kuprinės, nei maisto gabaliuko, leidau si į visai čia pat dunkstantį priešais nosį kalną.

Iš pradžių kalno šlaituose išsibarsčiusius baltus tašelnius, kurie lipant aukštin, vis augo, didėjo ir pamačiau iš lėto ropli-nėjančias baltavilnes avis su ke-liais juodais ožiais. Tik vėliau ant akmenų pasirėmusi ilga lazda pamačiau vyriškį. Tai buvo barzdotas, tarsi senovės žydų laikų patriarchas piemu, kuris pakalbintas pasakė, jog pirma manęs kalno pusėn nužygiavo “jūsiškių” grupė. Kas tie “mūsiškiai” taip ir nesupratau, tik savųjų ieškodamas, – gal kartais susitiksiu iš Lietuvos kokius lai-piotojus panašius į save, – paspartinau žingsnį. Deja, jokių ne tik saviškių, bet ir svetimųjų kelyje nesutikau. Tik pačią kalno briauną ir viršūnę pasiekiau tada, kai įsisupusi į raudonąjį pazarų duknas, ryškiai ryškiai spindėdama katriu purpuru jau taikstėsi prie akiračio glaustis įkaitusi nuo dienos žygio vakarė saulė. Aplinkui taip tylu, taip ramu, o aš pasijutau toks vienišas, toks atskirtas ir apleistas visų žmonių, kad sėdėd ant plokščio akmenų, kaip mažas vaikas, pradėjau raudoti.

Vienoje pusėje melzganuose toliuose snaudė tolimi Rumunijos kalnai, kitoje pusėje kažin kur tarp miškų tyvuliojo blizgantys ežeras. Tokia biblinė ramybė, tokia erdvė, kad man net galva iš liūdesio ir kartu dar nepatirto džiaugsmo ėmė svaigti. Tik nebuvo daug laiko šitaip atšvesti pirmojo kopimo į kalnus šventės. Reikėjo leistis apačion, nes nežinojau, nei kur nukeliausiu, nei kur nakvynėlę gausiu.

Po valandėlės, kai jau prieblančių skvernai ėmė siausti polianų pakraščius, pasivijau tą patį lazda pasiramščiojantį patriarchą piemenį. Kai mudu pradėjome toliau kalbėtis, jis mane paklausė, iš kur atkeliavęs ir kai sužinojo, kad iš Lietuvos, tasai senasis žmogus tarsi pasikeitė: “O aš su lietuviais sėdėjau kalėjime ir buvau lageryje. Nuostabūs, puikūs žmonės”. Kai Ivanas Sergeičukas, toks buvo mano naujojo pažįstamo gulo piemens vardas ir pavardė, sužinojo, kad neturiu nei kur permiegoti, nei ko valgyti, mane nuramino: “Nesirūpink. Ivanas Sergeičukas svečiai iš Lietuvos duos visko, ko tik pats turi”. Ir tikrai tas nuoširdusis kalnietis nemelavo.

Kai buvo parvartytos visos avys namo, keli piemenys jas pradėjo melžti. Pasigriebia avį pro tokį tvoros statinių plyšį, įsispraudžia į tarpkojį ir kelias minutes trykšteli pieno į kibirą ir jau griebia kairiaja ranka kitą, kuri arčiau trypinėja.

Žiūrėdamas į tokį paprastą darbą, ir aš panūdau tokio naujo, keisto amato pramokti. Sakau, duokit ir man kibirą, pamėginsiu ir aš. Pasitraukęs vieną iš patvorio ramią avalę, pasidėjau kibirą ir prispaule abiem kojom tarpkojį (atrodo, dariau lygiai viską taip, kaip darė anie piemenys), pradėjau

melžti. Tik traukiau šiaip, traukiau taip tešmenį, bet pieno kaip nėra, taip nėra. Atsigrėžiu atgal, ogi mano visi trys melžėjai piemenys – susiėmę už juosmens tiesiog raičiojasi žeme, – kvatojasi, kiek tik gali. Šiek tiek pamėginęs, vėl atsigrėžiu: vėlei neišpasakytas kvatojimasis. “Na, baikim juokus, nes mes iki vidurnakčio avių nepamelšim!”, – matyt jų brigadininkas subarė savo draugus. Lioviausi juos juokinęs. Palikau avį ir žiūrė nustebejęs į Ivaną. Tasai man paaiškino, kad nusitvėriau melžti bergždžią avį.

Nesėkmingai mano melžimo praktikai pasibaigus, prasi-dėjo kitokie mokslai. Piemenys, supylę ką tik iškoštą avių pieną į didžiulį, ant vašo pakabintą kati-lą, ėmė kaitinti, kad vėliau būtų galima daryti iš avių pamelžto pieno sūrį, vadinamą “brin-za”. Pašildytas avių pienas man atrodė labai riebus ir sotus, tad daug negalėjau jo išgerti ne tik dėl riebumo, bet ir savotiško aštraus kvapo. Paskui, kai jau gerokai pašildytas pienas po valandėlės kitos ėmė tirštėti, ji perkošė piemenys supylė į iš avikailio padarytus maišus, kuriuose sūris parūgsta, galutinai išsi-varva, išsistovi ir tik tada tinka vėžti turgun arba namo palikti ilgiam laikui kur nors vėsenėje ir tamsioje palėpėje ar tam skirtoje patalpoje.

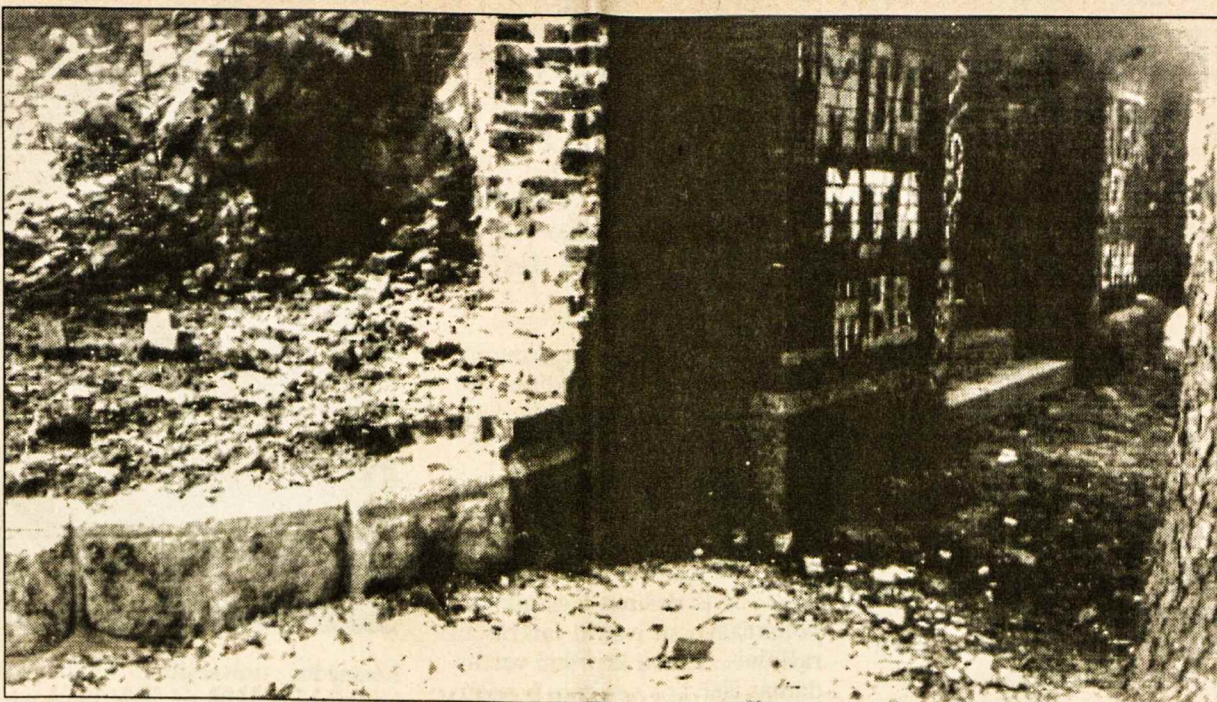
Beragaujant visų iš avių pieno padarytų gaminių atėjo ir vidurnaktis. “Kur dabar tas piemu mane guldys?” – pats sau mąstau. – “Juk nei lovos, nei jokių narų niekur nematyti!” O jis, ilgai nelaukęs, pasitiesė avikailį kitu avikailiu užsiklojo ir lygiai mane taip paguldė prie ugnies, apie kurią iš visų pusių pernak trynėsi jo augintinės avys, pradėjo sau ramiai knarkti. O man nė blusto nepasisėkė sudėti. Kur čia sudėsi?! Antai, viršuje, mėnesienoje gunkso Goverlos viršūnė, kur tik prieš kelias valandas stebėjau saulėlydžio gaisus, ežero raibulius ir balzaganame rūke paskendusius Rumunijos kalnus. Aure – žvaigždės, regis, visai ant avikailio nusileis! O prie pat kojų treška kaitrus laužas, prie kurio per visą naktį nesiliovė brazdėjusios keturkojės Ivano bičiulės. “Gerasis Ganytojas” – taip sau pats vienas praminiau savo naująjį bičiulį, kuris primygtinai prašė mane Lietuvoje surasti kokio darbo, – jis norįs persikelti ir gyventi Lietuvoje. Aplinkui, kaip rimti sargybiniai, stovi pušys, eglės, nuleidusios skaras ligi žemės. Kaipgi čia užmigsi?

Tačiau svetingus piemenis reikia palikti. Papusryčiausęs ką tik iš ryto duonos gabalėliu, jau spejusios gerokai susitupėti “brindzos” gabalu, vėlei patraukiau prie Černovcų kelio, kuriuo grįždami bičiuliai mane turėjo paimti, kad keliautume toliau po Karpatų šalį.

Nors jau sėdėjau minkštoje automobilio sėdynėje ir sukiojau kaip plunksnelė jo vairą, bet visą laiką, kolei priekalnės neužstojo Goverlos, negalėjau atsisraukti akių nuo jos šlaitų, kur ir dabar, pasirėmęs ant panašios į vyskupo pastoralą lazdos, rymo ir šiandien Ivanas Sergeičukas.

Niekaip negalėjau užmiršti kelių guculų, kurie stovėdami stotelėje ir laukdami atvažiuojančio autobuso, kad juos pavėžėtų į darbą, kurį jie turėjo netolimame Jasynios miestelyje, kaskart viens kitą susitikdami, tie kalniečiai savo kalba niekaip kitaip nesisveikino kaip tiktai “Garbė Jėzui Kristui!” Jie, nepaisydami jokių sovietinių draudimų, jokios priešiškos propagandos, ne tik sveikindavosi katalikiškai per visą sovietmetį, bet ir griežtai per visą Adventą ir Gavėnią pasninkaudavo, lankė pamaldas ir kasdien visi suklaupe su savo šeimomis kalbėdavo maldas.

Kai vėliau slidėmis šliužinėčiau po kalnus, aplankiau Ivano pirkį. Jis visada vaišindavo ir vis klausdavo, kada jį pasikviesiu į Lietuvą, kur jis labai troško gyventi. Neištesėjau jo prašymo. Bijojau seną žmogų ištraukti iš gimtojo krašto, kad jis mūsų krašte nepasijotų vienišas ir nenublanktų tas kalėdinių bendrų padarytas gražus išpušis.

Prūsų Lietuva. Obeliškių šventovės liekanas ir dabar lanko dabartiniai gyventojai – vieni ardo sienas ir vežasi plytas savo tvartelių statybai, kiti “įsiamžina” tepliodami sienų likučius (1993 m.) Ntr. M. Purvino

Naikinami Mažosios Lietuvos pėdsakai

Martynas Mažvydas, Nemunas, sausumiečių ir laivininkų priešingi keliai, ryškūs ir dabartinėje lietuvių galvosenoje

Dr. MARTYNAS PURVINAS, Kaunas

Lietuvininkų bendrijos “Mažoji Lietuva” seimelio narv

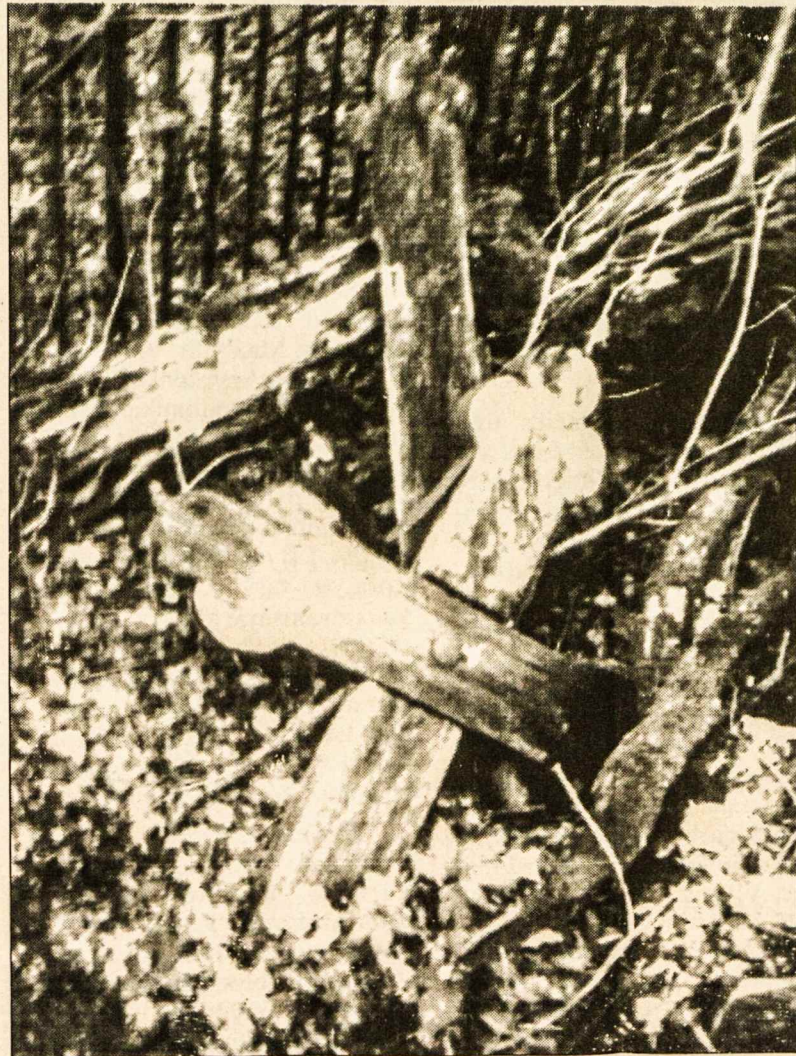
Pirmosios lietuviškos knygos minėjimo renginiuose ir ligišiolinėje mažvydianoje vis prasi-kiša Mažosios Lietuvos istori-jos, tenykščio gyvenimo, net gamtos neišmanymas. Kai kas Martyną Mažvydą gal įsivaiz-duoja nelyg Medininkų pilies kuore sėdintį ar Dzūkijos šiluo-se begybaujantį. Tūliems ora-toriams tai tapo eiline politika-vimo tema. Besižvalgant į da-bartinę daugumą seime, impro-vizuojamos liaupsės pagrindinei Lietuvos konfesijai, “reikiama linkme” aiškinant tuos senovi-nius įvykius bei žmonių poel-gius.

Nesigilinant į Mažosios Lie-tuvos gyvenimo savitumą, pai-niojama istorija. Tai nėra ne-kalti dalykai. Sovietmečiu anas kraštas buvo veik užslaptintas – pasmerkta išnykimui totalita-rinio etnocidio girmose. Tikres-nių dalykų apie Mažąją Lietuvą ir Prūsus nežinantys žmonės ne-lyg istorijos vadovėlių pasitikti tai per TV išgirstais apytikriais pašnekejimais, tai kokiomis poetinėmis vizijomis.

Šiandien (ir, matyt, ateityje) begalima pavydėti sovietmečio literatūrai – anuomet visai puik-čiai atspindėjusiai tikrąjį gyve-nimą, pranokusiai sužalotus is-torijos vadovėlius ar enciklo-pedijas.

Marcinkevičiaus “Mažvydas”

Anuomet Justino Marcin-kevičiaus “Mažvydas” atvėrė iš-tisą užmirštąjį nugrimzdusią epochą. To veikalo simboliai bei metaforos virto lyg ir ne-ginčijamais Šv. Rašto teiginiais vadinamoms “plačiosioms ma-sėms”. Kam berūpėjo, kiek tai siejosi su tikrais įvykiais ir ap-linkybėmis?

Apleistos Klaipėdos krašto kapinės. 1994 m. Atgimimo metais dievobaimingi žmonės sustatė prie kapų sovietmečiu nulauztų kryžių viršūnes. Daug kur tie likučiai netrukus dingo – senus metalinius kapinių kryžius grobia ir parduoda metalo laužui, mainydami į “pilstuką” – prastą alkoholį

Nuotr. M. Purvino

Dabartiniais laikais tie vis tebekartojami – ir veik moksliniais faktais paversti – poetiniai simboliai jau kiek užkliūva (ypač kai juos dar savaip per-verčia gausūs sekėjai – kad ir idomiame TV filme “Po 450 metų. Mažvydas”). Neabejojant J. Marcinkevičiaus kūrinio me-nine verte, anuometinė (ir vis nenykstančia) reikšmė visuome-nei, vertėtų prisiminti ir tikrąją istoriją, pamąstyti apie jos iš-kraipas.

Peržvelkime J. Marcinkevičiaus “Mažvydą” priekabesniu žvilgsniu. Jau pirmoje dalyje gausių veikėjų mini Nemuną ir Lietuvą.

TIRVA:
Užtat anapus,
Už Nemuno, Lietuvoje, vadinasi,
–
BERANKIS:
Prūsai, sako,
Tupėkit sau už Nemuno. Ko lenda?

ŽIOBA:
Tas Nemunas, sakau, tai pykčio upė.
Per šienapjūtę Galbrasčiaus buvau;
ir šiaupus pievos, ir anapus pievos.
Tai kad pradėjo kermotis ir plūstis
Ir moterys, ir vyrai, ir vaikai!
Prieš kaimą – kaimas.

GALOP IIEMS ATLIEPIA
PATS MARTYNAS MAŽVYDAS:
Jau trylikai, kai gyvenau tarp jų,
O persikelti per Nemuną bijau.
Bijau, kad pasiliksiu. Nebegrįšiu.
JIS IR PER UPĘ ŠAUKIA:

Ei!
Jūs ten Lietuvoje! Po šimts paralių!
Ar dar yra kas gyvas?

MENKO ATSAKO TESULAU-KIA MAŽVYDAS IŠ “BALSO” (“IŠ ANAPUS NEMUNO”). IR VĖL PAGRINDINIS HEROJUS GRĮŽ-TA PRIE NEMUNO TEMOS:
Seniai nuošliausi, Milkau, įstiklint
Bent vieną langą. Šitą žiemytinį.
Majysis Nemunas... Ir kias krantas,
ir dar toliau...

ANTROJE DRAMOS DALYJE

MAŽVYDAS TIESIAI SAKO:
Aš Prūsiją į Lietuvą parvesiu!
Aš Nemuno abu krantus
suglausiu – ...
TREČIOJE DALYJE MILKUS

GIEDA:
Kad į Ragainę atėjo,
Širdy sunkumą turėjo.
Ašarom sruvo,
Kad į Lietuvą
Nuo kranto vežėjo.

TA SVARIAI PATVIRTINA
BENIGNA:
...arba nuo kranto
į Lietuvą vis žiūri.

O buvo kitaip

Išties stiprus ir savo papras-tumu net “plačiosioms liaudies masėms” suvokiamas simbolis – Nemunas, kaip veik geležinė uždanga tarp “mūsų” (Lietu-vos) ir “tų svetimųjų” (Prūsų).

Ir tik negausūs Mažosios Lietuvos žinovai tepasakytų – buvo kitaip... Didžiosios Lietu-vos kunigaikštystės ir Prūsijos valstybės siena ėjo gal dvidešim-tį kilometrų šiauriau Ragainės – toli už Nemuno, pro Sartinin-kus ir Lauksargius. Abu Nemu-no krantai nuo pat Smalininkų priklausė vis tiems patiems Prū-sams – kryžiuočių ordino už-grobtuose plotuose susikūrusiai pasaulietinei valstybei.

Įvairiai galima aiškinti tuos poetinės minties vingius. Gal iš-ties norėta bent užuomina pa-brėžti totalistinių režimų epo-chos tragediją – XX š. viduryje galutinai perkirstą ir sunaikintą Mažąją Lietuvą. Bet gal už to – Nemuno, kaip sienos – simbolio glūdi dar gilesnės prasmės ir priežastys, kurių nė pats kūrėjas nepajėgė dorai paaiškinti. Gal tas dalykas tik atskleidė savotiš-ką paklaidą lietuvių galvose-noje.

Po istorinių faktų šanašyną pasižvalgčius, matyti, kad anuo-metinė Ragainės parapija ap-rėpė didelius plotus ir dešinia-jame Nemuno krante. Dar M. Mažvydų gyvam esant, Ragai-nės kunigai (o gal ir pats “Ka-tekizmo” autorius) privėlėjo ap-tarnauti net už trisdešimties ki-lometrų nutolusius Katyčius. Nebūta tada nei sraigastarnių, nei “mercedesu” – tekdavo kel-tis per Nemuną ir šunkeliais brautis per girias ir upelių bras-tas. Negi per keturiolika Ragai-nėje praleistų metų M. Maž-vydas nepanorėjo (ar nepriva-lėjo) susipažinti su savo didžiąja parapija, aplankyti tuometinių gyvenviečių?

Anuometiniuose panemu-niuose gyveno savo kaimeliuose žvejai. Bent dalis jų tada dar lai-kė save žmonėmis skalvių gen-ties, tada dar neištirpusios tautų ir genčių asimiliacijos katilė. Ir anuomet Nemunas plačiai išsi-liedavo – ir ne kartą per metus plaudamas Rambynio šlaitus, ar-tėdamas prie Ragainės namelių.

Beveik gaila, kad sunyko socrealizmo mene epocha. Kiek liko nepanaudotų istorinių te-mų romanistams ir nusipelnu-siems dailės meistrams, veik ga-rantavusių laureatų vardus bei ordinus. Tik pamąstykite: “Mažvydas plaukia per ištvinu-sią upę atlikti savo pareigos”, “Mažvydas su skalvių genties žvejais – darbo pirmūnais”, “Mažvydas su žeberklų” (spi-ningų dar nebūta), “Mažvydas

Ažuolai augs ir žaliuos

Jau septintą kartą pagerbti Kalniškės mūšyje žuvę partizanai

Dešimtmetį trukusi partiza-nų kova su labai gerai ginkluotu okupantu liudijo pasauliui, ko-kia kaina siekiama sugražinti Lietuvai nepriklausomybę.

Partizanų kovų aprašymuo-se minimas garsus Kalniškės mūšis. 1997 m. gegužės 17 d., kaip ir ankstesniais metais Sim-no pilna žmonių šventovė mel-dėsi už savo žuvusius didvyrius 1945 m. gegužės 16 d. Kalniškės miške. Po pamaldų žmonės ėjo prie Simno kapinės pastatyto žuvusiems partizanams paminklo.

Pagerbę Simne žuvusius laisvės gynėjus gausūs dalyviai atvyko į mūšio vietą. Atvyko taipgi Šeštokų, Kirsnos, Kauno, Lazdijų chorų dalyviai. Miesto švietimo skyriaus dėka į minė-jam atvyko Alytaus miesto mo-kyklų moksleiviai. Daugiausia mokinių atvyko iš Dainavos vi-durinės mokyklos su savo jaunu istorijos mokytoju Darium Na-valinsku. Į Kalniškės mūšio vie-tą atvažiavo šios kraupios kovos liudininkai, likę gyvi partizanai. Ritosi jų skruostais ašaros, kai dalijosi liūdnais sunkių kovų, tremčių prisiminimais. Gražiais žodžiais jie kalbėjo apie Atesny-kėlių žmones, kurie, rizikuoda-mi savo gyvybėmis, daug padėjo partizanams.

Renginyje dalyvavo SKA-

To, šaulių būriai, Lazdijų savi-valdybės meras ir vicemeras, Alytaus rajono vicemeras V. Gu-dukas, administratorius K. Kvie-cinskas, Alytaus miesto tarybos narė R. Leitonienė. Kalbėjo iš Alytaus atvykę partizanai Kazi-mieras Savičius ir Juozas Pet-raška ir kiti garbūs svečiai. Kal-bėjusieji apgailestavo, kad Lie-tuvos laisvės gynėjams mažai skiriama dėmesio jų nelengvai buičiai pagerinti.

Įdėmiai klausėsi jaunieji minėjimo dalyviai skausmu per-sipynusių partizaninių ir trem-tinių dainų. Prie paminklo, kurį pastatė partizanų atminimui Jurgis Nevulis ir kurį 1991 m. sprogdino enkavedistai, degė žvakelės ir žydėjo gėlės. Jiems, didvyriams, sveikinimai, grau-džios dainos.

Jau septintą kartą atėjome pasakyti, kad jų gyvybės kaina esame laisvi. Žinom, kad jiems protėvių žemė prie Baltijos jūros buvo brangesnė už jauną gy-vybę. Jų šventam atminimui so-dinami stipriausi medžiai-ąžuo-lai. Taigi ažuolai žaliuos...

Minėjamą surengė pietų Lietuvos srities partizanai ir Alytaus skyriaus politkaliniai ir tremtinių sąjunga.

Antanina Urmanavičienė

Vaizdas nuo Kupiškio piliakalnio. Tolumoje – Kupiškio šventovė. Piliakalnyje VIII-XII š. gyveno mūsų protėviai sėliai Ntr. H. Paulausko

tempia laivo bures” (ar kelia inkarą) – ir t.t.

Žirgas ir laivas

Kodėl gi tokių dalykų ne-lietė mažvydianos kūrėjai? Ir ne per gausiuose lietuviškuose is-toriniuose romanuose gyveni-mas prie vandenų – Nemuno žemupyje, pamaryje ar pajūryje ne itin mieliai minimas. Šim-teriopai dažniau rasime “atėjo – išėjo”, ne “atplaukė – išplaukė”.

Atsakymas paprastas ir, ro-dos, visiems žinomas. Išties is-torinėje Lietuvoje – rytų baltų žemėse buvo susiklosčiusi “zir-go civilizacija” (ar “žirgo kultū-ra” – jei taip patogiau prie-kiarame terminų ir sąvokų tikslin-tojams), o ne kokia “laivo civili-zacija”, kaip pvz. Skandinavijos vikingų krašte. Tie raiteliai iš savo tolimų proprotėvių (jodi-nėjusių nežinia kuriomis stėpė-mis ir nugrimzdusių praaugū miglose) paveldėjo ne vien joji-mo igūdžius, bet gal net geneti-niam kode ar kokioje kolekty-vinėje pasąmonėje glūdintį rai-tųjų priešišumą didiesiems vandenims – neįveikiamai ar varginančiai kliūčiai. Dar a.a. B. Masionienė pastebėjo, kad Lie-tuvos valdovai lyg bėgo nuo jūros, savo žygius vis kreipdami į sausnes Rytų ir Pietų vietas.

Šiandien galima būtų stebė-tis rimtosios geopolitikos neiš-manymu tais Lietuvai lemtin-gais amžiais (tą jau gildeno P. Dirgėla). Bet, matyt, su pasą-mone ir instinktais nepasigin-

čys. Vis krypta į sausenes vie-tas – nuo Archangelsko ir Maskvos ligi pat Juodmarių.

Kitaip galvojo kryžiuočiai

Deja, kur kas moderniau mastė kryžiuočių ir kalavijuočių ordinų strategai, gal ir nevei-kiamai stepių raitelių instinktų. Buvo užgrobtos Baltijos jūros pakrantės, didžiųjų upių žiotys – taip nuleimant būsimųjų XX š. pasaulinių karų kilmę.

Tie užgrobėjai užvaldė ne vien didžiuosius pakrančių plo-tus, bet ir ten gyvenusius žmo-nes, dabar vadinamus vakari-niais baltais. Tai buvo ir minė-tieji skalvių žvejai, ir pajūrio kuršiai, ir dar visokie kitokie, beje, susiklostę per tūkstančius metų klajonių pakrantėmis. Ten buvusi “vandens civilizacija” (ar “vandens kultūra”), kuriai ne-svetimas buvo ir laivas, ir gy-venimas pakrantėse. Tenykš-čiams vanduo buvo patogus ke-lias, o ne apmaudi kliūtis.

Užgriuvus ordinų kariams ir ilgaamžms kovoms, tą laivi-ninkų gentys, matyt, nebuvo vi-sai prapuolusios. Ramesniais amžiais besiklostant Mažajai Lietuvai, vėl ryškėjo skirtumai tarp dviejų Lietuvų – Didžiosios rytuose ir mažesniosios pama-ruose. Senovinius laivininkų ir raitelių skirtingumas dar gilio skirtinga valdžia, skirtingos krikš-čionybės pakraipos ir t.t.

(Nukelta į 6-tą psl.)

JUOZAS KREIVĖNAS, pasižymėjęs lituanistine veikla išeivijoje, palikęs ryškius pėdsakus

Naikinami Mažosios...

(Atkelta iš 5-to psl.)

Liko viena Lietuva

Nacijų ir sovietų valdžioms išstūmus Mažąją Lietuvą iš gyvenimo i istorijos puslapius, beliko viena Lietuva. Liko ir vienis požiūris į praeitį – vien tik iš vienos pusės, iš savo varpinės žvelgiant.

Lyg ir nebepastebima šian dien tokio vienpusiškumo tiek galvosenoje, tiek poetinėje kūryboje. Nebent koks užklydęs vikingų palikuonis nustebtų: kodėl poetas sienos tarp skirtingų pasaulių simboliu pasirinko upę? Juk ji laivininkui atrodo puikėsnė už asfaltuotą plentą, o ne kokia neperžengiama riba. Pakrančių gyventojai, "vandenų kultūros palikuonys" tokia veik neįveikiama siena laikytų gal gūdžias girias, neišbrendamas pelkes, kalnus ar kalvynus, per kuriuos taip keblu savo luotus pervilkiti.

Apie tai galėtų pamąstyti tie, kuriems rūpi tautinės savasties gelmės. Gal po okupacijos šimtmečių, gal savojo nepilnavertiškumo kompleksus dangstant, gerokai išgėlėjo agresyvus kategoriškumas: "Mes patys geriausi (senoviškiausi, idomiausi, vyžočiausi ir t.t.), mūsų nuomonė vienintelė teisinga!"

Betgi net ir artimieji gimnaisčiams – sunaikintiesiems mažlietuviams daug kas kitaip atrodė. Moderniai filosofuojant, galima būtų aiškinti, kad likvidavus Mažąją Lietuvą, negrįžtamai dingio tam tikra jausenos, savivokos, požiūrio į pasaulį atmaina. Gal toji atmaina būtų kiek atsivėrusi dabartinio didlietuvių etnos glumines nuostatas. Gal tai būtų toks naujingas papildymas, it rytietiški Jin-Jan besikertantys, bet ir papildantys vienas kitą pradai).

Deja, tas "sausumietiškas", hidrofobija lietuvių galvosenoje ne vien poetinėje kūryboje prasikiša. Prieškariu profesorius K. Pakštas graudenosi, kad ši tauta neskuba atsigręžti į jūrą. Ir dabar lyg pajauka skambą "Lietuva – jūrų valstybė"... Galima goustis, kad sovietinė valdžia savąja "geležine uždanga" ištis vykusiai "numeliaravo" savo piliečių galvoseną. Tada Palangos paplūdimyje susigrūdusiems proletarams Švedija rodėsi nebent "Amerikos bal-

Lietuviškos vertybės – jo gyvenimo turinys

Mokytojo, muziko, žurnalisto, knygos gerbėjo, visuomenės veikėjo JUOZO KREIVĖNO darbai iš dešimties metų nuotolio. Velionis mirė prieš dešimt metų. Jo darbai nemiršta

JONAS DAINAUSKAS, Čikaga

Mokytojas, vargonininkas, chorvedys, visuomenininkas, Lietuvos istorijos mylėtojas, lietuviškos knygos gerbėjas, lietuviško savitumo puoselėtojas Juozas Kreivėnas gimė 1912 m. kovo 3 d. Padovinės kaime, Marijampolės apskr., mirė 1987 m. gegužės 24 d. Čikagoje. Palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse.

Pradžios mokyklą įkūrė Padovinyje, o paskui ligi 1927 m. mokėsi Marijampolės valstybinėje Rygiškių Jono gimnazijoje. 1931 m. baigė mokytojų seminariją Marijampolėje. 1942 m. Vilniuje baigė Pedagoginį institutą. 1942-43 m. Vilniaus universitete studijavo istoriją, bet naciai, ta universitetą uždarydami, tas jo studijas nutraukė.

Mokytojų seminarijoje būdamas privačiai mokėsi muzikos, vėliau muzikos žinias gilino įvairiuose muzikų / vargonininkų kursuose. 1931-33 m. vargoninkavo Rudaminioje ir Plūtiškėse. Nuo 1929 m. beveik visą laiką Suvalkijoje dirbo su mokyklų bei parapijų chorais.

Atlikęs karinę prievolę, nuo 1935 m. buvo pradžios mokyklos mokytojas Seinų apskrityje, nuo 1939 m. lapkričio mėn. mokytojas Vilniaus apskr., o 1941-44 m. Vilniaus apskrities pradžios mokyklų inspektorius, savo apylinkėje griežtai kovojęs prieš Vilniaus krašto lenkininkus.

1944 m. vasarą su šeima pasitraukė į Vokietiją, kur DP stovyklose buvo įvairiose mokyklose mokytoju bei Miuncheno apygardos lietuvių pradžios mokyklų inspektoriumi. Ypač rūpinosi chorų organizavimu. Dirbdamas DP stovyklų mokyklose, rotatoriumi išleido rinkinį dainų pradžios mokyklai (1948 m.). Sekančiais metais išleido Izidorius Vasilūno "Liaudies dainas", J. Zdanavičiaus 6 lietuvių liaudies dainas lygiams balsams, "Dainas skautiškajam jaunimui", tris sąsiuvinius J. Gaubo kompozicijų ir daugelį kitų. Savo vadovaujamiesiems chorams paruošdavo ir pdauginavo išstisus gaidų sąsiuvinius.

1950 m. atvyko į JAV ir apsigyveno Čikagos priemiestyje Cicero, kur nuo tų pat metų, beveik 25 metus, vadovavo Cicero Šv. Antano parapijos lituanistinei klasei ir Cicero lietuvių chorui. Čia, daugiausia savo nedidelio uždario lėšomis, padaugino daugybę gaidų chorams, solo balsams, orkestrams ir net lietuvių statytų operų gaidas operų chorams.

Nuo 1953 m. buvo "Muzikos žinių" redaktorius. Išplėtė jų turinį, tam darbui vadovaudamas iki savo mirties. Redagavo J. Žilevičiaus lietuvių muzikų vardyną. 1955 m. išrinktas Kultūros fondo tarybos pirmininku. 1956 m. buvo dainų šventės Čikagoje vykdomojo komiteto generalinis sekretorius ir redagavo tos šventės vadovą. 1957 m. buvo tautinių šokių šventės vyk-

domojo komiteto vicepirmininkas ir tos šventės leidinio redaktorius. Dainų šventėse dalyvavo su savo paruoštais choralais.

Bendradarbiavo išeivijos spaudoje. Daugiau kaip 20 metų "Vienybėje" Girkalnio slapyvardžiu, daugiausia skyriuje "Iš kairės ir iš dešinės", šmaikščiai polemizavo su įvairių laikraščių rašiniais, dažnai kritiškai vertindamas išeivijos veiksmų ir spaudos tuometinį nusistatymą prieš bet kokius ryšius su okupuotos Lietuvos žmonėmis ir ten leidžiamą spaudą, knygomis ir "svečiais" iš Lietuvos.

Viename "Vienybės" numeryje, citavo neseniai iš Sibiro grįžusio rašytojo Kazio Borutos eilėraštį "Ties baisyju birželiu":

...vienas nuvargęs žydas
perėjęs per visus mirties lagerius
ir neišrūkęs pro krematoriums
kaminą,
rūsyje į kampą nusigręžęs,
graudžiai barakatinavo,
nes manė, kad per stebuklą
tik vienas žydas pasaulį išliks,
ir apraudojo savo tautos likimą...

Toliau rašė: "Visos mūsų tautos turtas ir visas tautos kelias buvo nepriklausoma valstybė. Tie metai pasibaigė. Už juos tauta sumokėjo prikimštais kalėjimais ir Sibiro tremtiniais.

Betgi už rusiškuosius enkavedistus nėra mažiau verti praikimo ir tie, kurių įskundimais ir žudymo veiksmais prasiidėjo nacių siautėjimas. Prasidėjo su skulptoriaus Grybo, poeto Montvilos ir kitų kilnių tautos vaikų sunaikinimu, o toliau sunaikino šimtus tūkstančių Lietuvos gyventojų... Baisusis birželis yra lyg iškeltas nuožmus likimo rimbas, kuris ne tik primena baisią praeitį, bet įpareigoja ir ateitį: mūsų tiek maža beliko. Už tai turime branginti kiekvieną gyvą lietuvišką sielą. Jokia ideologinė kaina nėra didelė, jei ją reikia mokėti už visos tautos narių vieningumą ir ryztą gyventi, lietuviškai išlikti".

Tai buvo J. Kreivėno "Credo", kurio jis laikėsi iki savo mirties.

1968 m. įsijungė į lietuviškos spaudos, knygų bei laikraščių importavimą iš okupuotos Lietuvos, gautas per "SPAUDA Lithuanian Books". Pradžioje iš Lietuvos gaunamas knygas laikė savo bute, o 1970 m. – savo namo garaže. Įrengė lentynas, padarė tų knygų sandėlį, kuriame iki 1987 m. prisirinko keliasdešimt tūkstančių knygų. Greta to buvo sutelkęs ir savo asmeninę didelę biblioteką. Ypač uoliai rinko ir katalogavo muzikologinę literatūrą, gaidas, dokumentus ir visa, kas lietuviškus muzikus. Tą savo muzikologinį rinkinį, dar gyvas būdamas (1985 m.) perdavė Lituanistinijai tyrinėjimui ir studijų centrui bei sujungė tą rinkinį su Juozo Žilevičiaus muzikologinio rinkiniu. Dabar tai sudaro J. Žilevičiaus – J. Kreivėno vardo muzikologinį archyvą, plačiai naudojamą ir Lietuvos mokslininkų. Jo asmeninė biblioteka buvo perduota PLB archyvo bibliotekai.

Išstodamas į Vilniaus universiteto Istorijos fakultetą, velionis visų pirma domėjosi Lietuvos istorija ir užtat tos istorijos temomis irgi yra parašęs visą virtinę rašinių. 1945 m. atsiradęs tremtyje rūpinosi gauti veikalus, liečiančius Lietuvos istoriją. Dešimtis sąsiuvinų yra prirašęs ištraukų, vertimų iš tokių istorinių veikalų. Nusirašydavo tokių knygų net ištisus skyrius. Taip pat užrašinėjo savo pastabas iš mokyklų inspektoriaus darbo Vilniaus krašte, o ypač apie knygų ir knygynų likimą. Vienas tokių jo rašinių, 1945 m. sąsiuvinuose užrašytas ir pavadintas "Pro domo sua – Lietuviškos knygos trėmimas", apimantis dokumentinę, iki šiol niekur neskelbtą medžiagą, labai vaizdžiai parodo J. Kreivėno susirūpinimą lietuviškos knygos likimu. Išeivijoje tai sudarė jo viso, tikra to žodžio prasme, kasdieninio gyvenimo esmę.

Klaipėdos universiteto bibliotekos direktorė JANINA PUPELIENĖ "Washington State" universiteto bibliotekoje 1996 m., kur buvo surengta paroda apie Lietuvą. Klaipėdos un-to adresas: K. Donelaičio 3a, Klaipėda 5800, Lithuania. Universiteto biblioteka laukia leidinių iš užsienio lietuvių

Lietuviškos knygos metai

Atsilepiant į "Tėviškės žiburiuose" šia tema išspausdintą straipsnį

LIŪDA RUGIENIENĖ, Detroitas

"TŽ" vedamajame (1997. V.27) Č.S. rašo, kad jau "pats laikas sukrusti, bent suplanuoti didesnės apimties sujudimą" lietuviškos knygos metams paminėti. Nors dažnai labai vertinu vedamuose reiškiamas mintis, tačiau šiuo atveju turiu nesutikti. Planuoti "didesnės apimties sujudimą" jau tikrai yra per vėlu. Prasmingus renginius ir veiklą reikia planuoti iš anksto, dažniausiai daugiau nei metus į priekį.

JAV Lietuvių bendruomenė jau seniai supratome lietuviškos knygos sukakties minėjimo svarbą ir šią mintį pradėjome diskutuoti bendroje Lietuvos respublikos seimo ir JAV Lietuvių bendruomenės komisijoje 1996 m. kovo mėnesį. Lietuvoje buvo suplanuota didžiulė dviejams metams valstybinė programa, tačiau jos planavime nebuvo pamąstyta apie išeiviją, ar lietuvių, kaip mus vadina prof. Landsbergis, gyvenančią kitur. Štai per apklausą paraiškė prof. Bronius Genzelis, tuometinis seimo švietimo ir kultūros komiteto pirmininkas.

Vienas iš komisijos pirmųjų pareiškimų buvo kaip tik stengtis reikšmingas mūsų kultūrinės sukakties planuoti kartu. Sudaryta bendra nuolatinė darbo grupė tarp Lietuvos respublikos kultūros ministerijos ir JAV Lietuvių bendruomenės kultūros tarybos.

Tuo pat JAV LB kultūros taryba suorganizavo specialų komitetą Martyno Mažvydo 450 metų jubiliejui paminėti, vadovaujamą Nijolės Martinaitytės-Nelson. Komitetas kartu su Kultūros ministerija sutarė visą eilę bendrų renginių. Kai kurie iš jų jau įvykdyti, pavyzdžiui, knygženklų parodos, kurių Lietuvoje buvo surengta net dvi. Vieną surengė Lietuvos kultūros ministerija, Vilniaus dailės akademija ir Lietuvos dailininkų sąjunga. Joje dalyvavo 30 Lietuvos dailininkų, 19 iš kitų kraštų, 15 Vilniaus dailės akademijos studentų, 16 Čiurlionio menų gimnazijos studentų ir 24 Kauno dailės gimnazijos studentai.

Ši pilna paroda jau atvežta į JAV, o antrosios, surengtos Martyno Mažvydo bibliotekos ir Lietuvos knygženklų klubo (dalyvavo 96 dailininkai iš Lietuvos ir 26 iš kitų kraštų), atvežta tik premijuoti darbai. JAV pirmieji paroda džiaugėsi Detroito lietuviai, kur ji buvo surengta LB apylinkės ir plačiai aprašyta rašytojo Jurgio Jankaus straipsnyje "Verta pamatyti" ("Draugas", 1997.IV.19). Balandžio 26 dieną paroda buvo atidaryta Lietuvių dailės muziejuje, Lemonte, Illinois, ir čia tęsėsi visą mėnesį. Ji bus rodoma ir kituose lietuvių telkiniuose.

Rudenį Čikagoje bus keli renginiai. Spalio 12 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje apie Mažvydo "Katekizmo" religinę reikšmę paskaitą skaitys Arūnas Baublys, Klaipėdos universiteto Teologijos katedros vyresnysis lektorius, koreferentas – kun. Antanas Saulaitis, SJ. Spalio 25 d. Newberry bibliotekoje bus atidaryta lietuviškų knygų paroda, sudaryta iš Newberry Bonaparte rinkinio. Pa-

skaitą skaitys prof. dr. Leonas Gerulaitis. Spalio 26 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje bus atidaryta Mažvydo bibliotekos, paruošta Mažvydo bibliotekos lituanistikos skyriaus vedėjos Silvijos Vėlavienės. Ši paroda jungs Mažvydo knygas ir įtaką lietuvių kalbotyrai, literatūrai ir menui, įjungs leidinius, išleistus lietuvių, karo pabėgėlių, minint 400 metų pirmosios lietuviškos knygos jubiliejų. Paroda keliaus po kitus lietuvių telkinius kartu su paskaitininkais.

Mažvydo "Katekizmo" minėjimo JAV komiteto pastangomis Lietuvoje bus išleista faksimilė pirmosios lietuviškos knygos – Mykolo Tvarausko "Anglų-lietuvių/Lietuvių-anglų žodyno", 1875 m. Šis leidinys yra labai svarbus kalbos tyrinėtojams.

Rudenį į JAV iš Lietuvos atvyks mokslininkai, – Vilniaus universiteto profesorius ir Pirmosios lietuviškos knygos sukakties minėjimo valstybinės komisijos sekretorius dr. Domas Kaunas ir Vilniaus universiteto docentas bei Lietuvių literatūros ir tautotyros instituto direktoriaus pavaduotojas dr. Darius Kuolys. Jie skaitys paskaitas įvairiuose lietuvių telkiniuose ir yra pasiruošę kalbėti lituanistinių mokyklų mokiniams.

JAV suplanuoti minėjimai: spalio 19 Niujorke, lapkričio 1-2 Los Angeles, lapkričio 8-9 Detroito, lapkričio 13-15 Filadelfijoje, lapkričio 16 – Vašingtone, lapkričio 18-21 New Haven, Connecticut, lapkričio 22-23 Bostone, lapkričio 27-29 Mokslo ir kūrybos simpoziumo metu Čikagoje.

Pirmosios lietuviškos knygos sukakties minėjimo valstybinėje komisijoje Mažvydo "Katekizmo" minėjimo JAV komitetui atstovauja Edmundas ir Rūta Kulikauskai. Knygos jubiliejinių metų atidarymo šventėje JAV Lietuvių bendruomenei atstovavo Dalia S. Anyšienė ir dr. Jurgis Anyšas. Su Kultūros ministerija sutarta keistis kultūriniais straipsniais, keletas jų jau

buvo išspausdinta "Draugo" priede "Mokslas, menas ir literatūra". JAV Lietuvių bendruomenės taryba 1997 m. paskelbė "Lietuviškos knygos metais".

LR seimo ir JAV LB komisija ilgai svarstė, kad į pirmosios lietuviškos knygos jubiliejiaus minėjimų rengimą įsitrauktų ir ambasados, juoba, kad tokie minėjimai gali būti ne vien tik kultūrinis, bet ir politinis požiūris naudingi, išryškinantys lietuviškos knygos kilmę Karaliaučiaus srityje, ypač kai ši sritis yra taip smarkiai sovietų sužalota. 1997 m. kovo 10 d. įvykusioje komisijos sesijoje Lietuvoje prof. D. Kaunas pranešė, kad minėjimai netikėtai sparčiai gausėja, kaip parista sniego gniūžtė. Ambasados labai aktyviai įsijungia ir rengia minėjimus daugelyje kraštų, net ten, kur ir nėra lietuvių.

Visi šie renginiai ir uždaviniai neįvyko ar neįvyksta savaime, tai ilgų valandų darbas, kartu planuojant, tarantis ir vykstant. Gal būtų šis darbas yra per menkai išreklamuotas, ir susidaro įvaizdis, kad nieko nedaroma.

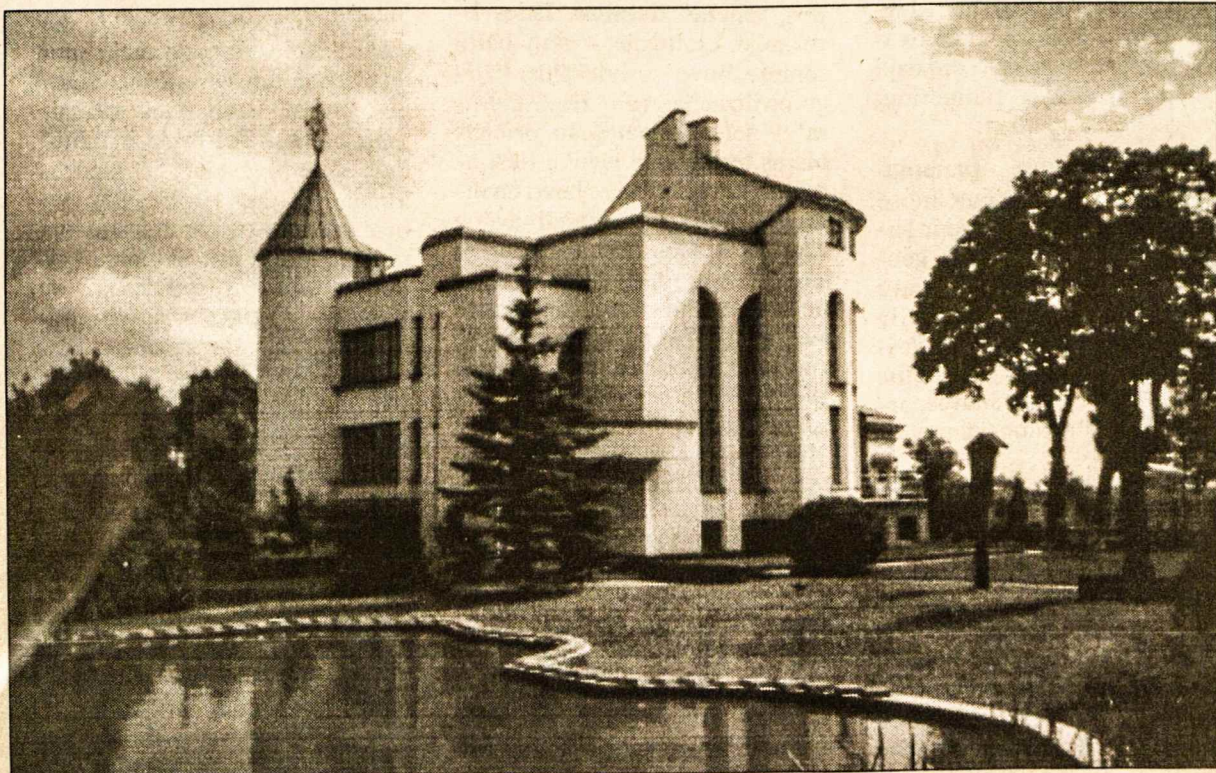
Ateityje, tai yra sekančiais metais, Vašingtone įvyks Baltijos kraštų festivalis, rengiamas Smithsonian instituto, kurio atstovai buvo nuvykę į Lietuvą, globojami Laimos Šileikytės-Hood iš Niujorko. Lietuvoje visą viešnagę suplanavo Vytautas Balčiūnas, valstybinių kultūrinių programų vedėjas Kultūros ministerijoje ir bendros grupės su mūsų Kultūros taryba koordinatorius. Amerikiečiai grįžo be galo sužavėti lietuvių kultūra ir dabar labai intensyviai yra ruošiamasi sekančios vasaros festivaliui, kuriame programą atliks ne tik Lietuvos, bet ir JAV lietuviai.

Red. pataba. Ačiū už atsiliepimą, iškeliantį suplanuotus "Lietuviškos knygos metų" renginius. Rengiant minimąjį "TŽ" vedamąjį rūpėjo ne tik tai Lietuvos ir JAV tautiečių veikla, bet ir Kanados, ir Australijos, ir kitų kraštų lietuvių išeivija, kad lietuviškos knygos rūpestis būtų visuotinis.

Arkivyskupą P. MARCINKŲ Šv. Antano parapijos šventovėje Cicero mieste sveikina jo buvusi kaimynė iš vaikystės dienų, su kuria jam teko mokytis lietuvių mokykloje. Žemiau: arkiv. P. Marcinkus tarp seselių kazimieriečių, sveikinusį jį kunigystės 50 metų sukakties proga

Nuotr. E. Šulaičio

Kernavės (Kaišiadorių vyskupijos) muziejus ir klebonija, pastatyti kun. Č. KRIVAIČIO rūpesčiu dar prieš Lietuvos nepriklausomybės atstatymą

Nuotr. V. Aušroto

Vilniaus styginis kvartetas Toronte

SLAVA ŽIEMELYTĖ

Pirmą kartą išgirdome Toronte šį išgarsėjusį muzikinį vietinį 1996 m. Ji šiais metais iškvieta Kanados ir Amerikos gastroloms "Canadian Chamber" akademija. Tai grupė instrumentalistų, veikianti nuo 1992 m. Toronte. Vienas iš direktorių šioje akademijoje yra smuikininkas Atis Bankas, daug prisidėjęs prie vilniečių iškviatimo.

Šis kvartetas turi tradicinę sudėtį: du smuikai – Audronė Vainiūnaitė ir Petras Kunca viola – Girdutis Jakaitis, cello – Augustinas Vasiliauskas. Kaip orkestras simfonijoje, taip kamerinėje muzikoje stygų kvartetas. Aštuoniolikame šimtmetyje kompozitoriai Haydn, Mozart, Beethoven ir Schubert pasiekė pilnutinio styginių kvarteto pripažinimo. Daugelis kompozitorių sukūrė įvairios sudėties kvartetų.

Šis vilniečių kvartetas yra apkeliaavęs su koncertais pusę pasaulio, laimėjęs įvairių premijų, pasiekęs aukšto meninio lygio. Malonu klausyti glaudžiai bendraujančių instrumentų. Pro tarpiais atrodo, kad girdi vieną nepaprasto grožio garą. Šiais metais Vilniaus styginis kvartetas vėl atvyko į Š. Ameriką eilei koncertų kitatautaučių ir lietuviams. Toronte jis atliko du koncertus – "Glen Gould" auditorijoje ir Prisikėlimo parapijos salėje, kur ir aš turėjau progos vėl juos išgirsti.

Dail. STEPONAS ŠETKUS (dešinėje), savo tapybos darbų parodoje 1997 m. gegužės 11 d. Anapilio sodybos parodų salėje susitikęs su skulptoriumi JUOZU BAKIU. Nuotr. G. Paulionienės

Platus dailininko spektras

Kanados lietuviams, ypač Ontario provincijoje gyvenantiems, Steponas Šetkus yra gerai žinomas menininkas. Motinos dienos proga, gegužės 11 d., jo dailės darbų parodą Anapilio parodų salėje surengė St. Catharines lietuvių meno rėmėjų būrelis.

Parodoje buvo 40 jo darbų, kurie spindėjo savo spalvų turtingumu. S. Šetkus alejais, vandeniniai dažais ir pastelėmis pristatė platų lietuviško turinio vaizdų-peizažų, šventovių ir žmonių spektrą. Žiūrovą pagauja jo darbų visuotinumai, apimantis įvairią, meistriškai atliktą techniką, panašią į Kokoškos arba Soutine teptuko sūkurius. Kai kur šviesos ir spalvų derinimas primena kanadiečių "Group of Seven" unikalios darbus. Ypač įdomūs patraukia spalvų įvairumas, nuo maloniausiai šiltų iki geliančiai šaltų. Jis taipgi lankstus savo stiliui, sugebėdamas kurti ir klasikiskus, ir

modernius kūrinius.

Akys gėrisi jo sumaniai sluoksnuotais, turtingais alejais nutapytais portretais ir Šv. Onos šventovė. Keliaudamas per giminės peizažus ar sutikdamas J. Matulionio žvilgsnį, žiūrovas negali likti nepaveiktas. Tai nėra darbai, kurie kelia sumišimą ar abejones dėl savo prasmės. Jie neatbaido, o patraukia žiūrovą, suteikia jam malonumo jausmą ir pasitenkinimą, kad dailininkas pasidalinęs savo gyvenimo kelionės įspūdžiais.

Steponas Šetkus pradėjo paaišyti pamokas Telšių gimnazijoje 1923 m. dailininko S. Dabro priežiūroje. Panevėžyje mokėsi pas dail. G. Feigensoną. Kaune 1935 m. pradėjo bendrauti su dail. Antanu Gudaičiu. Jis piešia nuo vaikystės iki šių dienų, beveik be didesnių pertraukų. Gyvena ir kuria St. Catharines mieste.

R. Paulionis

Atsiųsta paminėti

Mindaugas Babonas, PER KANČIAS NEPRARANDANT VILTIES. Atsiminimai. Redaktorė – Marija Šakienė, dailininkas – Audris Šimkauskas. Leidėjas – UAB "Valstiečių laikraštis" (Laisvės pr. 60, 2056 Vilnius) dr. Rožės Šomkaitės lėšomis. Tiražas – 2000. Vilnius, 1997 m. 208 psl.

"VARPAS", 1996 m., 31 nr. Tai žurnalas tautos bei žmogaus laisvei, tautinei kultūrai ir lietuviybei. Isteigtas 1889 m. Redaktorius – Antanas Kučys, administratorius – Gražvydas Lazauskas (208 W. Natoma Ave., Addison, IL 60101, USA). Leidėjas – Varpininkų filiterių draugija. Kaina – 7.00.

BALTIC STUDIES NEWS-LETTER, vol. XXI, nr. 2(82), 1997

m. birželis, žurnalas anglų kalba baltiečių studijoms, 24 psl. Red. Sandra Milevska. Administracijos adresas: 111 Knob Hill Rd., Hackensack, NJ 07640-4222, USA.

Zigmas Raulinaitis, KARALIAUČIAUS PALIKIMAS, IV knyga serijos LIETUVOS RAITELIAI. Vyr. redaktorius – Antanas Šakalys. Leidykla "Kardas" (2043 Vilnius, Lithuania). Tiražas – 600 egz. Vilnius, 1996 m., 304 psl.

LITHUANIA IN THE WORLD, vol. 5, nr. 1, 1997 m. 72 psl. ir viršeliai, spalvotas gausiai iliustruotas dviemėseninis žurnalas anglų kalba. Vyr. red. St. Kašauskas; leidžia Du Ka Ltd., T. Vrublevskio 6, 2600 Vilnius, spausdina Adomo Jakšto spaustuė Kašiadoryse.

Po kamerinės muzikos koncerto, įvykusio 1997 m. birželio 8 d. Toronto Prisikėlimo parapijos salėje. Nuotraukoje koncerto atlikėjos su Prisikėlimo parapijos klebonu kun. A. SIMANAVIČIUMI, OFM. Iš kairės: A. KARKIENĖ, A. KARKAITĖ, A. ŠARPYTĖ-ŠIVICKIENĖ, G. KOBELSKIENĖ, E. MOR-KŪNIENĖ, L. MARCINKUTĖ ir I. BERESNEVIČIENĖ. Nuotr. V. Kulnio

Poeto laiškai iš Šiaurės Jeruzalės

Česlovo Milašiaus knyga "Vilniaus gatvės", pasirodžiusi vokiečių kalba

"Frankfurter Allgemeine Zeitung" laikraščio 1997 m. gegužės 3 d. laidoje von Egon Schwarz rašo apie Česlovo Milašiaus (Czesław Miłosz) knygą "Die Strassen von Wilna" (Vilniaus gatvės), išverstą iš lenkų kalbos Roswitha Matwin-Buschmann, išleista Carl Hanser Verlag, München und Wien, 1997, 174 psl.

Autorius, savo straipsnį pavadinamas "Briefe aus einer verschwundenen Stadt" (Laiškai iš vieno dingusio miesto) iš karto skaitytąjį sudomina klausimu: kas ir kam yra dingęs, nes Vilnius stovi kaip stovėjęs, dargi žymiai paaugęs, sumodernėjęs. Straipsnio poantraštė maždaug atsako į klausimą. Ji tokia: Czesław Miłosz prisimena Vilnių, tą Šiaurės Jeruzalę. Ir tuoj susiduriama su poeto nostalgija. Vilnius sugrąžinamas į tuos laikus, kai poetas jame mokėsi, kai dar XIX šimtmečio lenkų romantizmas nebuvo išblėęs, kai per dešimtmečius susiklostę uždaramas dar nebuvo pajudinti. Turbūt su tuo grąžinimu derinantis išspausdinta didžiulė nuotrauka, tamsi ir niūri: fabrikų kaminų dūmai slegia Gedimino pilį ir kitus blankiai matomus miesto bokštus.

Straipsnio autorius rašo, kad knyga padalinta į tris skirtingus skyrius. Pirmasis atspindi politinį bei architektūrinį Vilnių, kuriame Č. Milašius praleido savo jaunystę. Vilnius jo laikais buvo vienas pačių savotiškiausių Europos miestų. Č. Milašius patyręs, kad iki 1935 metų šiandieninėje Lietuvos sostinėje labai mažai gyvenę lietuviškai kalbančių žmonių. Be to, apie pusę miesto gyventojų buvę žydai, kalbantys žydišku žargonu, hebrajų ir rusų kalbomis. Miestas buvęs religinio, kultūrinio bei socialinio žydų gyvenimo centru "šiaurės Jeruzalė" net iki vokiečių okupacijos. Kita gyventojų dalis buvę lenkai, kurių romantizmo pavyzdžių nu-

rodomas Adomas Mickevičius. Buvęs jis lietuvis ar lenkas, klausia Milašius. Pastarasis to paties galėtų ir save paklausti, gal ir palyginti su angliškai kalbančiu skotu, atsiliepią straipsnio autorius. Toliau rašoma, jog nedaug kam žinoma, kad Milašius savo vaizduotėje buvo atsteigęs galingą lietuvių-lenkų valstybę.

Nors Vilnius buvęs tautų mišinys, vis dėlto žydai, lenkai, lietuviai ir gudai turėję atskiras mokyklas. Poetas Tomas Venclova paskutiniame knygos skyriuje išspausdintame žodyje pastebi, kad visų tų istorinių, tautinių, net ir socialinių poreikių derinimui reikėję saliamoniškų galvų. Vilniaus gatvės, Č. Milašiaus jaunystėje išvaikščiotos, prisiminimų pasakojime atlieka atitinkamą vaidmenį ir sudaro atskirą knygos skyrį, supintą iš įvairių įvykių, nuotykių, vietovių ir asmenų. Toji pynė jautriai atliepanti poeto jaunų dienų širdies plakimui. Miesto istorija, kuri nusidriekusi iki šių dienų, bus buvusi parašyta apie devyنياتdešimtuosius metus, kai tuo tarpu Vilniaus gatvių rapsodija paties autoriaus nurodyta: "Berkeley, 1967".

Paskutinę knygos dalį sudaro ilgas Č. Milašiaus laiškas savo poetinio pasaulio draugui poetui Tomui Venclovai ir ne trumpesnis pastarojo atsakymas jam. Juose, iš skirtingų taškų žiūrėdami, poetai pasikeičia prisiminimais, nuomonėmis, išvadomis, liečiančiomis Vilnių. Milašius baiminasi, kad dėl tokio didelio kalbų ir kultūrų susimaišymo miestas neužsitikrina savo tapatumo, ir galbūt ten vis kabantis antagonizmo pavojus gali pratrūkti Balkanų tipo poreikiškais. Venclova savo atsakyme pabrėžia pokyčius, atsiradusius Antrojo pasaulinio karo metu ir po jo. Straipsnio autorius betgi pastebi, kad atsakymas, rašytas prieš 20 metų, vargu ar begali atspindėti šių dienų tikrovę. Toliau primenama, kad šiuo šimtmečiu Vilniaus valdymo aplinkybės keitėsi trylika kartų, ir tai daugiausia radikalai, retai kada be jėgos vartojimo – kraujo praliejimo, žudynių, trėmimų. Pasak straipsnio autoriaus, ši knyga atskleidžia skaudžią patirtį, įrodančią, kad ir per vieną šimtmetį dėl kvailysčių ir neapykantų žmogishkos bei kultūrinės vertybės Vilniuje, taigi ir Europoje, net ir visame pasaulyje gali sugniužti. **Snk.**

"Mano gyvenimo takais"

Kunigo prelato Jono Kučinsko-Kučingio atsiminimai, išleisti Lietuvoje

Introito ad Altare Dei, kurs džiugina mano jaunystę, Tu tarei – ir Diena priartėjo "Te Deum laudamus" pragysti. Mielas Prelate, – savo žingsniu tvirtu Išvarei čia banus, Čia lieki... Nemasus!

Dana Mickutė-Mitkienė
Taip sveikino Prelatą Los Angeles poetė, kai jis išsiuntė

nėjo kvietimus į jo 60 metų kunigystės sukakties paminėjimą, taip rašydamas: "Ateikite visi, ir aš papasakosiu jums, kokių didelių dalykų Viešpatys yra man padaręs" (Ps.65,16).

Ir atėjom – 1997 m. gegužės 18 d. į Šv. Kazimiero parapijos šventovę (kleb. kun. dr. Algirdas Olšauskas). Buvo didelė šventė: gražus giedojimas Mišių metu (muz. V. Ralys, sol. J. Čekanauskienė, choras...), nuoširdus vyšk. P. Baltakio pamokslas, prel. Kučingio padėkos žodis, po pamaldų salėje gausios vaišės... O žmonių daugybė! Tai rodė, kad buvęs klebonas prel. J. Kučingis kaliforniečių mylimas, kaip jis buvo gerbiamas ir mylimas visur, kur tik savų gyvenimu prakeliavo... Tą jo kelionę jau matome skaitytame knygoje "Mano gyvenimo takais". Anksčiau ji buvo dviem dalimis kukliai išleista, primityvia spauda.

Dabar ta pati knyga, kiek praplėsta ir 1997 m. išleista labai gražiai Lietuvoje. Tai "Logos" leidyklos, "Spindulio" spaustuovės darbas. Kietais viršeliais, sumaniai įmontuota spalvingų didelių akmenų nuotrauka – simbolis nelengvo, akmenuoto idealisto kunigo gyvenimo, ypač priverstinėje išeivijoje.

Jonas Kučinskas-Kučingis, MANO GYVENIMO TAKAIS. Knygos išleidimo mecenatai: Monika Lemberdienė ir sūnaus Vitalio Lembroto šeima, prieš 30 m. mirusio poeto Prano Lembroto atminimui. Knyga padėjo paruošti Valerija Baltušienė, stilistė Marija Staskevičienė, viršelio dail. Ingrida Umbrasaitė. Iliustruota nuotraukomis.

Alė Rūta

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lietuvių fondas Čikagoje yra paskelbęs konkursą Lietuvos pedagogams, paruošiantiems naujus tautinius vadovėlius mokykloms, kurioms jų dabar labai reikia sovietinės okupacijos įtakai pašalinti. Būsimus kandidatus į laureatus su jų konkursiniais projektais Lietuvių fondui Čikagoje pasiūlė Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija, o juos atranka JAV LB švietimo tarybos pirm. Reginos Kučienės sudaryta vertintojų komisija. Finansinės premijos paskyrimą patvirtina Lietuvių fondo valdyba, remdamasi JAV LB švietimo komisijos nutarimu. Šiemetinėmis laureatėmis tapo po tūkstantį dolerių laimėjusios Elena Marcelionienė ir Vida Plentaitė už IV klasei paruoštą lietuvių kalbos vadovėlį "Šaltinis". Jis tinka ne tik moksleiviams Lietuvoje, bet ir lituanistinėms mokykloms užsienyje. "Šaltinis" pripažintas geriausiu 1996 m. Lietuvoje išleistu vadovėliu.

Lietuvos operos primadona Vincė Jonuškaitė-Zauniene, turėjusi labai gerą mezo-soprano balsą ir puikius vaidybinius duomenis, gimusi 1902 m. sausio 22 d. Subačiuje, mirė Kalifornijos Santa Barbaroje š. m. gegužės 18 d., spėjusi sulaukti devyنياتdešimt penktojo gimtadienio. Velionė buvo baigusi mokytojos kursus, bet greit buvo nukreipta dainavimui. Profesinio lygio pasirodymą balso pastatyme bei operiniame dainavime velionė buvo gavusi Berlyne, Romoje ir Milane. Lietuvos operoje Kauno valstybiniame teatre velionė debiutavo 1925 m. gruodžio 9 d. Polinos vaidmeniu P. Čaikovskio "Pikų damoje". Iki pasitraukimo iš Lietuvos 1944 m. vasarą ji buvo paruošusi tikrai didelį apie 50 pagrindinių bei antraeilių mezo-soprano vaidmenų repertuarą. Ji taipgi buvo talentinga lietuvių liaudies dainų atlikėja, palikusi 1956 m. įrašytą penkiolikos lietuviškų dainų plokštelę, veikli visuomeninė jauniesniame amžiuje.

Šiemetinė "Santaros-Šviesos" konferencija, remiama Atviros Lietuvos fondo, įvyks birželio 19-22 d.d. Vilniuje ir Birštone. Konferenciją atidarys Valdas Adamkus. Paskaitas skaitys: Leonidas Donskis – "Vytautas Kavolis – visuomenės ir kultūros kritikas", Vincuk Viačorka – "Gudijos geopolitinis pasirinkimas", Rimvydas Šilbajoris – "Josifas Brodskis ir Tomas Venclova – Dvynių ženklė". Pradinę konferencijos dalis Vilniuje užbaigiamą Jonui Deksnui skirtos Liūto Mockūno knygos "Pavargę herojus" sutiktuėmis, Juozo Erlicko ir Antano A. Jonyno kūrybos vakaru. Birželio 20 d. konferencija perkeliama Birštonan. Ten paskaitas skaitys: Egidijus Aleksandravičius – "Vytautas Kavolis istorikams", Arūnas Sverdiolas – "Vytauto Kavolio kultūros filosofija", Saulius Žukas – "Vytautas Kavolis literatūros žvilgsniu", Mindaugas Kvietkauskas – "Kartos poezija: ženklai ir prasmės (Vytauto Kavolio "Nužemintųjų generacija)". Prisiminimai apie Vytautą Kavolį dalysis Liūtas Mockūnas, Raimundas Mieželis, Viktorija Daujotytė, Vytautas Vepšas, Kazys Almenas. Bus rodoma jam skirta Lietuvos televizijos medžiaga.

Konferencijos programon Birštone yra įtrauktos svarstybos: Kazio Almeno – "Kiek metų mums buvo likę. Svarstymai apie baltų tautų tęstinumą". Zenono Rekašiaus – "Kas būtų, jei nepakliūtume į NATO? Apie politiką kaip galimybių pasirinkimo meną" ir "Lietuvos vizijos jaunųjų politikų svarstymuose". Vakaras skiriamas Lietuvos kino menui. Birželio 22, paskutinė konferencijos diena, teks paskaitoms ir diskusijoms tema "Kultūros istorija ir kultūros savimonė". Šia tema kalbės: Rein Raud – "Kultūra kaip būvis ir konstrukcija", Sierhiej Šupa – "Kai kurių lietuviškų fobių ir manijų priežastis Gudija", Halina Beresnevičiūtė – "Teorinės kultūros istorinės prielaidos", Laimonas Briedis – "Lietuvos paieškos Czesław Miłosz poezijoje". Popietės diskusijoms "Lietuvos kultūros istorija ir jos tyrimų problemos" vadovaus Egidijus Aleksandravičius ir Darius Kuolys. Tada bus aptarta "Santaros-Šviesos" ateitis Lietuvoje. Konferencija pasibaigs atsisveikinimo vakaru.

Kompozitoriaus Antano Belazaro (1913-1976) dvidešimtųjų mirties metinių minėjimas įvyko Panevėžio rajono Upytės vidurinėje mokykloje. A. Belazaras, sukuręs muzikinę komediją "Aukšinės marios" ir operą "Kupriukas muzikantas", yra gimęs Upytėje, 1944-1970 m. dirbęs dėstytoju ir direktoriumi Panevėžio muzikos mokykloje.

Klaipėdos universitete surengtoji konferencija "M. Mažvydas ir jo pirmoji lietuviška knyga" pranešimus skaitė Klapėdos, Vilniaus ir Liepojos mokslininkai. Juose buvo nagrinėjami pirmųjų lietuviškų spaudinių kalbos ypatumai. Konferenciją praturtino grafikos I. Labutytės paroda "Mažosios Lietuvos veikėjai", dail. E. Matulionienės su studentais surengta Klaipėdos krašto juostų paroda.

Filosofijos prof. dr. Stasio Šalkauskio, ateitininkų ideologo, šiemetinių premijų laimėjo Kauno arkiv. Sigitas Tamkevičius. Ji jam paskirta už pagrindinio sąlygose leistą "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką". Šią premiją yra įsteigusi Lietuvos kultūros fondo Šiaulių krašto taryba, ją kas dveji metai paskirianti už tautos kultūros, meno ir filosofinės minties stiprinimą bei ugdymą. Anksčiau šias prof. dr. S. Šalkauskio premijas yra laimėję – filosofas Romualdas Ozolas, antropologas Arvydas Žygas ir menotyrininkas Vytenis Rimkus. Premija naujam laureatui arkiv. S. Tamkevičiui buvo įteikta gegužės 16, prof. dr. S. Šalkauskio gimtadienį.

Rašytojo Jono Avyžiaus, dabartinio Lietuvos seimo nario, deimantinė amžius sukaktis buvo paminėta Martyno Mažvydo bibliotekoje surengta jo knygų bei raštų paroda. Šia proga buvo surengtos ir jo naujos knygos vaikams "Stebuklingas miestas" suktutuė. Sukaktuviniškai pasveikino Lietuvos ministeris pirm. Gediminas Vagnorius, primindamas, kad jo mintys, įtaigia menine forma išdėstytos knygose, jau daugiau kaip du dešimtmečius budino laisvės troškimą, kuris buvo įgyvendintas tūkstantis devyنيات šimtai devyنياتdešimtaisiais metais. G. Vagnorius padėkojo Jonui Avyžiui už jo kūrybos atvirumą, sąžiningumą, prisitaikymo ir politinio pasyvumo atmetimą. Šiuos tvirtus žingsnius liudija tais laikais tikrai drąsus romanas "Kaimas kryžkelėje", "Sodybų tuštėjimo metai". Šiai suaktuvienei parodai buvo sutelkti visi J. Avyžiaus kūriniai.

Liudviko Gadeikio pranešimu "Lietuvos aide", rašytojas Jonas Avyžius, visą laiką rašęs apie nūdieną, ir dabar jau turi ant stalo baigiamą darbą romaną apie pirmuosius dabartinės nepriklausomybės metus, bet su juo nenori skubėti. Mat į šį romaną jam reikia pasižiūrėti rimčiau iš atstumo. Pasak J. Avyžiaus, apie dabartį sunkiausia rašyti, ypač kai į pasaulį ir save žvelgi reikliais akimis. L. Gadeikiui J. Avyžius pasakoją, kad Lietuvos atgimimą ir sąjūdį jis sutiko visa širdimi, kaip buvęs komunistų partijos narys, su ja nuėjęs iki LDDP ir pasitraukęs dėl ten pamatytų egoizmo bei veidmainiavimo. Kelia į Lietuvos seimą pasirinko su Tėvynės sąjunga, patikėjęs, kad bus galima šį tą naudingo nuveikti Lietuvai. Seime J. Avyžius dirba švietimo, mokslo bei kultūros komitete, nemanydamas, kad ten veltui leistų laiką.

Vilniaus dramos teatro mažojoje salėje, balandžiui artėjant prie pabaigos, įvyko antroji šį sezoną Senamiesčio teatro premjera, kuriai rež. Valdas Pranulis buvo pasirinkęs humoristinės Vytautės Žilinskaitės "Berniuką iš albumo". Šį jos sceninį kūrinių sudarė visada aktuali tema apie žmogų, ieškanį savo individualybės ištakų. Dabartinėje visuomenėje vyraujantys tėvų ir vaikų santykiai buvo atskleisti be dramatišavo pasirinkta pasakos forma su rašytojai Vytautei Žilinskiakitei ir rež. Valdai Pranuliui būdinga humoro doze. Spektaklio scenovaizdžius sukūrė dail. Liutauras Serapinas, muziką – kompozitorė Sniegulė Dikėiūtė, pagrindinius vaidmenis aktorijai – Jurgita Orlovaitė, Jurga Gailiūtė, Leonas Ciunis, Vacys Žebrauskas, Saulius Čepla, Aleksandras Koverka, Darius Rakauskas. **V. Kst.**

SPORTAS

Kas naujo Europoje?

Pokariniais metais lietuviai sportininkai Vokietijoje buvo įsijungę į vokiškus klubus, aktyviai dalyvaudami įvairiose sporto šakose. Tad norėčiau supažindinti anapus Atlanto gyvenančius sporto mėgėjus su šiandieniniu futbolo gyvenimu, ypač tų miestų, kuriuose buvo didesni lietuvių pabėgėlių telkiniai. Frankfurt "Eintracht" (išveivai su juo sužaidė 3:3) turėjo palikti aukščiausią Vokietijos lygą ir šiuo metu žaidžia antroje, užimanti devintą vietą. Toje pačioje lygoje žaidžia Liubekas ir Oldenburgas. Pietinės Vokietijos regioninėje lygoje randamas daugkartinis Vokietijos meistris FC Niurnberg. Atrodo, kad šį rudenį jis jau žais antroje lygoje. Regioninėje lygoje žaidžia FC Augsburg, SSV Ulm, Darmstadt, Kassel. Iš viso yra 18 komandų. Šiaurinėje regioninėje lygoje matomos Erfurtas, Dresdenas, Chemnitz, pietvakarių – Hamburg, Trier (taip pat 18 klubų). Bavarijos lygoje žaidžia lietuviams gerai pažįstamos šios vienuolės: Lands-hut, Hof, Bayreuth, Memmingen, Schweinfurt, Regensburg, o Bavarijos krašto pietinėje dalyje – Augsburgas "Schwabens", Ingolstadt, Augsburg-Lechhausen, Gar-mish-Partenkirchen. Bavarijos vidurio lygoje – Schwandorf, Regens-burg, šiaurinėje – Wuerzburg.

Vokietijos aukščiausią lygą sudaro 18 vienuolių. Dėl pirmos vietos varžosi Miuncheno Bayern ir Leverkusen. Meisterio vardas bus išspręstas paskutinės lygos pirmenybių rungtynėse.

20.000 futbolo mėgėjų traukianiais, autobusais, automašinomis ir iš anksto net dviračiais, palydę "Schalke 04" komandą į Milaną Europos taurės lemiamoms rungtynėms. Namuose vokiečiai laimėjo 1:0, Milanai italai įkrito vieną įvartį. Ir po pratęsimo pasekmė buvo 1:1. Laimėjimą išsprendė vokiečiai vienuolikos metrų baudos kirčiai. Ruhro krašto Gelsenkirchens miest-tas tą naktį nemiegojo, užėgose pritrūko alaus. Klubas yra garsus

lenkų kilmės žaidėjais – Ščepanu, Kuzora, Kviatkovskiu ir kt. Mat prieš pirmą pasaulinį karą į geležies gamyklas, anglių kasyklas atvyko daug lenkų ir beveik 12.000 lietuvių iš Pamario. Pvz. buvęs Vokietijos prezidentas R. von Weizsacker studijuodamas gyveno Gelsenkirchene Naujokų šeimoje.

Pasaulinėse vyrų rinkinio pirmenybėse Lietuva aštuntoje baigė pralaimėjo Švedijai 20:32.

Vokietijos futbolo meistrio vardą laimėjo Miuncheno Bayern, prieš Leverkuseną, Dortmundą. Valdo Ivanausko Hamburgo vienuolikė užėmė 15-tą vietą. Jai buvo didelė grėsmė palikti aukštąją Vokietijos lygą. Pasitraukti turi Diu-seldorfas, FC St. Pauli ir Freiburgas, o jų vietas užims Kaiserslaut-tern, FC Berlyno Hertha, ir greičiausiai Wolfsburg, Maine ar Stutt-gardo Kickers. Berlyno klubas turi apie 15.000 narių ir pirminko pa-reigas eina Žemaitis (is). K.B.

Veiklos žinios

Pasaulio irklavimo pirmenybėse, kurios vyko Muenchene, Birutė Sakickienė ir Kristina Paplovskaja dviviečių valčių regatoje laimėjo antrą vietą. Pirmą vietą laimėjo vokiečiai ir trečią – latvis.

Pasaulio rankinio pirmenybėse Japonijoje Lietuvos rinktinė pirmose rungtynėse įveikė S. Arabiją 27:18, pralaimėjo pirmąjį Jugo-slavijai 21:29. Toliau apylygę ko-vo pralaimėjo Islandijai, o laimėjo prieš Japoniją 24:15. Lietuva savo po grupę laimėjo 4-tą vietą ir pa-tekė į tolimesnes varžybas. Įdomu, kad anglų kalba leidžiamas japonų laikraštis "Daily Yomiuri", rašyda-mas apie lietuvių, prisiminę ir R. Europos didžiausią turgų – Garjūnus.

A. Karnišovas ir Barcelonos krepšinio komanda – Ispanijos meistreriai. Paskutinėse baigimėse peržaidimo rungtynėse nugalėjo Madrido Real 82:69.

Diana Žiliūtė geriausių pasau-lio dviratininkių sąrašą yra aštunto-je vietoje. A.S.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)
gos iš naujo, kol gaus pašalpas. Taip pat jiems bus sudaryta kita pašalų skyrimo tvarka – "Ontario Disability Support Plan". Dabar yra 160,900 neįgalųjų, visai nepajėgiančių dirbti, kurie gauna socialinę pašalpą (welfare). Šie pakeitimai yra dalis bendro Ontario konservatorių plano pagerinti pašalpų san-tvarką.

Kanadoje yra daugiau dar-bų, Statistikos departamento duomenimis, tačiau auga ir ne-dirbančių skaičius. Todėl Kana-dos nedarbo statistika vis yra aukšta. Gegužės mėnesį atsirado 61,000 naujų darbų, o pasku-tinių trijų mėnesių laikotarpiui – 156,000. Tai yra aukščiausias skaičius nuo 1989 m. Tačiau praėjusį mėnesį užsiregistravo dar 51,000 darbo ieškančių. Ne-dirbančių skaičius krito tik 10,000 – iki 1.45 mln., arba 9.5 % (balandžio mėnesį buvo 9.5%).

JAV smarkus ekonominis judėjimas šiek tiek sulėtėjo, bet jų nedarbo statistika vis žemiau-sia per 24 metus – tik 4.8%. Kana-doje ilgai užtruks, kol ekono-mija atsigaus po 7 metų kritimo (recesijos). Reikia 225,000 dar-bų per metus tik įdarbinti į su-augusių gretas stojančiam jau-nimui.

Švietimo ministeris John Snobelen paskelbė, kad \$4 mln. bus skiriamas programai, pagal kurią universitetų ir kolegijų studentai gaus darbų privačiai mokydami (tutoring) gimnazis-tus matematikos, gamtos moks-lų (sciences) ir technologijos srityse. Jiems bus sudaryta gali-mybė įsigyti darbo patirtį, o jie palengvins mokytojų darbą, ypač technologijoje, kurioje mo-kytojams sunkiau pasivyt.

Ministeris taip pat žadėjo svarstyti siūlomus pakeitimus mokslo metų tvarkai. Mokiniai lankytų mokyklą 185 dienas per metus, kaip ir dabar, tačiau pa-sieiktų atostogų ciklas. Jos bū-tų trumpesnės, bet dažnesnės, nebūtų tokios ilgų pertraukos vasarą.

Miško gaisrai siaučia Onta-rio ir Kvebeko šiaurėje. Kvebe-ke net suskaičiuota 100 gaisrų šiaurės-vakarų rajonuose, 1600 gyventojų buvo evakuoti, dar neleidžiama jiems grįžti, nors padėtis stabilizavosi.

Ontario provincijoje, į va-karus nuo Kirkland Lake, dėl nesuvaldomų gaisrų, manoma, kad gyventojams irgi teks palik-ti savo namus. Pasamdyti dau-giau kaip 130 gaisrininkų iš Bri-tų Kolumbijos, Albertos ir Sas-kačevano, bet jų pagalbos neuž-teko; dar pašaukti 150 iš kitų Ontario vietovių. Timmins, Ont. apylinkėje birželio 9 d. 300-400 hektarus apimantis gaisras kitą dieną jau išsiplėtė per 2500 hek-tarus. RSJ

Nori susirašinėti

Robertas Briedžiūnas, 19 m. amžiaus, Tauragė, Puntuko 13, Lie-tuva, norėtų susirašinėti lietuviškai arba angliškai su išeivijos lietuiviais. Atsiliepti aukščiau nurodytu adresu.

Queen Travel
International Ltd

133 Roncesvalles Ave.,
TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

ALGIS
MEDELIS

Oficiali Lietuvos avialinijos bilietų pardavimo agentūra Kanadoje
Kelionės į visus kraštus, visomis oro linijomis

Į Lietuvą: su AIR CANADA ir LAL – iš Toronto, Halifaxo, Otavos, Montrealio, Kalgario, Edmontono ir Vankuverio –

GARANTUOTAI GERIAUSIOS KAINOS

Iš Toronto, Montrealio, Otavos – su FINNAIR
Iš Toronto – su LUTHANSA, KLM, LOT
Skambinkite arba asmeniškai susitikite su manimi
trečiadieniais tarp 11 val.ryto ir 6 val.vak. Queen Travel
įstaigoje. ALGIS MEDELIS

MEDELIS CONSULTING
248 Fairlawn Cr., Oshawa, Ont. L1J 4P9

Tel. 1-905-436-9903 Fax 1-905-436-9984

ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atskleidžiant Jūsų gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreiptis visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius.
PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS
PERDUODAM AMERIŠKŲ DOLERIUS. GARANTUOTA!

Tarptautinės varžybos

Antrosios Baltijos jūros šalių sporto žaidynės įvyks Lietuvoje bir-želio 25 – liepos 6 d.d. Dalyvaus apie 2500 sportininkų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Gudijos, Danijos, Suomijos, Vokietijos, Norvegijos, Lenkijos, Rusijos ir Švedijos.

Bus rungtynės net 25-se sporto šakose (ledo ritulys buvo prarastas balandžio mėnesį Elektrėnuose). Lengvoji atletika ir buriavimas vyks Kaune. Badmintonas, krepšinis, strėlių mėtymas, kulkinis šaudymas, regbis, sportiniai šokiai, plaukimas ir skrendančių taikinių šaudymas, šventės atidarymas ir užbaigimas vyks Vilniuje, boksas Panevėžyje, irklavimas ir baidarių lenktynės Trakuose. Dviračių plentas, dvira-čių trekas ir svorių kilnojimas – Klaipėdoje. Laisvosios ir graikų-ro-menų stiliaus imtynės bus Šiauliuose, rankinis Elektrėnuose.

Lietuvos atletų žada dalyvauti apie 550. Per pirmąsias Baltijos jū-ros šalių žaidynes, kurios įvyko Es-tijoje 1993 m., Lietuva laimėjo dau-giausia medalių – 39 aukso, 29 si-dabro ir 27 bronzos.

Iškilūs sportininkai

Šachmatų tarptautinių did-meisterių sąrašą aštuonioliktą vietą užėmė 33 metų amžiaus lietuvis vil-nietis Eduardas Rozentalis. Dar ta-ipt aukštai nebuvo pakilęs nė vie-nas Lietuvos šachmatininkas. Pir-mąsias Lietuvai užėmė rusas Garis Kaspa-rovas.

Praeitų metų Lietuvos olimpi-nės vyrų krepšinio komandos žaidė-jas Gintaras Einikis šiais metais žaidė Rusijos aukščiausios lygos Sa-ratovo "Avtodor" komandoje. Ru-sijos laikraščio "Sport Ekspres" skaitytojai jį išrinko geriausiu tos lygos žaidėju. Tai pirmas užsienie-tis, laimėjęs tą garbę. G. Einikis šiuo metu treniruojasi su Lietuvos rinktinė ruošdamasis Europos čem-pionato turnyrui. V.S.

Nemėgstantis

pralaimėti

Montrealio "Le magazine 7 jours" gegužės 31 d. atspausdino pasikalbėjimą su lietuviu Dariu-m Kasparaičiu, pavadintu "labiausiai nepaakenčiamu" ledo ritulio žaidė-ju. Jis paliko Lietuvą būdamas 14 m. amžiaus, dabar gyvena Niujor-ke su savo žmona ir duktėle. Nuo mažens mėgęs konkuruoti. Jo tė-vai jį skatino uoliai dirbti ir rėmė jo pastangas ledo ritulio sporte. Da-bar jo ("team-mates") džiaugiasi, kad jis žaidžia su jais, o ne kitoje komandoje, nes jis pasižymėjęs savo agresyvumu, nemėgsta pralai-mėti. Inf.

"Vyčio" sukaktis

1998 m. Toronto sporto klubas "Vytis" švęs savo veiklos penkias-dešimtmetį. Ta proga numatoma išleisti leidinį. Galintys paskolinti nuotraukų ar dokumentų iš šio klubo veiklos, prašomi pranešti Edvar-dui Stravinskui 416 767-9306. Inf.

Skautų veikla

• Pavyzdinga vyr. skautė Jūratė Gaizytė sėkmingai šeimą su P. G. Barry. "Rambyno" ir "Šatrijos" tūntai sveikina ir linki laimingo bei gražaus gyvenimo.

• Artėjant stovyklai "Romuvai", pats laikas ne tik registruotis, bet ir pasiruošti, susidaryti progra-mėles užsiėmimams, paruošti laužų pasirodymus, dainas bei išmokyti jų žodžius, susitarti su skiltininkais ar draugininkais, kad jau stovykloje per užsiėmimus nereikėtų rūpintis, ar gerai bus atlikta. Stovyklos pasi-sekimas visuomet būna geras, jei iš anksto jai pasiruošta. Ši stovykla sutampa su "Romuvos" 35-mečio sukaktimi. Tad reikėtų parodyti nors dalį entuziazmo, koks buvo per "Romuvos" atidarymą. F.M.

LIETUVIŲ
KREDITO
KOOPERATYVAS

PARAMA

AKTYVAI per 106 milijonus dolerių

MOKA:

2.00% už 30-89 dienų term. indėlius
2.25% už 90-179 dienų term. indėlius
2.50% už 180-364 dienų term. indėlius
2.75% už 1 m. term. indėlius
3.75% už 2 m. term. indėlius
4.25% už 3 m. term. indėlius
4.50% už 4 m. term. indėlius
5.25% už 5 m. term. indėlius
2.75% už 1 m. GIC mėn. palūk.
3.25% už 1 m. GIC invest. pažym.
4.00% už 2 m. GIC invest. pažym.
4.50% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.75% už 4 m. GIC invest. pažym.
5.50% už 5 m. GIC invest. pažym.
2.00% už RRSP ir RRIF ind.

(variable rate)
3.25% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
4.00% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
4.50% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
4.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.
5.50% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.
2.00% už OHOSP (variable rate)
2.00% už taupymo sąsk. (gyv. drauda)
2.00% kasd. pal. čekių sąsk. nuo 50.000
3.75% už JAV dol. 1 m. GIC
2.75% už JAV dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.).

IMA:

už asmenines paskolas nuo.....7.00%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų.....5.25%
2 metų.....6.00%
3 metų.....6.50%
4 metų.....7.00%
5 metų.....7.10%
(fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų.....4.95%

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000
mortgiculus iki 75%
(kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgiculai.

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymos sąsk.) pagal santaupų dydį iki \$2,000.

Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.
Gaunama keliionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų.
Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antradienį ir trečiadienį nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6

Telefonas: 416 532-1149

Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8

Telefonas: 416 207-9239

PRINTING
NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave., Toronto Ont., M8V 1R3
Savininkas Jurgis Kuliešius

SAMOGITIA
Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniška ir išra
knygas bei žurnalus.
A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Sutton
GROUP

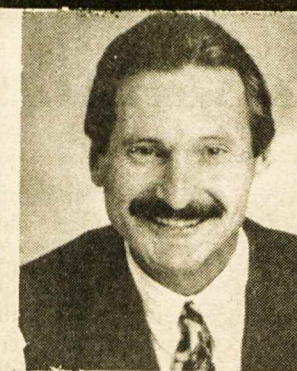
PAŽADU JUMS

24 valandų

tarnybinės paslaugas,
greitą dėmesį,
sąžiningumą,
išsamią informaciją.
Prašau skambinti šią dieną

tel. 416 236-6000

pirkimo ar pardavimo klausimais

ANTANAS
GENYS

sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

Į Lietuvą su Nordland Express

Siuntiniai laivu • Oro paštu

Pinigų perdavimas • Prekybiniai
pervežimai

Nordland Express 1650 Bloor St. W.,
Toronto, Ontario, Canada M6P 4A8

Darbo valandos: Nuo pirmadienio iki penktadienio
9 v.r. iki 6 v.v.

Toronto 416 535-5000

Skyrius: North York 164 Willowdale Ave., North York, Ont.
416 222-4021

Hamilton Alfredas Zorkus
905 522-9966

London Jonas ir Marytė Narusevičiai
1055 Guildwood Blvd.
519 657-1751

Montreal Andrejs Vitols
105 56th Ave., Lachine
514 637-9102

Už Toronto ribų 1-800-561-3113

PRISIKĖLIMO
PARAPILNOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind.....2.25%	Asmenines paskolas nuo.....7.00%
180-364 d. term. ind.....2.50%	
1 metų term. indėlius.....2.75%	Sutarties paskolas nuo.....7.00%
2 metų term. indėlius.....3.75%	Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu
3 metų term. indėlius.....4.25%	1 metų.....5.25%
4 metų term. indėlius.....4.50%	2 metų.....6.25%
5 metų term. indėlius.....5.25%	3 metų.....6.75%
1 metų GIC mėn. palūk.....2.75%	4 metų.....7.00%
1 metų GIC met. palūk.....3.25%	5 metų.....7.50%
2 metų GIC met. palūk.....4.00%	Su keičiamu nuosimčiu
3 metų GIC met. palūk.....4.50%	1, 2, 3 metų.....4.95%
4 metų GIC met. palūk.....4.75%	
5 metų GIC met. palūk.....5.50%	
RRSP, RRIF ir OHOSP.....2.00%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.....3.25%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.....4.00%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.....4.50%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.....4.75%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.....5.50%	
Taupomąją sąskaitą.....2.00%	
Kasd. pal. taupymo sąsk.....2.00%	
Kasd. pal. čekių sąsk.iki.....2.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.....2.75%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgiculus iki 75% (kainoto turto vertės. Parduoame pinigines perlaidas (money orders) ir keliionių čekius (traveler's cheques). Neiname mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

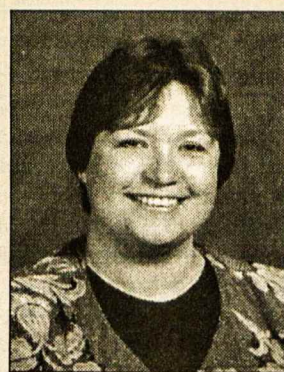
Kiti patarnavimai "INTERAC" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392
Taisau senas ir įvedu naujas:
• ELEKTROS INSTALIACIJAS • VĖSINIMO SISTEMAS
Taisau visų rūšių
• ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES
• DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS
Skambinti Vytui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronte.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
Taisau ir įvedu
• Centrinės šildymo ir A/C sistemos • Skalavimo mašinas, džiovintuvus
• Oro drėkintuvus (Humidifiers) • Indų plovimo mašinas, viryklas
• Šaldymo sistemos, šaldytuvus
Atlieku dujų, vandentekio (plumbing), elektros darbus.
Skambinti R. Jareckui
tel. 416 370-3539 arba 416 740-9650 Toronte
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

DRAUDA
Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)
Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite
JUOZUI EIMIUI RAMUI
tel. 239-7733
namų 766-5857 FAX 234-5187
CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

RATHFORD/WEST MAISTAS ir parduodamas
5 kambarių butas PARDUOTAS
Parduota: rietų-vakarų vaizdas.
Paso tik \$79,900.
Kreiptis į
TEODORA STANULI
SAŽINGAS IR GREITAS PATARNAVIMAS
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A9
(2 blokas į vakarus nuo Lietuvių namų)
tel. 416 769-1616 FAX 416 769-1524

Prieš norėdami pirkti ar parduoti namus, kreipkitės į

RUBY REAL ESTATE LTD., Broker

27 John St., City of York, Ontario M9N 1J4

Tel. (416) 249-RUBY(7829)

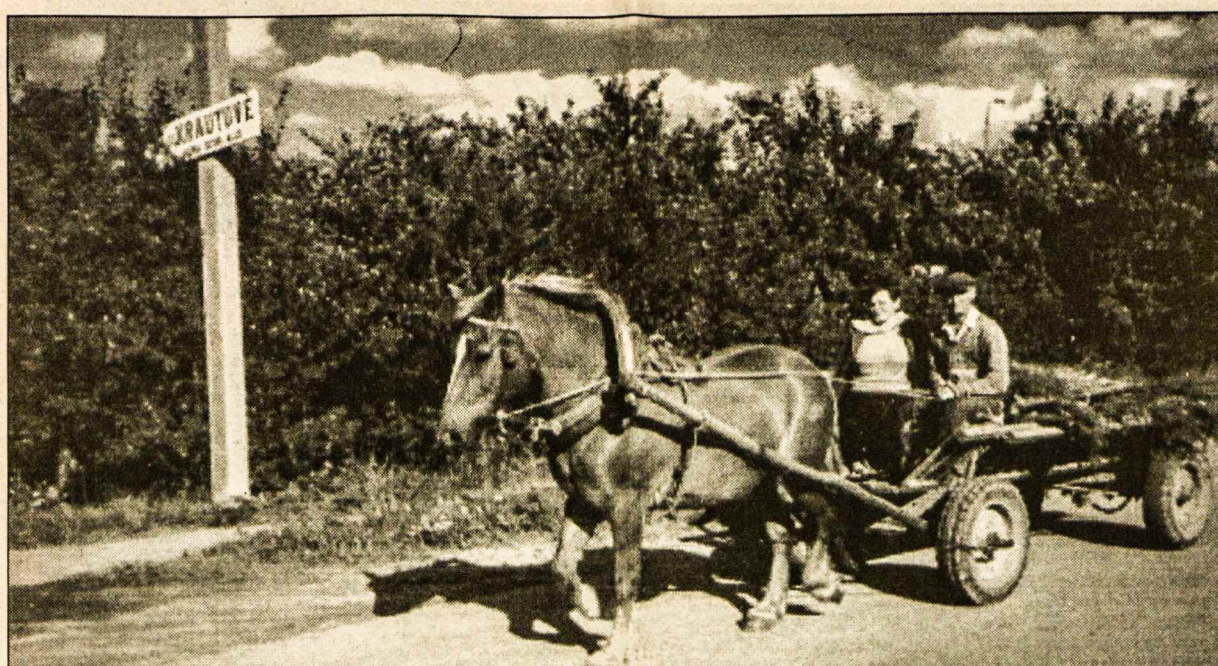
Profesinis nekilnojamos nuosavybės reikalų tvarkymas
SKAMBINKITE:

Victor E. Rudinskas, Chief Broker,
B.Eng., M. Eng., P.Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

ARBA

Dr. Leona Rudinskas, Associate Broker

Jūs galite sutaupyti už teisinį patarnavimą

Širvintų apylinkės ūkininkai keliauja į krautuvę 1996 m. vasarą

Nuotr. V. Aušroto

SKAITYTOJAI PASISAKO

LAISKAS IŠ RUANDOS

MIELIEJI BIČIULIAI, nuoširdūs linkėjimai Jums visiems nuo mūsų čia: nuo vaikučių našlaičių, nuo jaunimo ir nuo mano 83 m. žilagalvelės mamytės.

Krašte vėl siaučia nesaugumas, nes tarp tų pabėgėlių (apie 800, 000), kurie prieš Kalėdas sugrįžo į Ruandą, sugrįžo ir nemažai buvusių žudikų, kurie, deja, iš pasalų dar vis bando žudyti... Vietinių žmonių jau žuvo keletas šimtų; buvo nužudyti ir trys daktarai ispanai ir vienas misijonierius prancūzas. Šv. Mišių metu žudikas priėjo neva priimti šv. Komunijos, ištraukė pistoletą, nušovė kunigą ir dar įstengė pabėgti.

Galite tad įsivaizduoti su kokia savijauta čia gyvename toje nuolatiniame įtampos ir grėsmės, bet žemiau sako "ir šio karizmas pripranta..." Nors naktimis būrys karievių saugo mūsų sodybą, bet kas galės mus apsaugoti dieną ir naktį nuo žudikų iš pasalų? Tęsiame savo darbą pasivėsami Dievo Apsaugai, juk negalime sustoti ir bijoti, nes tų darbų čia begalės su tais 300 vaikų našlaičiais. Ypač daug darbo su 30 traumatizuotų vaikučių, kurių niekas nenorėjo priimti. Mums buvo pažadėję, kad tuos vaikus pas mus priglūs tik laikinai, nes mes tikrai neturime nei reikalingų priemonių, nei specialistų, tačiau tas pažadas liko tik pažadu, ir mes turime kaip nors gelbėti tuos vaikučius. Kai kurie jų dar ir dabar valgo žolę ir driužus... Bet yra ir nemažai pažangos kad ir mūsų ribotomis priemonėmis: apylinkės moterėlės našlės ir kai kurie vyrai atstveria savo didele meile ir auka profesinio praradimo trūkumą. Vis dėlto, nepaisant visų mūsų pastangų, keturi vaikeliai mirė.

Kaip matote, nuolat esame mirties grėsmėje, tad kiekvieną dovanotą dieną priimame su ypatingu dėkingumu. Kasdienis gyvenimas pas mus vyksta gan giedroje ir smagioje nuotaikoje: jaunimėlis dirba rytmečiais laukuose, kiti gano karves, avis, ožkas; mažesnieji augina krakulus, vištas, antis. Gabesnieji lanko apylinkės mokyklas, visai mažyčiai turi savo vaikų darželį. Vyresnis jaunimas, kurio dalis

kadaise (1993 metais) buvo Lietuvoje ir kuris laimingai išspruko iš baisaus genocido laikų mirties, dabar čia sudaro tam tikrą komitetą ir tvarko eilinius sodybos reikalus, tad po truputį galėsiu atsipalaiduoti nuo visokių pareigų čionai ir labiau nukreipti savo dėmesį bei pastangas Lietuvos link. Birželio mėnesį tikiuosi praleisti Lietuvoje: lankysiu bičiulius, bet ypatingai noriu pradėti konkrečius žingsnius dėl planuojamos Jaunimo sodybos Lietuvoje, kad iš planavimų galų gale pasidarytų tikrovė! Šiuo reikalu jau daugiau kaip metai Berlyne vienas bičiulis profesorius vokiečių rūpinasi ir kreipėsi į visokias vokiečių organizacijas. Jau atsirado pritariančių šiam užsimojimui ir yra konkrečių pažadų mums talkinti. Ypatingai džiugu, kad lietuvių tarpe yra nemažai pritariančių ir žadančių padėti savo darbu, o iš Amerikos bei Kanados atsiliepė dosnūs tautiečiai, kurie visu užsidegimu nori prisidėti prie šios sodybos realizavimo. Tad pagristai vilioji, kad artimoje

ateityje sodyba, skirta neturtingam ir pagalbos reikalingam jaunimui, taps tikrove.

Dėkoju visiems bičiuliams, lietuviams, kurie mus čia palaikote savo solidarumu meile ir konkrečiais darbais: sulaukiami pagalbos iš Amerikos ir Kanados lietuvių, iš Anglijos, Vokietijos, Brazilijos, Italijos, Šveicarijos, Australijos. Ypatingai malonu, kai sulaukiame pagalbos iš pačios Lietuvos – neseniai Kauno kelionių agentūra "Nemuno lanka" pasiūlė mums savo pagalbos ranką! Brangūs bičiuliai, kol mūsų širdys bus atviros kitų žmonių problemoms ir kančioms, galime vilti, kad ir mums bus suteikiama palaima bei pagalba. Juk visi esame reikalingi pagalbos, kad pasiektume pilnutinį gyvenimą, kuris įmanomas tik tokioje bendruomenėje, kurioje vyrąja dosni meilė, atvira kiekvienam žmogui!

Kun. Hermanas Šulcas, mama ir jaunimėlis, Umudugudu, B.P. 1258, Kigali, Rwanda, Afrika
Red. pastaba. Šis laiškas gautas 1997 m. pavasarį, per kun. K. J. Ambrasą, SJ, kuris su kun. H. Šulcu palaiko laiškinius ryšius.

Įvairios žinios

Lietuvių tautinių šokių institutas rengia tautinių šokių kursų rugpjūčio 17-24 d.d. Dainavos stovyklavietėje, Manchester, MI. Šie kursai skiriami tautinių šokių metodikai ir supažindinimui su 1998 m. Pasaulio lietuvių dainų šventės studentų ir veteranų šokių repertuaru. Kursų metu įvyks Lietuvių tautinių šokių instituto narių suvažiavimas. Dėl informacijos prašome kreiptis į Dalią Dzikiene, 43 Mildred Rd., West Hartford, CT USA, tel. 860 521-6028. D.D.

Edmundas Čapas, snj., gyv. Floridoje, Lietuvoje įsteigė savo asmeninį fondą ir kasmet skiria jaunam (iki 35 metų amžiaus) asmeniui vienkartinę stipendiją (\$800) ir premiją (\$200). Stipendija skiriama labai gerai studijuojančiam mokslų magistrui arba doktorantui, jei jų darbo tema yra iš mokslo istorijos ar

ba mokslo filosofijos srities. Premija skiriama už geriausią žurnale "Mokslas ir gyvenimas" per metus išspausdintą originalų straipsnį minėtomis temomis. Balandžio 18 d. Vilniuje, dalyvaujant Edmundui ir Jadvygai Čapams, stipendija buvo įteikta filosofijos magistrei Andrėjai Adomaitytei, o premija – Lietuvos mokslų akademijos Botanikos instituto doktorantei Jolitai Klimavičiūtei.

Šio fondo įsteigimas yra užmojis padėti ugdyti naują Lietuvos kartą, besilaisvinančią iš mąstymo bei elgsenos įgūdžių, įdiegtų sovietmečiu. Finansinė parama skiriama jauniems žmonėms, kuriems reikės kurti atgimusią, naują Lietuvą. Inf.

Konferencija "Krikščioniškos minties pasireiškimas politikoje" įvyko Čikagos Jaunimo centre 1997 m. birželio 7 d. Gausūs pranešėjai apžvelgė iš-eivijos politinės veiklos būklę bei galimybes. Apie krikščioniškos minties pasireiškimą Lietuvos politinėje veikloje, be kitų, kalbėjo ir tuo metu JAV-bes lankęs Lietuvos švietimo ir mokslo ministeris Z. Zinkevičius.

Paskelbtoje dalyvių rezoliucijoje pasisakyta už prof. Vytauto Landsbergio kandidatūrą į Lietuvos prezidento pareigybę, nurodant, kad Lietuvos prezidento rinkimai šių metų pabaigoje gali tapti naujo ir svarbaus Lietuvos valstybės ir politinės raidos tarpsnio pradžia. Pabrėžta, kad "svarbiausias valstybės pareigas turi užimti tik atsakingai savo siekius suformulavę ir moralios politikos principus pažįstantys politikai". Lietuvos krikščionių demokratų (LKD) partija apsisprendė prezidento rinkimuose nesilyti jokio savo kandidato. Inf.

2261 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6S 1N8

Visais namų pirkimo-pardavimo reikalais jus informuos ir maloniai patarnaus

NIJOLĖ B. BATES
tel. 416 763-5161
(24 val. pager)

Registruota masažo terapeutė

Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.

20 High Park Blvd., Toronto.

Gydymasis masažas ("Craniosacral Therapy")

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 416 536-5437

Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydymą masažu padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)

Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: 905 271-7171**

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7

(Priešais Lietuvių Namus)

Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytoja

ASTA E. GRINIS-VAIDILIENĖ, D.D.S.

3101 Bloor Street West, Suite 308,

Toronto, Ontario M8X 2W2

(trys blokai į vakarus nuo Royal York)

Telefonas 416 237-1273

Dantų gydytojai

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.

(Orthodontist)

2373 Bloor Street West

(Prie Jane St.)

Telefonas

416 763-5677

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P. Eng.

27 John St., Second Floor

Weston, Ontario M9N 1J4

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Tel. 416 240-0594

Lengvai pasiekiamas

autobusu nr. 79 (Scarlett

Road) nuo Runnymede

požeminio stoties.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

PACE, JOHNSON

2 Jane Street, Suite 500

(Bloor ir Jane gatvių kampas)

Toronto, Ontario M6S 4W3

Tel. 416 762-7393

Fax 416 762-0231

CMD INSURANCE SERVICES INC.

Dėl visų rūšių draudos Jūs galite kreiptis į **Walter Dresher (Drešer)**, taip pat naujos automobilio ir namų draudos reikalais; į **Rimą Drešerienę** kreiptis jau apdraustų automobilio ir namų reikalais ir į **Ričardą Drešerį** – dėl visų komercinių draudų. 1945 Dundas St. E., Suite 215, Mississauga, Ontario, L4X 2T8

Tel. 905 624-4866, 1-800-665-3406

FAX 905 624-8238

CMD Insurance Services Inc.

Nekilnojamo turto įkainojimas – mortgicijų, mokesčių, turto ir kt. Kreiptis į **Rick Drešerį** tel. 416 233-3334

DRESHER Appraisal Ltd.

Nekilnojamas turas. Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į **Valterį ar Rick Drešerius**

Tel. 416 233-3334

DRESHER Real Estate Ltd.

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376

Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

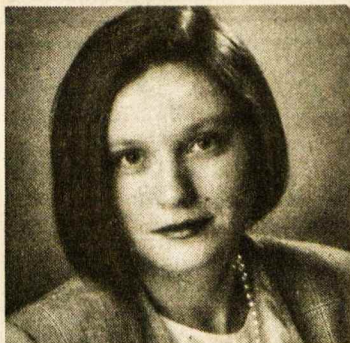
DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3

416 762-4232 FAX 416 762-5588

Dr. DAIVA NORKIENĖ

ŠEIMOS GYDYTOJA

Mielai priima naujus pacientus

(416) 767-7725

2150 Bloor Street West (prie Runnymede), Toronto, Ontario M6S 4V7, Suite 205 (pirma aukštė)

Juozas (Joseph) NORKUS

Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas.

- 25 metai namų remonto patyrimas.
- Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas.
- Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel. 416 769-1616, namų - 416 532-5893

Nemokamas namų įvertinimas

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus) vakaras)
Ontario, Canada, M6P 1A7

TEL: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

LIETUVIŠKAS kelionių bluras

- ♦ Patarnauja visais kelionių klausimais
- ♦ Ypatingai geros kainos visomis oro linijomis
- ♦ Nebrangūs ir patikimi draudimai
- ♦ Įdomūs maršrutai Lietuvoje
- ♦ Skubūs išskaičiavimai
- ♦ Dokumentų vertimas
- ♦ Pačios geriausios kainos atvykstantiems iš Lietuvos
- ♦ Nemokamas bilietų pristatymas į namus
- ♦ Toronto miesto ribose keleiviams, negalintiems apsilankyti mūsų įstaigoje, patarnaujame namuose
- ♦ Dažnai skraidančių dėmesiai - 14-tas bilietas nemokamai

Rugpjūčio 9 dieną važiuokite su grupe, papigintos kainos, skrydis be nakvynės, patogus persėdimas. Garantuojame sąžiningą patarnavimą!

Justas ir Apolonija Venslovačiai

švenčia auksinį vedybinio gyvenimo jubiliejų

Visi vaikai ir vaikaičiai – Algis ir Alina, Edmundas ir Virginija, Diana ir Ian, Nicola ir Dovydas, Andrėja, Natalija, Justinas, jn., ir Mykolas sveikina Jus penkiasdešimt metų vedybinio gyvenimo sukakties proga.

Nuo pat vaikystės mums švietė Jūsų meilės ir darnaus sugyvenimo pavyzdys. Tvirtą pagrindą mūsų gyvenimui davė Jūsų meilė mums ir vienas kitam, Jūsų rami, švelni nuotaika gerai ir blogais mūsų gyvenimo momentais, besąlyginė parama mūsų visokiems užsimojimams bei nuolatine pagarba mūsų jausmams ir visiems, su kuriais Jūsų gyvenimo keliai Jus suvedė.

Norėdami suderinti civilinės metrikacijos (1947 m. balandžio mėn.) ir religinių sutuoktinių (1947 m. rugpjūčio 27 d.) datas, pasirinkome birželio mėnesį Jūsų šventei. Tėvelio sveikatai silpnėjant, šeima prašo, kad draugai ir pažįstami perduotų linkėjimus tik raštu.

Kanados Lietuvių ir Lietuvos Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neličiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškite Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

TORONTONT

Anapilio žinios

– Šiais metais kaip ir pernai pas mus į svečius yra atvykęs kun. Izidorius Gedvila ir Wasagos Georojo Ganytojo šventovėje visą vasarą laikys Mišias. Nuoširdžiai jam dėkojame.

– Birželio 8, sekmadienį, pakrikštytas Stasio ir Danutės (Daugėlaitės) Kristaponių sūnus Paulius.

– Tuoktis ruošiasi: Saulius Valadka su Daina Gurklyte.

– Anapilio vaikų choro "Angeliukai" tėvų komitetas rengia antrąją vaikų dainavimo stovyklą, kuri bus Anapilio sodyboje rugpjūčio 25-29 dienomis. Stovyklai vadovaus Nijolė Benotienė.

– Anapilio vaikų darželius savo priešvasarinę veiklą baigia birželio 27 d. Po vasaros atostogų darželis pradės veikti rugsėjo 8 d.

– Mišios birželio 22, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Adolfą Vanagą (II mirties metinės), 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v.r. už Bridickų šeimos mirusius.

Lietuvių Namų žinios

– Sekmadienio, birželio 15, popietėje dalyvavo 229 asmenys.

– LN valdybos vicepirm. Teodoras Stanulis pasveikino tėvus jų dienos proga, padėjo LN moterų būreliui už gėlytes ir taureles sutinkant tėvus, pristatė svečius iš Lietuvos Viktorą Orlovą ir Violetą Zaleckaitę iš Kauno.

– Lietuvių Namų vartotų daiktų išpardavimas susilaukė \$279.68 pelno. Padėka aukotojams ir prisidėjusiems darbu birželio 7 blogam orui esant.

– Liepos 6, sekmadienį, "Boyd Conservation" parke įvyks Lietuvių Namų vyrų būrelio ir "Atžalyno" gegužinė. Programoje – muzika, dainos, šokiai, sportas ir turtinga loterija. Veiks bufetas. Autobusas išvyks nuo LN ir "Vilniaus" rūmų 12.45 v.p.p. Kelionė nemokama; reikia tik užsiregistruoti LN raštine. Tel. 416 532-3311.

– Kviečiame "Lokio" svetainės lankytojus pasinaudoti pasiūlymu bei pageidavimų dėžute. Nauji sumanymai visada pagyvena veiklą.

– Aukos slaugos namams priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

– "Angeliukų" chorui aukojai: \$100 – J. N. Budriai; \$20 – A. Augaitienė.

– Anapilio vaikų darželio aukojai: \$100 – J. Bakis (a.a. žmonos Ilonos atminimui).

– Šv. Jono lietuvių kapinėms \$20 aukojai Ramūnas Šakalinis, ne R. Šakalys kaip "TŽ" 23 nr. paskelbta.

– Kanados lietuvių muziejaus-archyvo valdyba dėkoja dail. J. Bakiui už \$100 auką a.a. I. Bakienės atminimui.

– Kun. P. Ažubalo stipendijų fondas kasmet skiria stipendiją humanitarinius mokslus studijuojantiems jaunuoliams. Prašymus galima siųsti iki spalio 1 d. Dr. A. Kazlauskienė, 128 Dunn Street, Oakville, Ontario L6J 3E2.

– Kanados imigracijos departamentas pranešė Lietuvos ambasadaį Otavojai, kad šiuo metu jokios darbininkų grupės legaliai į Kanadą iš Lietuvos nėra atvykusios. Tai paneigia kai kurioje Lietuvos spaudoje paskelbtas klaidinančias žinias. Inf.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį birželio 15 per 10.15 v. Mišias giedojo "Volungės" choras, per 11.30 v. Mišias parapijos choras ir sol. Al. Simanavičius. Mišių pabaigoje buvo pagerbti specialia giesme ir malda Lietuvos kankiniai ir tremtiniai.

– Birželio 17 d. palaidotas a.a. Justinas Venslovaitis, 76. Paliko žmoną Apoloniją, sūnus Algirdą ir Edmundą, Lietuvoje brolių Gediminą ir seserį Antaniną.

– Moterystės Sakramentui ruošiasi: Asta Sukauskaitė su Frank Defina ir Viktoras Ruseckas su Anne Marie Lanigan.

– Šį sekmadienį birželio 22 antroji rinkliava bus daroma popiežiaus Jono Pauliaus II labdaros darbams paremti.

– Vasaros stovyklų metu "Kretingos" stovyklavietėje, Wasagoje, kiekvieną sekmadienį bus aukojamos Mišios 11 v.r., į kurias yra kviečiami visi apylinkėje gyvenantys lietuviai.

– "Prisikėlimo parapija" – vakar, šiandien ir rytoj" – tai A. Kakevičiaus ruošiamas dokumentinis filmas apie parapijos praeitį, premjera įvyks rugsėjo 28 d.

– Mezgimo siūlus, bet kokios rūšies ar kokybės, prašom palikti specialioj dėžėj šventovės prieangyje.

– Darbo savaitgalis-talka "Kretingos" stovyklavietėje vyks birželio 28 d. Kas gali talkinti, prašom skambinti Rūtai 416 622-9919.

– Mišios sekmadienį, birželio 22: 8.15 v.r. už Racių šeimos mirusius; 9.15 v.r. už a.a. Albiną Starkų; 10.15 v.r. už a.a. Domą Simonaitienę, a.a. Joną, Antaną ir Vincą Murauskus ir a.a. Balį Matulevičienę; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

– Dr. Angelė ir dr. Sigita Kazlauskai, torontiečiai žinomi dantų gydytojai ir visuomenės veikėjai, tęsia savo gerus darbus Lietuvoje. Išnuomoję pastatą Palangoje, jie ten įkūrė mokyklos kliniką, kurioje galėtų apsigyventi Kanados dantų gydytojai, paaugojantys savo laiką Lietuvos kolegas supažindinti su vakarietiškais metodais. Projekto įgyvendinimui reikalingas pastato remontas, kuris kainuos bent \$250,000. Įsteigta labdaros organizacija, kuri išduos pakvitavimus pajamų mokesčiams sumažinti. Galintys prisidėti aukomis, prašomi įsųsti Perlas Dental Clinic, 128 Dunn St., Oakville, Ont. L6J 3E2.

– Torontietis Gedas Sakas, Northern Telecom technologijos prezidentas, firmos būstinėje, Otavojai, gegužės 5 d. padarė pranešimą apie ateities planus investuoti \$250 mln. firmos plėtrai samdant 5,000 naujų tarnautojų. Jo nuotrauka buvo atspausdinta prie straipsnio "The Toronto Star" gegužės 7 d. apie NT firmą, turinčią 68,000 tarnautojų visame pasaulyje ir pernai padarįs \$12.8 bln. (JAV) pajamų. Ši yra didžiausia Kanados telekomunikacijos firma eksportuojanti technologinius gaminius.

– Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojai: \$100 – M. Gaivelienė, L. Urbonienė; \$20 – A. J. Paškevičiai. A. a. B. Janušienės atminimui: \$100 – M. Kriaučiūnas, S. Šimoliūnas; \$30 – S. D. Naikauskai; \$20 – E. Pauskienė, B. T. Tadjevic; \$10 – A. S. Grigaičiai, S. Armstrong.

Toronto Maironio mokyklos 8-to skyriaus ir Aukštesniųjų liuanistinių kursų abiturientai iškilmingame mokslo metų užbaigime, įvykusiame gegužės 6 d. Prisikėlimo parapijos salėje Nuotr. Romo Puterio

Anapilio lietuvių sodybos

(Lithuanian Foundation Anapilis ir Anapilis Christian Community Centre) narių metinis susirinkimas įvyks š. m. birželio 26, ketvirtadienį, 7 v.v. Anapilio parapijos salėje. Nesusirinkus kvorumui, už pusės valandos šaukiamas kitas susirinkimas, kuris, nežūrint dalyvaujančių narių skaičiaus, bus teisėtas.

Valdyba

– Tremtinių vaikų mokyklos "Lietuvių Namai" Vilniuje auklėtinius drabužiais ir avalyne apdovanojo V. G. Joci ir A. Rūta. Mokyklai paaukėjo: \$20 – O. Juodišienė; \$40 – O. Skrebūnienė; \$100 – V. G. Joci ir A. Rūta. Nuoširdus acū už paramą į prosnelių žemę sugrįžusiam jaunimui.

Rėmėjų būrelis

– Vladas Kukoraitis, Toronte gyvenantis "TŽ" skaitytojas ir bendradarbis, gegužės 1 d. parrašė laišką Kanados ministeriui pirmininkui Jean Chretien Lietuvos į šias (NATO) priėmimo reikalui. Po dviejų savaitių ministerio pirmininko vardu parasytame atsakyme užtikrinama, kad pareikštos pastabos būsimosios atidžiai peržiūroms. Būdinga, kad tame atsakyme Lietuvos vardas neminimas.

– Sibirinių tremimų minėjimas – ekuimeninės pamaldos, kasmet rengiamos Kanados baltiečių federacijos, įvyko birželio 12, ketvirtadienį, Šv. Andriejaus liuteronų šventovėje, kurią šiais metais pripildė gausios lietuvių, latvių ir estų grupės.

– Pamaldos pradėtos dvasiškų, karių veteranų, šaulių, skautų-čių procesija, nešant dešimt vėliavų, vargonuojant L. Avesson'ui. Visus sujungė įžanginė trimitis kalbomis nuskambėjusi giesmė "Tvirčiausia apsaugos pilis". Po trumpos arkvyksupo Udo Petersoo invokacijos Toronto estų vyrų choras, vad. C. Kipper, išpuodėngai sugiedojo A. Tipman'o "Requiem". Senojo bei Naujojo Testamento skaitinius ir Šv. Rašto ištrauką skaitė T. Kronbergs, A. Vaičiūnas, L. Leivaitis – tautybių atstovai. Vėl pasirodė estų choras su R. Tobias "Know ye not?" akompanuojant L. Avesson'ui. Visų dalyvių bendra giesmė "Viešpatį garbink" tapo tarsi įvadu trumpo, bet išsmaus pamokslui, kurį pasakė Kanados latvių liuteronų Bendrijos vyresnysis dekanas dr. Fr. Traugott Kristbergas. Tautiniai drabužiais pasipuošusios mergaitės uždegant mirusių ir žuvusių tremtinių prisiminimui žvakutes, dvasiškai perskaitė maldas: estų – E. Heinsoo, latvių – I. Gaide, lietuvių – A. Žilinskas. Visų tikinčiųjų vardu angliškai malda perskaitė kun. Vyt. Volertas. Ypatingu dėmesiu ir jautrumu išklauskos dvi paskutinės estų vyrų choro giesmės – "Shenandoah" arr. Bartholomew ir paties dirigento C. Kipper'io "The House of the Lord". Visos giesmės giedotos estų kalba.

– Pabaigai galingai nuskambėjo "Dieve Tėve danguje" ir po arkvyksupo U. Petersoo palaiminimo – Latvijos, Estijos, Lietuvos ir Kanados himnai. Vėliavų išnešimu baigtas vienas valandą trukęs, gerai suorganizuotas, gerą įspūdį visiems palikęs minėjimas. S.

– BANGA RENOVATIONS. namų remonto bei patalynų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonias kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvorimas. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkui, tel. 416 760-7181.

– BANGA RENOVATIONS. namų remonto bei patalynų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonias kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvorimas. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkui, tel. 416 760-7181.

Svarbi švietimo šventė

Aštuntokai ir kursantai buvo pagerbti ir pasveikinti. Jiems priminta, kad mokslas lavina protą, svarbu mokyti, jungtis į lietuvišką veiklą

Prisikėlimo parapijos patalpose birželio 6 d. įvyko Maironio mokyklos mokslo metų iškilmingas užbaigimas. Tai svarbi šventė Torontui, nes jos prasmė glūdi ne tik džiaugsmo, kad išleista dar viena liuanistinių žinių pasisėmusių lietuvių kilnės jaunimo laida, bet kad šioje apylinkėje lietuviškas švietimas gyvuoja ir sėkmingai padeda jauniems lietuviams žengti pirmuosius paruošiamuosius lietuviško gyvenimo žingsnius.

Šiais metais aštuntą skyrių baigė 13 mokinių: Tomas Ambrozaitis, Tomas Bušinskas, Kristupas Dunphy, Domas Gudinskas, Lina Jaglowitz, Jessica Kakevičiūtė, Jonas Kušlikis, Aras Marijošius, Adam Nielsen, Eric Nielsen, Andrius Povilaitis, Andrius Rusinas ir Aleksas Zimnickas.

Aukštesniųjų liuanistinių kursų abiturientų buvo aštuoni: Jonas Baliūnas, Taras Chornomaz, Aleksandra Masionytė, Tomas Pranaitis, Dainius Rygelis, Indrė Šelmytė, Aušra Wilkinson ir Tadas Vainius.

– Abiturientų, iškilmingai įėjusių į salę ir išsiriavusių scenoje, pasveikino Maironio mokyklos vedėja Giedra Paulionienė. Ji pakvietė visus sugiedoti Tautos himną, o kun. Vytautas Volertas sukalbėjo invokacija prieš vakarietę.

– Susirinkusiems pasistiprinus, programos vadovas Stasys Kuliavas pristatė garbės svečius ir pakvietė Lietuvos garbės generalinį konsulą Harį Lapą tarti sveikinimo žodį. Sveikino KLB krašto valdybos pirm. A. Vaičiūnas, Švietimo komisijos pirmininkė Irena Ross, Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvo valdybos sekretorius Marius Rusinas, įteikęs visiems abiturientams piniginę dovaną. Taip pat dalyvavo apylinkės valdybos atstovas T. Stanulis ir "Paramos" kredito kooperatyvo pirmininkas D. Vaidila.

– Aštunto skyriaus abiturientams pažymėjimų įteikime dalyvavo konsulas Lapas, mokyklos vedėja G. Paulionienė, krašto valdybos pirm. A. Vaičiūnas, klasės auklėtoja Monika Raščauskienė ir mokytojas kun. Edis Putrimas. Auklėtoja tarė atsisveikinimo žodį ir įteikė premijas. Antano Rinkūno premija už pažangumą moksle buvo paskirta Tomui Ambrozaičiui. Algio Puterio premija už pavyzdinę elgesį ir darbštumą gavo Andrius Rusinas, o Stefos Bubelienės premija už stropumą –

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ atlieka įvairiausių statybos-remonto darbus. Įvedame dujotiekus, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusausiname rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti Alvydui tel. 905 848-9628 416 609-5108 (pager).

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvui reikalingas tarnautojas-ja,

raštinėje dirbti nepilną laiką (part time). Turi mokėti žodžiu ir raštu anglų ir lietuvių kalbas. Prašymus, kartu su darbo patirties ir išsilavinimo santrauka, siųsti iki 1997 m. birželio 25 d. kooperatyvo vedėjai adresu: Resurrection Parish (Toronto) Credit Union Ltd., 999 College Street, Toronto, Ont., M6H 1A8, Canada

MONTREALQUE

Notarė Rūta Pocauskaitė-Rudinskienė gegužės 28 d. "Rūtos" klube kalbėjo apie testamentų sudarymą. Taip pat aiškino apie teisinius įgaliojimus. Kai asmuo dėl senatvės ar kokios nelaimės nebegali tvarkyti einamųjų reikalų, tuomet pas notarą (Kvebeko provincijoje) gali įgalioti giminaitį ar šiaip patikimą žmogų jo vardu viską atlikti. Žinoma, toks įgaliojimas turi būti padarytas iš anksto, kol asmuo dar tebėra pajėgus. Beveik keturiasdešimt dalyvių notarės aiškinimus išklauzė su dideliu dėmesiu. Po to dar buvo atsakinėjama į įvairius teisinius klausimus.

"Lito" valdyba ir komisijos pasiskirtė pareigomis. Valdybos pirm. Lydija Draginienė, vicepirm. Andrius Gaputis, sekr. Arūnas Staškevičius, nariai Rimantas Jurkus ir Rūta Pocauskaitė-Rudinskienė. Kredito komisija: pirm. Paul. Rutkauskas.

– Domas Gudinskas.

Konsulas, vedėja ir KLB pirmininkas su mokytojais Laima Underiene, kun. E. Putrimu, A. Karkiene ir I. Ehlers įteikė pažymėjimus baigusiems Aukštesniuosius liuanistinius kursus. Juos sveikino mokytoja I. Ehlers, S. Bubelienės premiją įteikdama Aleksandrai Masionytei už uolumą, A. Rinkūno premiją – Tomui Pranaičiui už pažangumą moksle. Visiems ALK abiturientams buvo padovanotos lietuviškos knygos su įrašais, primenančiais jų pasiekimus moksle. Ypatingai pasižymėjo Aušrelė Wilkinson, laimėjusi leidinio viršelio piešinio konkursą.

– Ši mokinė parodė savo nuoširdų entuziazmą kartu su Aleksandra Masionyte tardama mokyklai ir mokytojams atsisveikinimo žodį. Taip pat kūrybingai prisiminė mokyklos dienas ir mokytojams padėjo Andrius Rusinas ir Tomas Bušinskas. Šie perdavė mokyklos "raktą" septinto skyriaus mokiniui Pauliui Bušinskui.

– Mokiniai savo mokytojams įteikė dovanėles, o mokyklos vedėja apdovanojo pasitraukiančius mokytojus Valentina Baliūnienę ir Algį Simonavičių bei tėvų komiteto ilgamečius narius Algimantą Nakrošių ir Jurgį Sederavičių. Ramūnė Jonaitienė už leidinio redagavimą. Antanui Rašymui, mokykloje išdirbusiam 15 metų ir ilgamečiai tėvų komiteto pirmininkei Birutei Batraks buvo įteikti švietimo medaliai už didelį pasiaukojimą Maironio mokyklos darbui.

– Meninę programą atliko abiturientai, skaitydami B. Brazdžionio, Henriko Nagio ir Justino Marcinkevičiaus eilėraščių ištraukas. Pianinu skambino Taras Chornomaz ir ilgų ovacijų sulaukęs Tadas Vainius. Vakaras užibaigė tėvų komiteto pirmininkės Birutės Batraks padėka ir kvietimu pasivaikinti bei pabendrauti prie kavos ir pyragų. RSJ

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

KOMPIUTERIŲ PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS. Pentium/c686-200, 512 k, 16 greičių multimedija, 33.6 data/faksas/garsas modemas, 1 mėnesio nemokamas Internetas, SVGA 14" monitorius, Windows 95 ir Microsoft Office įrašytos, pristatymas ir prijungimas. Neįtikėtina žema kaina – \$1395. Tel. 416 769-4951.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID 1586 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A7 (Prieš Lietuvių Namus) Tel. 416 535-6252 Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontaktiniai lęšiai (contact lenses).

Montrealio liuanistinės mokyklos suaugusių klasė, besimokanti lietuvių kalbos. Iš k. sėdi: Onutė Grimaila ir Benoit Ouellette; stovi Kohei Sawabe, klasės mokytojas Arūnas Staškevičius, Robertas Aršauskas (Harrison), Alice Skrupskis ir Dan Vizbara Ntr. A. Mickaus

LITAS
Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Namai – Automobiliai – Prekyba – Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 514 256-5355
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas nelpareigoja apsidrausti.

REIKALINGA namų šeimininkė, kuri globotų 2 vaikus, gyvenant kartu 6 d. per savaitę. Geras atlyginimas. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 905 770-4337.

CANDLELIGHT CATERING Gaminamas maistas pokyliams, vestuvėms, mergvakariams, krikštynoms ir pusryčiams. Parūpinam gėles. Skambinti tel. 416 622-9753 Joana Bubulienė.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė 1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių Namų) Priima pacientus pagal sustatimą Tel. 416 532-7115 Susitarus prima pacientus ir vakarais

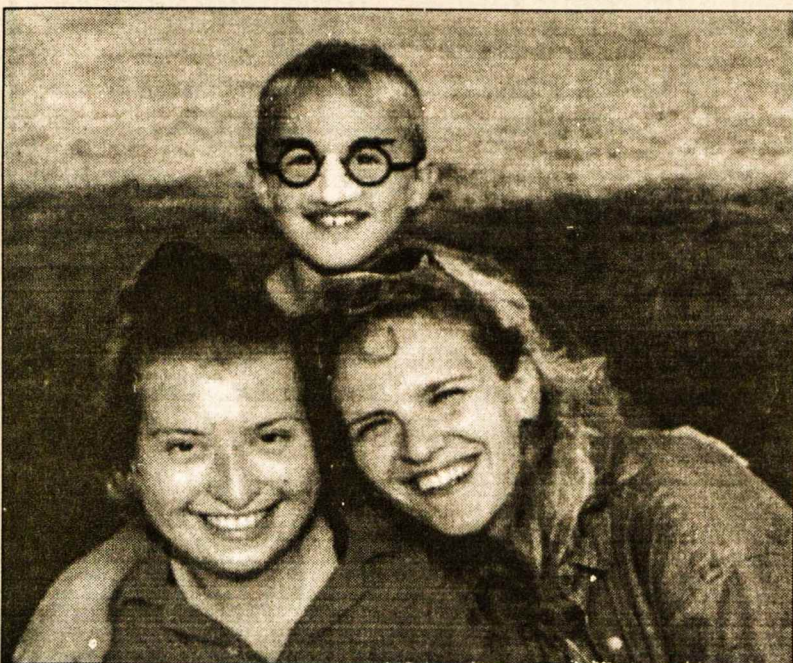
ATLIEKU stalius, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

NEMOKAMAS APMOKYMAS

Ar gaunate nedarbo pašalpą? Ar gavote ją paskutinį 3 metų laikotarpį? Jei taip, galite nemokamai lankyti kursus. Šiuo metu veikia: ✓Novell Netware Administrator ✓Kompiuterių technologijos pagrindai ✓Knygvedyba. Skambinti: 905 890-5888 Lore Associates Inc. (Kursai vyksta Mississaugoje)

Vilius Valiushkies, diplomuota pianistė-pedagogė, priima mokinius nuo 4 m. amžiaus fortepijono, dainavimo, teorijos pamokoms. Taip pat ruošia konservatorijos egzaminams. Moko visomis savaitės dienomis, gali atvažiuoti į mokinio namus.
Tel. 416 531-1906
Adresas: 12 Bartlett Ave (Bloor ir Dufferin), Toronto, Ont. M6H 3E6. Fax 531-1906

Advokatas
VIDAS J. AUGAITIS
persikėlė į naują istaigą
Baulke, Augaitis & Wright
150 Hurontario Street, P.O. Box 100
Collingwood, Ontario, L9Y 3Z4
Tel. 705 445-4930 Fax: 705 445-1871

RITA SAKUTĖ ir GINTARĖ SINŠKAITĖ dalijasi stovykliniu džiaugsmu su London'o stovyklautoju DARIUKU KURU. Stovykla "Neringa" Vermonte, JAV, nuostabi savo gamtos grožiu, programos sumanumu ir jos pravedimu. Jei būtų jaunuolių 18-25 metų, kurie dar ieško darbo, liepos mėnesį kreipkitės į "Neringos" administraciją: D. Grajauskaitė, 860-928-7008. O seneliai, kurie iš tolo džiaugiasi savo vaikaitių patirtimi ir džiaugsmu, gali savo auką paremti šį svarbų auklėjimo darbą ir ją įnešti į "Neringos" sąskaitą Prisikėlimo bankelyje

Nuotr. R. Kurienės